

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

20 oktober 2008

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen
met conventionele gewassen en biologische gewassen**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet d.d. 14 december 2007	17
Advies van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad	29
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen	35
Voorontwerp van decreet d.d. 10 juli 2008	55
Advies van de Raad van State	69
Ontwerp van decreet	81
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse.....	93

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Definitie co-existentie

Co-existentie duidt op het naast elkaar laten bestaan van verschillende productietypes, namelijk conventionele, biologische en genetisch gemodificeerde gewassen binnen de bestaande landbouw. Genetisch gemodificeerde gewassen (GGG's) kunnen door verspreiding van pollen uitkruisen naar niet-genetisch gemodificeerde gewassen. Naast rechtstreekse uitkruising tussen verschillende productietypes kan vermenging ook plaatsvinden door opslag van het genetisch gemodificeerd gewas of via uitkruising met wilde varianten in de omgeving. Verder kan vermeninging plaatsvinden bij de oogst, het transport van het veld naar een stockageplaats op het bedrijf of bij de stockage van gewassen op het landbouwbedrijf. Om eventuele vermenging van gewassen te beperken en co-existentie mogelijk te maken dienen co-existentiemaatregelen te worden uitgewerkt. De kans op vermenging varieert per teelt en maatregelen moeten dan ook teeltspecifiek zijn.

Co-existentie betreft louter de economische impact van de vermenging van genetisch gemodificeerde gewassen en niet-genetisch gemodificeerde gewassen, het uitwerken van maatregelen om vermenging te beperken en de kosten van deze maatregelen. Het mogelijke inkomensverlies voor de landbouwer door vermenging van zijn conventionele of biologische gewassen met genetisch gemodificeerde gewassen heeft betrekking op de lagere prijs die hij op de markt maar kan krijgen voor zijn gewassen, nu geëtiketteerd als 'genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) bevattend', volgens de van kracht zijnde Europese regelgeving.

2. Europees kader

Op Europees niveau is beslist dat zowel de invoer als teelt van genetisch gemodificeerde gewassen en producten, onder bepaalde voorwaarden, toegelaten is. Richtlijn 2001/18 van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste

introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van richtlijn 90/220/EEG en verordening (EG) nr. 1829/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders, stippelen de procedure uit die moet gevolgd worden vooraleer men in Europa GGO's doelbewust in het milieu kan introduceren of op de markt kan brengen. De richtlijn voorziet een procedure voor de beoordeling van een GGO-toepassing met als doel het beschermen van de volksgezondheid en het leefmilieu tegen eventuele schadelijke gevolgen ten gevolge van de introductie van GGO's. Indien een GGO wordt toegelaten kan men er dus van uitgaan dat er geen risico bestaat voor het milieu en de volksgezondheid. De federale overheid heeft deze richtlijn omgezet in het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten en tot opheffing van het koninklijk besluit van 18 december 1998 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of producten die er bevatten.

Het aspect van de co-existentie is een materie die dient te worden omgezet door de gewesten, gezien dit een landbouwaangelegenheid betreft. De Europese Commissie heeft op 23 juli 2003 een aanbeveling uitgevaardigd over richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale strategieën en beste werkwijzen ter waarborging van de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische landbouw. Dit is een aanbeveling en ze is dus niet bindend voor de lidstaten. De Commissie wil de lidstaten evenwel via de door haar uitgevaardigde richtsnoeren rond co-existentie aanmoedigen om maatregelen uit te werken.

De richtsnoeren voor co-existentie door de Commissie gepubliceerd op 23 juli 2003 laten in zeer geringe mate toe dat er GGO-vrije regio's worden afgebakend binnen de EU, indien er extensief kan aangetoond worden dat er geen andere manier is om bepaalde drempels van zuiverheid te behouden voor dat specifieke gewas in die specifieke regio. Die reglementering met betrekking tot co-existentie moet echter op feiten en onderzoek berusten en in verhouding staan tot het gevaar van vermenging van specifieke gewassen. De lidstaten krijgen niet de kans ter zake een veel strenger beleid te voeren als hetgeen Europees is bepaald.

Op basis van het principe van de subsidiariteit oordeelt de Commissie echter dat het aan de lidstaten zelf is – gezien hun zeer verschillende landbouwcontexten – om concrete regelgeving uit te werken. De Commissie gaat ervan uit dat de landbouwcontext verschilt van lidstaat tot lidstaat en het dus efficiënter is als lidstaten zelf concrete maatregelen uitwerken op maat van hun landbouwsysteem, teelten, klimaat enzovoort.

3. Noodzaak van een Vlaamse regelgeving betreffende co-existentie

De Europese Commissie heeft in september 2004 de eerste 17 genetisch gemodificeerde maïssoorten erkend (publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie) die in cultuur mogen gebracht worden. Vandaag zijn dit ondertussen 74 verschillende maïs-rassen (resistent tegen de maïsstengelboorder). GG-aardappelen en -suikerbieten zullen bovendien ook niet meer zo lang op zich laten wachten. Momenteel worden er in Vlaanderen evenwel nog geen GG-gewassen geteeld omdat de tot nog toe erkende rassen blijkbaar niet geschikt zijn voor onze regio. FAO-getallen (FAO: Food and Agriculture Organization) van deze maïs-rassen zijn hoog en dit wijst op de nood aan een lang en zonnig groeiseizoen om tot rijping te kunnen komen (mediterrane klimaat). Wanneer we echter kijken naar de laatste nieuwe toevoegingen (d.d. 28/8/2007) lijkt ook hier verandering in te komen: GG-rassen met een lager FAO-getal en dus minder nood aan zuiderse omstandigheden komen in opmars. Er is daarom dringend nood aan een duidelijke Vlaamse regelgeving met betrekking tot co-existentie voor het geval de meer geschikte rassen naar Vlaanderen komen. Anderzijds zullen de reeds toegelaten rassen vermoedelijk niet in Vlaanderen toegepast worden, omdat ze voorlopig geen voordelen hebben, Vlaanderen kent namelijk vooralsnog geen problemen met de maïsstengelboorder.

Indien er geen bindende regels komen op Vlaams niveau, bestaat het risico dat richtsnoeren hierover dode letter blijven met al de mogelijke negatieve gevolgen, waaronder de onbedoelde vermenging tussen teelten van buur-landbouwers, mogelijke inkomensverliezen voor bepaalde landbouwers en mogelijke conflicten tussen naburige landbouwers.

In voorliggend ontwerp van decreet worden regels opgesteld met betrekking tot de noodzaak om een

intentieverklaring over te maken aan onder andere naburige landbouwers vooraleer men genetisch gemodificeerde gewassen kan telen, de voorwaarden waaraan een landbouwer moet voldoen bij de teelt van deze genetisch gemodificeerde gewassen, alsook met betrekking tot monitoring van deze gewassen in Vlaanderen, de vergoeding van de economische schade in geval van vermenging en de voorziene controles en boetes.

De kosten voor het organiseren van co-existentie dienen in hoofdzaak gedragen te worden door de GGG-telers. De richtsnoeren van de Commissie stellen uitdrukkelijk dat degene die het nieuwe productietype introduceert, de verantwoordelijkheid heeft om de maatregelen te treffen, nodig om vermenging te beperken. Voorliggend decreet voorziet een meldings- en inspraakprocedure voor de directe omgeving van het GGO-perceel. Voorliggend decreet werkt voorts een regeling uit met betrekking tot eventuele economische schade. Het systeem is gebaseerd op verplichte bijdragen vanwege de landbouwers die een genetisch gemodificeerd gewas wensen te telen en bestuurlijke boetes die geïnd zijn in het kader van dit decreet. In een aantal gevallen wordt de schade niet vergoed. Het innen van de bijdrage en het eventueel uitbetalen van de schade zal gebeuren via het Fonds voor Landbouw en Visserij, tot stand gekomen bij het decreet van 19 mei 2006.

Het decreet voorziet tevens de mogelijkheid dat de GGG-teler en zijn burens onderling bindende afspraken maken met betrekking tot een eventuele schadevergoeding of opkoopregeling.

De doelstellingen van het decreet zijn het vrijwaren van de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen op het niveau van de producent en het voorkomen van economische schade die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van genetisch gemodificeerde planten of delen van planten in een conventioneel gewas of een biologisch gewas. Voorliggend decreet houdende de organisatie van co-existentie bevat de algemene regels en de nadere bepalingen ter uitvoering van het decreet. Deze regels en bepalingen zullen in een besluit van de Vlaamse Regering worden uitgewerkt. De minister zal in specifieke besluiten per teelt de teeltvoorwaarden vastleggen om co-existentie mogelijk te maken. Zulke maatregelen zullen onder andere bestaan uit het vastleggen van isolatieafstanden die per gewas moeten

gerespecteerd worden tussen randen van percelen met genetisch gemodificeerde gewassen en conventionele of biologische gewassen.

Uitgaande van de permanente bekommernis om administratieve procedures zo eenvoudig mogelijk te houden, zowel voor de landbouwer, als voor de overheid zelf (in het kader van de basisgedachte van de administratieve vereenvoudiging), moet anderzijds ook rekening gehouden worden met een voldoende sluitende regelgeving die het mogelijk maakt de onzekerheid voor de landbouwer sterk te verminderen, en voor de overheid om voldoende opvolging en controle uit te voeren zodat een echte 'co-existentie' geen dode letter blijft. Dit is een moeilijke evenwichtsoefening, waarvan dit decreet het resultaat is.

4. Beknopte inhoud van het ontwerp van decreet

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Hoofdstuk II. Voorwaarden voor de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen

Hoofdstuk III. Commissie

Hoofdstuk IV. Monitoring

Hoofdstuk V. Economische schade en aansprakelijkheid

Hoofdstuk VI. Toezicht

Hoofdstuk VII. Bestuurlijke geldboete

Hoofdstuk VIII. Slotbepalingen

5. Structuur van de regelgeving met betrekking tot de organisatie van co-existentie

- Kaderdecreet met algemene principes en regels
- Besluit Vlaamse Regering met regels rond procedures en uitvoering decreet
- Ministeriële besluit(en) per teelt met specifieke teeltvoorwaarden om co-existentie mogelijk te maken

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Artikel 1 bakent de bevoegdheid van voorliggend ontwerp van decreet af. Luidens artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moeten de decreten van het Vlaams Parlement vermelden of zij een gemeenschaps- dan wel een gewestbevoegdheid regelen. Dit voorliggend ontwerp van decreet betreft een gewestaangelegenheid. De inhoud betreft immers hoofdzakelijk de uitvoering van het landbouwbeleid.

Artikel 2

In artikel 2 worden de onderliggende doelstellingen van het decreet opgesomd. Co-existentieregels dienen om keuzevrijheid te verzekeren voor zowel de consument als de producent (van conventionele, biologische en genetisch gemodificeerde gewassen) en om economische schade te vermijden, zoals opgenomen in de aanbeveling van de Commissie van 23 juli 2003 over richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale strategieën en beste werkwijzen ter waarborging van de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische landbouw.

Artikel 3

In artikel 3 worden een aantal veelvuldig gebruikte begrippen gedefinieerd zoals deze dienen verstaan te worden in voorliggend ontwerp van decreet.

1° bevat de definitie van een genetisch gemodificeerd gewas (GGG). Hiervoor dient verwezen te worden naar de definitie van een genetisch gemodificeerd organisme (GGO), naar artikel 2, punt 2, van het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van

genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten en tot opheffing van het koninklijk besluit van 18 december 1998 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of producten die er bevatten of naar artikel 2, punt 2, van richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van richtlijn 90/220/EEG van de Raad.

In 2° en 3° worden respectievelijk biologisch gewas en conventioneel gewas gedefinieerd.

4° is de definitie van ‘landbouwer’, conform en dus volledig en letterlijk overgenomen uit de recente Vlaamse wetgeving in het kader van de eenmalige perceelsregistratie (het decreet van 22 december 2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid).

In 5° wordt een loonwerker apart gedefinieerd en dit om een onderscheid te kunnen maken met de (vaak occasionele) hulp die landbouwers krijgen van derden (natuurlijke personen en rechtspersonen) bij de zaai, teelt of oogst van hun gewassen. Hierover wordt verder uitgeweid in artikel 6.

6° definieert de isolatieafstand die zal moeten gerespecteerd worden tussen randen van percelen met genetisch en niet-genetisch gemodificeerde gewassen om aan de teeltvoorwaarden te voldoen. Deze minimale afstand zal in ministeriële besluiten per teelt bepaald worden.

7° definieert de meldingsafstand welke de zone afbakt waarbinnen landbouwers via een intentieverklaring door de GGG-teler moeten op de hoogte gebracht worden en bij de eventuele opmaak van een verbintenis tot opkoop moeten betrokken worden. Deze afstand bepaalt ook wie in aanmerking komt voor terugbetaling van economische schade door het Fonds.

8° betreft het Fonds voor Landbouw en Visserij, tot stand gebracht bij het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij, waarin de bijdragen van GGG-telers en de bestuurlijke boetes bij inbreuken zullen gestort worden.

De bevoegde instantie uit 9° zal in principe het beleidsdomein Landbouw en Visserij zijn.

10° definieert een perceel. Deze definitie is conform de definitie in de regelgeving van de Mid Term Review (MTR; verordening (EG) nr. 796/2004).

11° heeft betrekking op de intentieverklaring welke de landbouwer met de intentie tot de teelt van GGG's moet overmaken aan naburige landbouwers en zij met cultuurcontracten.

12° definieert ‘cultuurcontract’ zoals bepaald in de pachtwetgeving.

In 13° wordt de ‘commissie’ in het leven geroepen die in het kader van deze wetgeving onder andere de bevoegdheid krijgt om bezwaarschriften vanwege omliggende boeren te beoordelen op gegrondheid (eigen economisch belang) en om economische schade te bepalen en aanvragen voor schadevergoeding te behandelen. Het voorafgaande ontvankelijkheidsonderzoek (aanwezigheid van alle nodige documenten) zal in principe door de bevoegde instantie gebeuren.

Artikel 4

Artikel 4 bepaalt het toepassingsgebied van voorliggend ontwerp van decreet. Artikel 26bis van richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 betreffende de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van de richtlijn 90/220/EEG van de Raad, ingevoegd door artikel 43 van verordening (EG) 1829/2003, stelt dat de lidstaten alle passende maatregelen kunnen nemen om de niet-doelbewuste aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen in andere producten te voorkomen. In het koninklijk besluit van 21 februari 2005 (welke richtlijn 2001/18/EG omzet) is gesteld dat binnen het kader van de federale bevoegdheden betreffende de veiligheid van de voedselketen maatregelen kunnen getroffen worden teneinde de accidentele aanwezigheid van GGO's in andere producten te voorkomen. De hier voorgestelde maatregelen hebben betrekking op het vermijden van economische schade en zijn dan ook gewestelijke bevoegdheden.

De bevoegdheid van het Vlaamse Gewest om co-existentie te reglementeren heeft enkel betrekking op door Europa toegelaten genetisch gemodificeerde

planten, die geen gevaar vormen voor de volksgezondheid of het milieu. Bij inbreuken met GGG's die niet toegelaten zijn volgens de Europese regelgeving en waarvoor een nultolerantie van kracht is, wordt het dossier overgemaakt aan de federale overheid, die het verder zal behandelen. Dit decreet is niet meer van toepassing op personen en hun handelingen vanaf het moment van transport of verdere verwerking van het genetisch gemodificeerd gewas na de eerste stockage.

HOOFDSTUK II

Voorwaarden voor de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen

Artikel 5

Artikel 5 bepaalt dat de landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas wenst te telen (= GGG-teler), verplicht wordt een opleiding (korte naschoolse vormingsactiviteit of geïntegreerd in de opleiding aan de landbouwschool) te volgen die hem bewust moet maken van de bijzondere aspecten van een GG-teelt, zoals de specifieke wetgeving (in de eerste plaats dit decreet met haar uitvoeringsbesluiten), de aansprakelijkheidsregels, de mogelijkheden tot schadevergoeding, de basis van wat een GGG eigenlijk is en wat de globale risico's zijn. Deze verdere modaliteiten (de centra die in aanmerking komen om de opleiding te organiseren, de minimale inhoud van de opleiding en andere) zullen in het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) verder uitgewerkt worden. Er wordt voor de naschoolse vorming gedacht aan een halve dag werksessie waar de hierboven genoemde aspecten aan bod komen. Hiervoor zullen de reeds bestaande vormingscentra opgeroepen worden opleidingen te voorzien en overeenkomstige certificaten (attesten) van aanwezigheid uit te schrijven aan zij die deze opleiding volgden. Hiervoor kan onder de voorwaarden van de bestaande Vlaamse wetgeving subsidie aangevraagd worden voor de organisatie van deze opleiding (decreet van 3 maart 2004 inzake de subsidiëring van meer duurzame landbouwproductiemethoden en de erkenning van centra voor meer duurzame landbouw, en haar uitvoeringsbesluiten). Anderzijds zal gekeken worden hoe de inhoud van deze opleiding kan opgenomen worden in de eindtermen van de landbouwscholen, zodat een supplementaire naschoolse opleiding voor zij die nieuw afstuderen, niet verplicht is.

Er zal wel op gelet worden dat de opleiding zo laagdrempelig mogelijk blijft (inschrijvingsgeld, bereikbaarheid en beschikbaarheid van de opleiding).

De GGG-teler moet een aantal belanghebbenden van zijn voornemen tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas op de hoogte brengen, wil men de echte vrije keuze van anderen garanderen. Sommigen hebben daarenboven het recht om hiertegen bezwaar aan te tekenen.

In eerste instantie brengt de GGG-teler de bevoegde instantie op de hoogte. Deze laatste zal de GGG-teler melden welke landbouwers zich met hun perceel volledig of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand bevinden rond het perceel waarop de GG-teelt zal ingezaaid of geplant worden.

In tweede instantie brengt de GGG-teler deze landbouwers op de hoogte bij middel van een intentieverklaring, alsook de landbouwer waarmee hij een cultuurcontract heeft gesloten voor het perceel waarop hij het betreffende GGG wenst te telen. Alle naburige landbouwers worden dus vooraf gecontacteerd, en dit onafhankelijk van hun eigen teeltplan (of ze al dan niet een gelijkaardig gewas telen of van plan zijn te telen). In het uitvoeringsbesluit zal expliciet opgenomen worden dat de formaliteiten met betrekking tot de intentieverklaring (op de hoogte brengen en bezwaar indienen) zowel via papieren documenten als via elektronische weg kunnen gebeuren voor zover de bewijskracht ervan gegarandeerd is.

Vanaf het moment dat de GGG-teelt ingeschreven is in het register, kan gezaaid of geplant worden. Uiterlijk vijftien dagen na de zaai of het planten brengt de GGG-teler ook de eigenaar van het betreffende perceel op de hoogte. Het is niet nodig om hiervoor een aangetekend schrijven te richten (zoals bij de intentieverklaring wel het geval is). Wel blijft het een schriftelijke melding, mogelijk per brief of per elektronische drager met ontvangstbevestiging, om latere discussies maximaal te vermijden. Er wordt echter wel gewezen op de impliciete verantwoordelijkheid die de grondeigenaar heeft om nieuwe contractanten of latere eigenaars in te lichten over de historie van het betreffende GGG-perceel.

Bovendien dient de GGG-teler ook de loonwerker die tussenbeide komt bij de teelt of oogst van het betreffende genetisch gemodificeerde gewas en de landbouwers waarmee landbouwmachines gedeeld

worden, steeds vooraf aan de activiteiten van deze laatste schriftelijk op de hoogte te brengen van het feit dat het een GGG betreft.

Ten slotte kan de Vlaamse Regering bepalen dat voor een bepaalde plantensoort waarvan genetisch gemo-dificeerde rassen bestaan, nog andere betrokkenen door de GGG-teler verplicht op de hoogte gebracht dienen te worden. Zo wordt bijvoorbeeld gedacht aan imkers die activiteiten hebben binnen een vast te leggen zone rond een GG-koolzaadveld. Voor GG-maïs zou dan bijvoorbeeld de imker niet betrokken moeten worden. Voor hobbylandbouwers zal deze uitzondering in principe niet gemaakt worden, omdat zij in geen geval een eigen economisch belang kunnen aantonen.

Voor de verdere regels zoals het tijdstip van melding, kan men verwijzen naar de aanbevelingen van de Europese Commissie die bepalen dat de aankondiging plaats zou moeten vinden voor de bestelling van het zaadgoed voor de volgende teelt. Dit zal in het besluit van de Vlaamse Regering verder uitgewerkt worden, rekening houdend met de praktische haalbaarheid ervan.

Deze tijdslijn zal ook rekening moeten houden met termijnen met betrekking tot de bezwarenprocedure die hier voorzien is. De landbouwers die percelen bewerken waarvan de randen geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand liggen, kunnen slechts een bezwaar aantekenen wanneer zij vrezen dat zij economische schade gaan lijden ('eigen economisch belang'). Wat het economisch belang zoal kan zijn, zal in het besluit van de Vlaamse Regering verder verduidelijkt worden. Hierbij wordt onder andere gedacht aan de voorwaarde van (de intentie om) eenzelfde plantensoort te telen binnen de isolatieafstand. Landbouwers die volledig buiten de isolatieafstand liggen, maar nog binnen de meldingsafstand, zullen dus louter geïnformeerd worden over de GG-teelt, maar zullen geen aanspraak kunnen maken op een gegrond bezwaar. Anderzijds zijn zij het die vergoed zullen worden door het Fonds, als de co-existentie-maatregelen onvoldoende bleken te zijn.

Om in het kader van goed nabuurschap partijen de kans te geven zelf een schaderegeling uit te werken kan, in vrijwillig overleg tussen en mits uitdrukkelijk akkoord van alle naburige landbouwers een opkoop-regeling uitgewerkt worden. Deze regeling moet een engagement van de GGG-teler tot eventuele aankoop bevatten en opgenomen zijn in de intentieverklaring.

In deze regeling worden best ook afspraken opgeno-men aangaande de kosten voor bijkomende analyses tot vaststelling van vermenging.

Het feit dat dergelijke verklaring opgenomen is in de intentieverklaring houdt in dat de GGG-teler geen bijdrage aan het Fonds moet betalen, maar dat er in generlei geval schadevergoeding aangevraagd kan worden bij het Fonds.

Opkoopregelingen tussen de GGG-teler en slechts enkele van de betrokken naburige landbouwers wor-den, niettegenstaande het advies vanwege Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen) en SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen), niet voorzien noch toegestaan, omwille van de exponen-tiële administratieve last die dit voor de bevoegde instantie zou meebrengen. Het zou onbeheersbaar worden om na te gaan of en tussen welke partijen wel dan geen opkoopregelingen bestaan. Bovendien zou het dan niet meer eenduidig kunnen bepaald worden hoeveel de bijdrage aan het Fonds dan wel zou moeten bedragen, en wie nog wel dan niet van het Fonds zou kunnen genieten, wat de complexiteit nog verhoogt. Nu blijft dit eenvoudig: indien er een opkoopregeling is met alle burens, dan niet bijdrage-plichtig maar ook geen recht op vergoeding uit het Fonds, indien geen regeling, dan wel.

Artikel 6

Artikel 6 voorziet in een verplichte opleiding voor de loonwerker. Hij moet eenzelfde attest kunnen voor-leggen als de landbouwers die GGG's willen telen (artikel 5, §1). Deze verplichte opleiding wordt niet langer gekoppeld aan een aanvraag tot erkenning bij de overheid vanwege mogelijke conflicten met arti-kel 16 van de Europese richtlijn 2006/123/EG, waarin lidstaten enkel (belemmerende) vergunningen/erken-ningen mogen opleggen die gerechtvaardigd zijn om redenen van openbare orde, openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van het milieu. Aangezien het hier gaat over een louter economische kwestie, wordt een erkenning gezien als belemmerend voor het vrij verkeer van diensten binnen de Euro-pese Unie.

De verplichte opleiding voor loonwerkers werd voor-zien met de bedoeling om ze met een minimale extra belasting toch goed te informeren over onder andere wat GGO's zijn en de voorliggende Vlaamse co-exis-tentiewetgeving (administratieve en teelttechnische

voorwaarden, de aansprakelijkheid enzovoort). Om de co-existent in de praktijk werkbaar te maken (en dus vermenging via alle mogelijke kanalen te minimaliseren), is het daarom noodzakelijk dat ook de loonwerker hierin actief betrokken wordt, aangezien wetenschappelijke literatuur aangeeft dat handelingen bij bijvoorbeeld zaai- en oogstmomenten een wezenlijke bron van vermenging kunnen zijn. Bovendien is ook de Europese Commissie zelf vragende partij om deze maatregel op te nemen in de nationale/regionale wetgeving, zie aanbevelingen 2003/556/EG, punt 3.7.:

“3.7. Opleidingscursussen en voorlichtingsprogramma's: De lidstaten dienen opleidingscursussen voor landbouwers op vrijwillige of verplichte basis en voorlichtingsprogramma's te stimuleren om de landbouwers en andere belanghebbenden van een en ander bewust te maken en om technische kennis voor de toepassing van co-existentiemaatregelen te verschaffen. Daartoe kan de opleiding behoren van gespecialiseerd personeel dat dan de landbouwers zou adviseren over beheersmaatregelen voor co-existentie.”.

Dit artikel bepaalt ook dat (vaak occasionele) natuurlijke of rechtspersonen (niet de loonwerker) die naast de landbouwer zelf tussenbeide komen bij de teelt of de oogst van genetisch gemodificeerde gewassen geïnformeerd dienen te worden door de opdrachtgevende landbouwer vooraleer de betreffende teelthandelingen te starten. In dit geval blijft de landbouwer echter zelf verantwoordelijk bij mogelijke problemen later.

In §2 wordt weergegeven dat de opdrachtgevende landbouwer de voor de tussenkomst relevante voorwaarden dient te melden. Deze maatregel moet bij tussenkomst van alle natuurlijke en rechtspersonen, zowel loonwerker als occasioneel, gerespecteerd worden.

Artikel 7

Artikel 7 legt vast dat het ‘Fonds voor de Landbouw en Visserij’, tot stand gebracht door het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij hier zal fungeren als vangnet voor economische schade bij niet-GGG-telers die veroorzaakt werd door gebrekkige co-existentiemaatregelen. Het is noodzakelijk in de regelgeving te voorzien in een fonds om scha-

degevallen op te vangen waarbij de landbouwer die het genetisch gemodificeerde gewas (veroorzaker van de vermenging) teelt al de nodige (door de wetgeving voorziene) maatregelen heeft genomen om vermenging te vermijden en er toch vermenging heeft plaatsgevonden. In dat geval treft hem geen schuld en kan hem dus ook geen schadevergoeding worden aangerekend door een landbouwer van wie de conventionele of biologische gewassen vermengd zijn en moeten worden geëtiketteerd als GGO's bevattend.

Elke GGG-teler stort voorafgaand aan de inschrijving in het register een bijdrage in het Fonds. Vanaf de inschrijving in het register mag de GGG-teler het zaaïen of het planten aanvatten. De grootte van deze bijdrage (bedrag per hectare) zal door de Vlaamse Regering bepaald worden.

De teelt van GGG's op geheel eigen risico blijft in alle gevallen bestaan, omdat inderdaad zoals de Europese Commissie terecht aangaf, op geen enkele manier een verbod mag worden ingesteld dat de vrije handel van toegelaten GGO's binnen de grenzen van de Europese Unie verhindert of beperkt (richtlijn 2001/18/EG), noch dat ze afhankelijk worden gemaakt van instemming van derden. Hetgeen in dit decreet voorzien wordt, is een ‘vangnet’ van het Fonds en administratieve en teeltvoorwaarden die bij overtreding aanleiding kunnen geven tot een bestuurlijke geldboete, zonder hiermee de teelt op zich verder te verbieden.

Voor de bijdrage aan het Fonds moet decretaal bepaald worden in welke gevallen de bijdrage wordt opgelegd, wie de bijdrageplichtigen zijn en welke vrijstellingen er zijn. Dit is in dit decreet bepaald: de bijdrage moet betaald worden bij inschrijving in het register door landbouwers die genetisch gemodificeerde gewassen willen telen. Enkel het bedrag van de bijdragen te betalen aan het Fonds door de producent die genetisch gemodificeerde gewassen wil telen, zal vastgelegd worden door de Vlaamse Regering. Vrijstelling van bijdrage is er voor deze GGG-telers die een opkoopregeling voorzien met alle betrokken boeren.

Het is dus een beperkte machtiging die bovendien moeilijk decretaal vastgelegd kan worden, omdat ze eventueel voor elke plantensoort afzonderlijk zal bepaald worden, aangezien de ene soort een groter risico op vermenging vormt dan de andere. Deze soortspecifieke aanpak vereist een zekere flexibiliteit om op een snelle manier de bedragen aan te passen,

indien noodzakelijk, of andere soorten toe te voegen, wanneer voor deze laatste genetisch gemodificeerde rassen op de markt komen. Evenwel wordt een noodzakelijke bekrachtiging van het door de Vlaamse Regering vastgelegde bedrag van de bijdrage door de wetgever (het Vlaams Parlement) voorzien binnen een relatief korte termijn (van 18 maanden). Zonder bekrachtiging zullen de betreffende bepalingen hierover in het BVR van rechtswege met terugwerkende kracht opgeheven worden.

De bijdragen worden aangewend voor het volledig of gedeeltelijk vergoeden van geleden economische schade bij landbouwers en de hieraan verbonden kosten. Deze schade (vermenging) moet vastgesteld zijn binnen de voor dat gewas vastgelegde meldingsafstand zonder expliciete identificatie van de veroorzaker. Schade wordt dan vergoed, voor zover er niet met bewijzen aangetoond wordt dat de teelt van dit betreffende genetisch gemodificeerde gewas onmogelijk de oorzaak kan zijn van de vastgestelde schade.

Buiten de meldingsafstand wordt er vanuit gegaan dat schade hoogstwaarschijnlijk niet van het GGG-veld afkomstig is dat zich verder dan de meldingsafstand hiervandaan bevindt, maar dat de vermenging een (vaak niet te bepalen) andere oorzaak heeft, die vermoedelijk buiten de ‘co-existentie’ van de GG-teelten valt, en daarom geen recht heeft op het een schadevergoeding vanuit het Fonds.

Verder kan de Vlaamse Regering bepalen voor welke andere kosten verbonden aan de uitvoering van dit decreet de bijdragen in het Fonds kunnen aangewend worden. Zij kan de bijdrage op die manier vaststellen, dat de ontvangen bedragen de bedragen betaald als vergoeding voor de economische schade dekken. De bijdrage is jaarlijks herzienbaar. Dit is deels omdat vandaag nog geen GGG's geteeld worden en er geen duidelijk beeld is van wat de toekomst geven zal. Het wordt een (voorlopig theoretische) denksoefening en inschatting om een goede en realistische grootte van het bedrag vast te leggen, zonder enerzijds de landbouwer die GGG's wil telen te ontmoedigen (geen te hoge bijdrage), maar anderzijds ook de voorkomende schade door vermenging zoveel als mogelijk te dekken (geen te lage bijdrage). Het is echter niet de bedoeling om het bedrag van de bijdrage onnodig te laten schommelen over de jaren, er zal worden gestreefd naar een stabiliteit om landbouwers de nodige zekerheid te geven over de te verwachten kosten bij de teelt van GGG's. De jaarlijkse

herzienbaarheid moet dan ook vooral gezien worden in het kader van de flexibiliteit die in de eerste jaren van praktische ervaring nodig is om tot een aanvaardbaar bedrag te komen dat de keuzevrijheid zo groot mogelijk houdt maar toch ook enige zekerheid biedt tot terugbetaling van schade indien zich die zou voordoen.

Deze gelden zullen aan de andere kant ook enkel kunnen dienen voor de in dit decreet voorziene mogelijke uitgaven (schadevergoedingen en eventuele administratieve kosten zoals beschreven in artikel 7, §1, tweede lid).

De bijdrage aan het Fonds is niet verschuldigd voor zover de intentieverklaring een verbintenis bevat die in een opkoopregeling voorziet. Er is dan bij schade uiteraard ook geen mogelijkheid tot aanspraak maken op een schadevergoeding vanwege het Fonds, ervan uitgaande dat (het risico op) schade voldoende gedekt is in de opkoopregeling zelf.

De werking van het Fonds zal meer in detail uitgewerkt worden in het besluit van de Vlaamse Regering en zal trachten de procedures zo ‘redelijk’ mogelijk op te stellen zodanig dat alle landbouwers met schade evenveel kans en recht hebben op terugbetaling van deze schade door het Fonds.

De toepassing van dit gelijkheidsbeginsel inzake de toekenning van schadevergoedingen zal zoveel mogelijk gewaarborgd blijven. Hierbij zal grondig rekening gehouden worden bij de verdere uitvoering enerzijds en bij de werking van de commissie anderzijds.

Artikel 8

Artikel 8 bepaalt dat de Vlaamse Regering de teeltvoorwaarden kan vastleggen per genetisch gemodificeerd gewas. Met teeltvoorwaarden wordt onder andere bedoeld: isolatie- en meldingsafstanden tussen gewassen, eventuele bufferzones van niet-GG-rassen rond een GGG-perceel, vruchtafwisselingsschema's, de bestrijding van opslagplanten en het reinigen van landbouwmachines. Het is de bedoeling om de soortspecifieke en wetenschappelijk voldoende onderbouwde teeltvoorwaarden verder te delegeren naar de minister in een ministerieel besluit. Hierbij wordt ook in de mate van het mogelijke rekening gehouden met de reeds bestaande federale wetgeving voor GG-gewassen in proefvelden.

Dit artikel voorziet ook dat de Vlaamse Regering een bepaalde zone uitsluitend op algemeen en vrijwillig akkoord van de betrokken landbouwers eventueel kan reserveren voor niet-genetisch gemodificeerde rassen van één of meerdere specifieke gewassen waarvoor reeds genetisch gemodificeerde rassen binnen de Europese Unie toegelaten zijn.

Het is niet de bedoeling meteen uitvoering te geven aan deze mogelijkheid, maar enkel de decretale basis voor een eventuele keuze van groepen landbouwers op dat vlak, mogelijk te maken, en dit op advies van MINA/SERV. Indien van deze mogelijkheid gebruik gemaakt zal worden, dienen nadere modaliteiten vastgelegd te worden. Om het werkbaar te maken moet het gaan om een samenhangend geheel van percelen en de zone moet een minimale oppervlakte van 1000 ha hebben.

HOOFDSTUK III

Commissie

Artikel 9

Artikel 9 voorziet in de oprichting en de samenstelling van de commissie, bestaande uit negen stemgerechtigde leden. De Vlaamse Regering benoemt de leden.

De commissie wordt samengesteld vanuit de bevoegde instantie, verbreed met vertegenwoordigers aangeduid door de andere beleidsdomeinen en externe (wetenschappelijke) experts om een evenwichtige samenstelling van deze commissie te verzekeren, zonder ze evenwel té groot te maken om haar werkbaarheid en flexibiliteit bij het uitvoeren van haar taken niet in het gedrang te brengen.

Artikel 10

Artikel 10 somt de verschillende taken van de commissie op, namelijk het nagaan van de gegrondheid van bezwaarschriften in functie van het eigen economisch belang, de beoordeling van schadedossiers (bepaling waardebedrag van de opgelopen schade) en het opstellen van een jaarlijks evaluatie- en activiteitenrapport.

Concrete regels zullen in het besluit van de Vlaamse Regering vastgelegd worden.

HOOFDSTUK IV

Monitoring

Artikel 11

Op federaal niveau is in artikel 48 van het KB van 21 februari 2005 tot omzetting van richtlijn 2001/18/EG tot introductie van GGO's in het milieu opgenomen dat de gegevens, namelijk het adres en de kadastrale coördinaten van het gezaaide perceel en naam van de gezaaide variëteiten, moeten meegedeeld worden aan het register ten laatste vijftien dagen na het zaaien.

De Vlaamse overheid gaat co-existentie reglementeren en het aanleggen van een register maakt hier tevens deel van uit. De richtsnoeren van de Commissie van 23 juli 2003, punt 3.5., over het grondregister, bevatten hier ook een bepaling over. Bij de besprekingen rond het KB tot omzetting van richtlijn 2001/18/EG werd toegegeven dat de federale overheid zich hier op het domein van de gewesten begeeft. Gezien die co-existentiemaatregelen er nog niet zijn en gezien een koninklijk besluit geen opdrachten kan geven aan gewesten, wilde men deze bepaling in de tekst opnemen om in overeenstemming te zijn met de richtlijn. Er is tevens bepaald dat gegevens van de landbouwer die een GGG wenst te telen, publiek kunnen gemaakt worden. In ieder geval zal de overheid bij de verdere uitwerking van dit decreet streven naar een overeenkomst met de federale overheid zodat de GGG-teler slechts één maal de teelt moet aangeven en bevestigen bij één van beide overheden (in het kader van de administratieve vereenvoudiging). Omdat deze overeenkomst er nog niet is, zal het decreet zwakker vermelden dat gegevens aan de federale overheid 'kunnen' overgemaakt worden.

Het is de bedoeling slechts deze gegevens publiekelijk (via het internet) toegankelijk te maken welke wettelijk verplicht zijn. Het KB spreekt in dit kader over de 'plaats' van de GG-teelt, welke gedefinieerd is als gemeente. Deze invulling is conform het verdrag van Aarhus van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden.

In het uitvoeringsbesluit dat de nadere regels met betrekking tot de openbaarheid bepaalt, zal aandacht besteed worden aan de specifieke toegankelijkheid tot en opvraagbaarheid van gegevens uit het register door instanties of relevante organisaties met grote betrokkenheid tot of een verplicht inzagerecht (op basis van geldende wetgeving of internationale verdragen) in dit dossier (Agentschap voor Natuur en Bos, departement Economie, Wetenschap en Innovatie, Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, Instituut voor Natuur en Bosonderzoek en mogelijke andere).

Artikel 12

Artikel 12 heeft betrekking op de richtsnoeren van de Commissie van 23 juli 2003 en betreft de monitoring, namelijk de noodzaak om teelten goed op te volgen om het effect op het leefmilieu na te gaan. Het voorliggende decreet verwijst ook naar artikel 4 van verordening 1830/2003 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoerders en tot wijziging van richtlijn 2001/18/EG. Producenten worden verplicht om informatie bij te houden zodat men tot bijvoorbeeld drie jaar na een operatie kan nagaan van wie men bijvoorbeeld zaadgoed heeft gekocht.

De Europese tolerantiedrempel van 0,9% (artikel 7 van verordening 1830/2003) is ingesteld voor sporen van toegestane GGO's in producten die bestemd zijn voor rechtstreekse be- of verwerking, voor zover deze sporen aanwezig zijn en mits de aanwezigheid van deze sporen onvoorzien of technisch niet te voorkomen is. De werkingssfeer van deze verordening geeft duidelijk aan dat ze 'in alle fasen van het in de handel brengen van toepassing is' (artikel 2 van verordening 1830/2003), dit wil zeggen dat etiketteringsregels naar deze drempel van geoogst product tot en met verwerkt eindproduct gelijk is. Bovendien geldt deze zelfde tolerantiedrempel ook voor biologische producten.

Bovendien is recent een verordening gepubliceerd (verordening 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 2092/91) die dezelfde tolerantiedrempel van 0,9% voor de aanwezigheid van

GGO-materiaal in biologische producten met het Europees biolabel toelaat.

Artikel 13

Artikel 13 betreft het geval waarin men bij de Vlaamse administratie vaststellingen doet, in het kader van de monitoring in het algemeen of de controle van bepaalde producenten in het bijzonder en waarbij men over gegevens beschikt die de federale administratie aanbelangen. Wanneer het gaat om economische schade (door een toegelaten GG-ras) bij landbouwers, betreft het een Vlaamse bevoegdheid. Indien men hierbij echter vaststelt dat een onbekend of niet-toegelaten genetisch gemodificeerd gewas wordt geteeld, behoort dit tot de federale bevoegdheid. Deze informatie wordt dan onverwijld doorgegeven aan de federale overheid, die het dossier daarna verder opvolgt en afhandelt.

HOOFDSTUK V

Economische schade en aansprakelijkheid

Artikel 14

Artikel 14 geeft een omschrijving van het begrip economische schade voor de volgende productietypes: de conventionele en biologische gewassen. Met economische schade wordt het inkomensverlies bedoeld doordat de oogst van het conventioneel gewas, toevallig vermengd met een genetisch gemodificeerd gewas, enkel nog aan een lagere prijs op de markt kan verkocht worden, of lager dan de vooraf afgesproken contractprijs. De Europese regelgeving bepaalt dat door het aantreffen van meer dan 0,9% genetisch gemodificeerd materiaal in de oogst, het product dient geëtiketteerd te worden als 'GGO's bevattend'. Deze tolerantiedrempel van 0,9% (artikel 7 van verordening 1830/2003) geeft aan voor sporen van toegestane GGO's in producten die bestemd zijn voor rechtstreekse be- of verwerking, voor zover deze sporen aanwezig zijn en mits de aanwezigheid van deze sporen onvoorzien of technisch niet te voorkomen is. De werkingssfeer van deze verordening geeft duidelijk aan dat ze 'in alle fasen van het in de handel brengen van toepassing is', dit wil zeggen dat etiketteringsregels naar deze drempel van geoogst product tot en met verwerkt eindproduct gelijk is. Het is mogelijk dat er voor deze oogst dan enkel nog een

lagere prijs kan worden verkregen. Indien, in zeer uitzonderlijke gevallen, de oogst niet meer kan verkocht worden wegens de vermenging, zal de economische schade nog groter zijn.

Essentieel is dat van een eventuele vermenging aangenomen mag worden dat die ontstaan is door een aanwezigheid van een GG-gewas in de omgeving. Daarbij wordt gedacht aan elke vermenging binnen de meldingsafstand, tenzij echter met bewijzen kan aangetoond worden dat de teelt van dit betreffende genetisch gemodificeerde gewas onmogelijk de oorzaak kan zijn van de vastgestelde schade (GGO-analyse geeft bijvoorbeeld een ander 'event' aan). Buiten de meldingsafstand zal ervan uitgegaan worden dat de GGO-aanwezigheid een andere oorzaak heeft, buiten de co-existentie. Hiervoor kan het Fonds dus ook niet aangesproken worden.

Er wordt dus in voorliggend decreet bepaald "de eventuele minwaarde tussen de marktprijs ontvangen van een oogst die genetisch gemodificeerde planten bevat en een gelijksoortige oogst op de markt gebracht als zijnde een product dat beantwoordt aan de voorschriften voor producten gewaarborgd als voortkomend uit de biologische landbouw". Een eventuele declassering of een schorsing van het perceel of product, van een deel of van de totaliteit van het biologisch landbouwbedrijf kunnen ook vergoed worden door het Fonds, voor zover aan de voorwaarden voldaan is.

Voor biologische producten dient er bovendien op gewezen te worden dat recent op Europees niveau (verordening 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 2092/91) vastgelegd werd om analoog aan de conventionele producten voor de etikettering als biologisch product met het 'Europees biolabel' een tolerantiedrempel voor GGO's van 0,9% toe te passen (en dit met ingang van het jaar 2009) voor de aanwezigheid van onvoorzien en technisch niet te voorkomen genetisch gemodificeerd materiaal. Vanuit de visie om niet strenger op te treden dan noodzakelijk volgens de heersende Europese regelgeving, zal deze tolerantiedrempel aangehouden worden in de bepaling of er al dan niet rechtvaardiging is tot terugbetaling van schade door het Fonds. GGO-aanwezigheid in biologische producten onder de tolerantiedrempel, zullen bijgevolg niet beschouwd kunnen worden als schade volgens de definitie van dit decreet. Wanneer de biologische sector vanuit eigen initiatief een stren-

gere 'nul-tolerantie' jegens GGO's hanteert voor een eigen label, is dit voor eigen rekening te nemen.

Het intergwestelijk protocol voor de biologische landbouw, waarvan sprake is in het advies vanwege Minaraad en SERV is een politieke overeenkomst zonder juridische waarde. Ze is bovendien enkel van toepassing op een limitatieve lijst van reeds geldende Europese en Belgische/Vlaamse regelgeving. De co-existentiewetgeving valt bijgevolg hier niet strikt onder.

Voor zaaizaden en pootgoed is de discussie voor het vastleggen van een specifieke tolerantiedrempel op Europees niveau reeds jaren aan de gang. Desalniettemin wordt ook hier binnen korte tot middellange termijn een doorbraak verwacht. Zolang deze niet definitief is, kan in dit decreet hierover niets specifiek opgenomen worden.

Extra verliezen (zoals vermeld in §2) kunnen ook de gemaakte analysekosten zijn, maar deze zullen beperkt worden tot enkel deze analysekosten die vermenging en dus aanwezige schade bewijzen, en dit uiteraard enkel aan dezelfde plantensoort, als waarvan er een GG-ras groeit binnen de meldingsafstand.

Wanneer vernietiging van een oogst aangewezen is, hoewel zoveel mogelijk te vermijden door alternatieve kanalen van afzet te zoeken, kan de getroffen landbouwer onder dezelfde voorwaarden vergoed worden door het Fonds.

Artikel 15

Artikel 15 bakent de mogelijkheden af om beroep te doen op het Fonds voor uitbetaling van de economische schade. Dit artikel stelt dat er geen aanspraak kan worden gemaakt op een vergoeding ingeval een fout begaan werd door de zogenaamde landbouwer-slachtoffer van vermenging. Zo zal het Fonds bijvoorbeeld geen vergoeding uitbetalen aan de landbouwer-slachtoffer van vermenging indien deze zelf ook een genetisch gemodificeerd ras van dezelfde soort teelt, of nog indien hij toch binnen de isolatieafstand conventioneel/biologisch heeft geteeld of zonder een opkoopregeling te hebben afgesloten met de teler van het genetisch gemodificeerd gewas. Ingeval een fout begaan werd bij de landbouwer die het genetisch gemodificeerde gewas teelt, bijvoorbeeld bij het niet respecteren van de teeltvoorwaarden opge-

legd voor dat gewas of wanneer hij geen intentieverklaring heeft bezorgd aan de betrokken personen zoals vermeld in artikel 4, §2, zal hij zelf gehouden worden tot vergoeding van de ontstane economische schade. Schade kan ook slechts vergoed worden indien het schade betreft aan een plantensoort buiten de isolatieafstand en binnen de meldingsafstand van een GG-ras van eenzelfde plantensoort.

De aanvraag tot schadevergoeding wordt ingediend uiterlijk op 30 juni van het tweede kalenderjaar, volgend op dat waarin het betreffende gewas geoogst werd, en wordt behandeld door de commissie. Deze kan voor het onderzoek rond het bepalen van de waarde van de geleden schade en het zoeken naar de veroorzaker een beroep doen op externe experts. Voorwaarden voor het indienen van het schadedossier en verdere modaliteiten worden in het besluit van de Vlaamse Regering vastgelegd.

Paragraaf 2 heeft de bedoeling om in uitzonderlijke gevallen schadevergoeding voor de betrokken landbouwer niet uit te sluiten, bijvoorbeeld wanneer de commissie, binnen de eigen appreciatieruimte die het BVR zal toelaten, een bezwaar van een omliggende landbouwer die zich geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand bevindt en die de intentie heeft eenzelfde gewas (maar een niet-genetisch gemodificeerd ras) te telen, toch ongegrond verklaart noch bijkomende maatregelen oplegt aan de GGG-teler in kwestie, omdat er bijvoorbeeld slechts een heel klein tipje van het betreffende perceel binnen de isolatieafstand ligt, zal deze landbouwer zijn recht op schadevergoeding niet verliezen.

Er is in geen geval recht op schadevergoeding indien de intentieverklaring een engagement tot een opkoopregeling bevat.

HOOFDSTUK VI

Toezicht

Artikel 16

Artikel 16 regelt het toezicht door ambtenaren van de bevoegde instantie op inbreuken op de co-existentieregelgeving. Dit artikel bepaalt welke onderzoeksdaden deze ambtenaren mogen stellen en bepaalt verder in §3 dat zij bevoegd zijn om verslagen van vaststelling op te stellen. In §5 wordt de monsternamen behandeld en wordt gesteld dat de Vlaamse Regering

nadere regels kan uitwerken in verband met de laboratoria die deze monsters kunnen analyseren in het kader van dit decreet en hoe de staalname en analyse dient te gebeuren.

Voor wat betreft de verplichte erkenning van laboratoria wordt geen volledig nieuwe erkenningsprocedure voor ogen gehouden, maar is het de bedoeling om uit te gaan van bestaande accreditatiesystemen (bijvoorbeeld ISO 17025) zodat deze laboratoria toch minimaal een zekere expertise kunnen voorleggen die de correctheid en onafhankelijkheid van de staalname en/of analyses zullen waarborgen (wordt verder uitgewerkt in de uitvoeringsbepalingen – BVR). De erkenningsaanvraag zal in principe beperkt worden tot het kunnen aantonen van de gevraagde accreditatie. Deze minimale eisen zijn ons inziens nodig en evenredig, zonder hierbij discriminerend te zijn naar eventuele geïnteresseerde buitenlandse laboratoria (geen belemmering van interne markt voor diensten, richtlijn 2006/123/EG).

HOOFDSTUK VII

Bestuurlijke geldboete

Artikel 17

Artikel 17 bevat bepalingen over de bestuurlijke geldboete die kan opgelegd worden in geval van inbreuken op voorliggend decreet en de besluiten tot uitvoering van het decreet.

Er wordt hier uiteindelijk gekozen om enkel een bestuurlijke geldboete als straf bij inbreuken te voorzien, zodat steeds in voorkomend geval daadwerkelijk kan opgetreden worden. Eerder werd ook strafvervolgning overwogen (voorontwerp bij de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, d.d. 30/3/2007), maar onder invloed van onder andere de VLTR (Vlaamse Land- en Tuinbouwraad) is hierop teruggekomen. Het grootste argument is dat gevangenisstraffen niet in verhouding staan met de begane inbreuk, aangezien het hier in beginsel gaat over op Europees niveau volledig toegestane praktijken (GGG's telen). De kans is bovendien zeer reëel dat zwaardere inbreuken ongestraft zouden blijven omwille van de meestal niet-prioritaire behandeling van landbouwzaken bij het gerecht, terwijl kleinere inbreuken, waarvoor een rechtstreekse inning van een bestuurlijke boete voorzien was, wel gestraft worden. Een bijkomende reden is ook dat er op deze manier

geen officiële processen-verbaal meer moeten opgesteld worden, zodat er geen juridische knelpunten meer zijn bij de werking van de in het leven geroepen ‘commissie’.

De boete zal in het Fonds gestort worden.

De zesde paragraaf gelast een door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar met de invordering bij dwangbevel van alle verschuldigde bedragen, verhoogd met alle kosten die betrekking hebben op de invordering. Een ambtenaar die de Vlaamse Regering daartoe zal aanwijzen, zal belast worden met het viseren en het uitvoerbaar verklaren van de dwangbevelen. Op een door deze ambtenaar geïnviseerd en uitvoerbaar verklaard dwangbevel kan met toepassing van het gemeenrechtelijk procesrecht worden overgegaan tot gedwongen tenuitvoerlegging en bewarend beslag.

Ook de wijze van betekening van het dwangbevel, alsook de mogelijkheid voor de schuldenaar om hier tegen verzet aan te tekenen worden bepaald. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging van het dwangbevel tot de rechter hierover uitspraak heeft gedaan. Weliswaar kan het Vlaamse Gewest de rechter vragen om de schorsing van de tenuitvoerlegging ongedaan te maken.

Krachtens de zevende paragraaf (waarvan de tekst identiek is aan artikel 47undecies van het Afvalstoffendecreet) zal het Vlaamse Gewest, op grond van een uitvoerbaar verklaard dwangbevel en tot zekerheid van de voldoening van de opgelegde bestuurlijke geldboete, in voorkomend geval vermeerderd met de bijbehorende expertisecosten, een algemeen voorrecht bekomen op alle roerende goederen van de schuldenaar. Daarvoor kan het Vlaamse Gewest een wettelijke hypotheek nemen op alle daarvoor vatbare en in het Vlaamse Gewest gelegen of geregistreerde goederen van de schuldenaar.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 18

Artikel 18 voegt een aanvulling toe om de bijdragen en de administratieve geldboeten die ingevorderd

worden in het kader van dit decreet terecht te laten komen in het Fonds voor Landbouw en Visserij, opgericht bij het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij.

Artikel 19

Artikel 19 voorziet een rapportering aan het Vlaams Parlement na twee jaar, om het voorliggend decreet grondig te evalueren naar haar accuraatheid en werking. Hierin zal ook geëvalueerd worden of het decreet en/of andere Vlaamse en federale wetgeving in het kader van het voorkomen en herstellen van milieuschade (de omzetting van Richtlijn 2004/35/EG) voldoende bescherming biedt aan natuurgebieden en ecosystemen. Afhankelijk van de eventueel vastgestelde hiaten zullen ook voorstellen geformuleerd worden om, voor zover het hiaat betrekking heeft op het toepassingsgebied van dit decreet, het decreet eventueel aan te passen.

Voor zover de vastgestelde hiaten geen betrekking hebben op dit decreet, zullen voorstellen geformuleerd worden ten aanzien van andere Vlaamse of federale regelgeving.

De evaluatie zal minimaal de volgende specifieke aandachtspunten hebben:

- eventuele hiaten in de Vlaamse regelgeving met betrekking tot de milieuschade van natuurgebieden en ecosystemen, onder meer de afstemming tussen het Co-existentiedecreet en het Milieuschadedecreet en de eventuele noodzaak van de aansprakelijkheid van eventuele GGG-schade buiten de meldingsafstand;
- rol van de hobbyist in de risico's tot vermenging met GGG's;
- rol van de (erkende) loonwerker in de risico's tot vermenging met GGG's vanwege de grote mogelijke verspreiding buiten de meldingsafstand door (niet-schoongemaakte) landbouwmachines en transport van geoogst product;
- de werking van het Fonds (de balans tussen inkomsten en uitgaven van het Fonds in het kader van het begrotingsakkoord en de mogelijkheid tot tussenschotten in het Fonds; de praktijk rond de gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de economische schade enzovoort);

- de eventuele noodzaak tot verruiming van de bijdrageplichtigen.

Op advies van Minaraad en SERV zal ook daarna een vijfjaarlijks evaluatie gehouden worden.

Artikel 20

Artikel 20 regelt de inwerkingtreding.

*De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,*

Kris PEETERS

VOORONTWERP VAN DECREET

d.d. 14 december 2007

Voorontwerp van decreet houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Voor de toepassing van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

- 1° genetisch gemodificeerd gewas: een gewas, bestaande uit planten of reproductieve delen van planten waarvan het genetisch materiaal veranderd is op een wijze die van nature door voortplanting en/of door natuurlijke recombinatie niet mogelijk is. Volgens deze definitie:
 - a) vindt in elk geval genetische modificatie plaats indien een van de in bijlage I A, deel 1, van Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad genoemde technieken worden toegepast;
 - b) worden de in bijlage I A, deel 2, van Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad genoemde technieken niet beschouwd als technieken die tot genetische modificatie leiden;
- 2° biologisch gewas: gewas waarvan de productie bestemd is om een aanduiding te dragen die verwijst naar de biologische productiewijze, in overeenstemming met Verordening (EEG) nr. 2092/91 van de Raad van 24 juni 1991 betreffende de biologische productiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen;

- 3° conventioneel gewas: gewas dat niet onder de biologische teelt valt en dat geteeld wordt uit materiaal dat niet van een etiket voorzien is waarop staat dat het een genetisch gemodificeerd organisme is of een genetisch gemodificeerd organisme bevat;
- 4° landbouwer: de landbouwer, zoals vermeld in artikel 2, 7°, van het decreet van 22 december 2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid;
- 5° exploitant: exploitant zoals vermeld in artikel 2, 8°, van het decreet van 22 december 2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid;
- 6° exploitatie: exploitatie zoals vermeld in artikel 2, 9°, van het decreet van 22 december 2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid;
- 7° activiteiten: activiteiten zoals vermeld in artikel 2, 10°, van het decreet van 22 december 2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid;
- 8° loonwerker: bedrijf of ondernemer die werkzaam is in de landbouw en die bepaalde werkzaamheden van een landbouwer voor loon verricht, zoals grondbewerking, zaaien, oogsten;
- 9° isolatieafstand: afstand tussen de rand van een genetisch gemodificeerde teelt en de dichtst bijgelegen rand van een conventionele of biologische teelt van hetzelfde gewas waarbinnen de teeltvoorwaarden nageleefd moet worden en die per soort van genetisch gemodificeerde gewassen door de Vlaamse Regering wordt bepaald;
- 10° meldingsafstand: afstand te meten vanaf de rand van een perceel met een genetisch gemodificeerde teelt waarbinnen de verplichte intentieverklaring nageleefd moet worden en die per soort van genetisch gemodificeerde gewassen door de Vlaamse Regering wordt bepaald;
- 11° Fonds: het Fonds voor Landbouw en Visserij, dat tot stand is gebracht bij het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij;
- 12° bevoegde instantie: het door de Vlaamse Regering aangewezen beleidsdomein dat bevoegd is om het huidige decreet uit te voeren en de toepassing ervan te controleren;
- 13° perceel: perceel landbouwgrond zoals gedefinieerd in artikel 2, 1bis, van Verordening (EG) nr. 796/2004;
- 14° intentieverklaring: een verklaring waarin de intentie van de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas wordt gemeld;
- 15° cultuurcontract: een overeenkomst waarbij een perceel voor een duur van minder dan één jaar in gebruik gegeven wordt, en waarbij de exploitant, na de voorbereidings- en bemestingswerkzaamheden te hebben uitgevoerd, het genot daarvan voor een bepaalde teelt aan een derde afstaat tegen betaling;
- 16° commissie: een evenwichtig samengesteld orgaan met voldoende wetenschappelijk inhoudelijke basiskennis inzake coëxistentiemaatregelen dat in het leven geroepen wordt om o.a. bezwaarschriften van landbouwers en aanvragen tot schadevergoedingen te beoordelen.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op elke landbouwer en elk bedrijf of persoon die tussenbeide komt in de teelt en de oogst van zowel conventionele, biologische als van genetisch gemodificeerde gewassen waarvan de teelt is toegestaan conform de Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot

intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad en conform Verordening (EG) nr. 1829/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders. Elk gewas valt onder het toepassingsgebied van dit decreet tot aan de eerste stockage van het gewas.

Hoofdstuk II. Voorwaarden voor de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen

Art. 4. §1. De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen brengt de bevoegde instantie op de hoogte van zijn voornemen tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas en legt hierbij een attest voor waarin aangetoond wordt een opleiding rond de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen gevolgd te hebben.

De Vlaamse Regering bepaalt de minimale duur en de inhoud van de opleiding en geldigheid van het attest van opleiding.

§2. De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen, brengt de volgende landbouwers hiervan op de hoogte aan de hand van een intentieverklaring:

- 1° alle landbouwers die percelen bewerken waarvan de randen zich geheel of gedeeltelijk bevinden binnen de meldingsafstand;
- 2° degene met wie hij een cultuurcontract heeft gesloten voor het perceel waarop hij het genetisch gemodificeerde gewas wenst te telen.

Tegelijkertijd wordt een kopie van de in het eerste lid genoemde intentieverklaring opgestuurd naar de bevoegde instantie.

§3. De onder §2 bedoelde landbouwers hebben het recht om hiertegen bezwaar aan te tekenen bij de commissie. Er kan enkel bezwaar worden aangetekend op basis van een gemotiveerd eigen economisch belang.

De Vlaamse Regering bepaalt verder wat verstaan moet worden onder eigen economisch belang.

De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast betreffende de wijze waarop het bezwaar wordt ingediend, behandeld en bekendgemaakt in het register, vermeld in artikel 8.

De commissie kan in haar beslissing bijkomende maatregelen opleggen ten behoeve van coëxistentie.

§4. De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen, brengt de volgende personen of instanties hiervan schriftelijk op de hoogte na inschrijving in het register zoals vermeld in artikel 8 én:

- 1° voorafgaand aan het zaaien of het planten: de eigenaar van het perceel waarop hij het genetisch gemodificeerd gewas wenst te telen in het geval de landbouwer niet de eigenaar is van de bebouwde grond;
- 2° voorafgaand aan het uitoefenen van enige activiteit op het perceel met het genetisch gemodificeerd gewas:
 - a) de erkende loonwerker die tussenbeide komt in de teelt van het genetisch gemodificeerde gewas;
 - b) alle landbouwers met wie hij mogelijk landbouwmachines deelt die gebruikt worden in de teelt van het genetisch gemodificeerd gewas, ongeacht of de machines zijn eigendom zijn;

De Vlaamse Regering kan per soort van genetisch gemodificeerd gewassen bovendien andere betrokkenen binnen een vast te leggen zone aanduiden die door de landbouwer op de hoogte gebracht dienen te worden op het hiervoor vast te leggen ogenblik. Die andere betrokkenen kunnen eveneens een bezwaar aantekenen op voorwaarde dat ze een eigen economisch belang kunnen aantonen.

§5. De intentieverklaring kan, mits akkoord van zowel de landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas als van elk van de landbouwers vermeld in § 2 een verklaring bevatten waarbij de landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas er zich toe verbindt om, van zodra er economische schade ontstaat zoals bepaald in artikel 11, §1, tenminste het gedeelte van de teelt op te kopen waarbij er vermenging ontstaan is en dat gelegen is binnen de meldingsafstand.

§6. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de intentieverklaring moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van de intentieverklaring.

§7. De Vlaamse Regering bepaalt tevens nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de indiening van een bezwaarschrift moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van het bezwaarschrift.

§8. De Vlaamse Regering bepaalt bovendien nadere regels met betrekking tot de oprichting, de samenstelling, de werking en de taakstelling van de commissie.

Art. 5. §1. De Vlaamse Regering bepaalt per genetisch gemodificeerd gewas de teeltvoorwaarden die bijdragen tot één van de volgende doelstellingen:

- 1° de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen vrijwaren op het niveau van de landbouwer;
- 2° de economische schade voorkomen die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van genetisch gemodificeerde planten of delen van planten waarvan de teelt toegestaan is, in een conventioneel gewas of een biologisch gewas.

§2. De Vlaamse Regering kan, op strikt vrijwillig verzoek en schriftelijk akkoord van alle betrokken landbouwers die in een bepaalde zone gronden bewerken, deze zone reserveren voor uitsluitend niet-genetisch gemodificeerde rassen van één of meerdere specifieke gewassen. Het betreffen uitsluitend gewassen waarvoor reeds genetisch gemodificeerde rassen toegelaten zijn voor teelt binnen de Europese Unie.

De maatregel uit het eerste lid kan bovendien enkel genomen worden binnen de strikte voorwaarden opgenomen onder punt 2.1.5. van de aanbeveling van de Commissie van 23 juli 2003 over richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale strategieën en beste werkwijzen ter waarborging van de coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische landbouw.

Voor zover de Vlaamse Regering gebruik maakt van deze mogelijkheid, bepaalt zij verdere modaliteiten met betrekking tot onder meer het indienen van het verzoekschrift tot reservering voor niet-genetisch gemodificeerde rassen, de minimale omvang van de geografisch aaneensluitende zone, de duur van de reservering, de wijze waarop een beslissing genomen wordt, de wijze waarop reservering teniet gedaan wordt en de communicatie naar de betrokkenen en naar derden.

Art. 6. §1. Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die, naast de landbouwer die van plan is een genetisch gemodificeerd gewas te telen, tussenbeide komt in de teelt of de oogst van een genetisch gemodificeerd gewas door het stellen van eender welke teelthandeling, moet geïnformeerd worden door de opdrachtgevende landbouwer over de voor de tussenkomst relevante teeltvoorwaarden.

De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze deze informatie dient verschaft te worden.

§2. Loonwerkers die, zoals gedefinieerd in artikel 2, 8°, tussenbeide komen in de teelt of de oogst van een genetisch gemodificeerd gewas moeten hiervoor erkend zijn door de bevoegde instantie.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de erkenning van loonwerkers.

Art. 7. §1. In het geval dat er geen bezwaren aangetekend worden, of dat de bezwaren door de commissie niet ontvankelijk of niet gegrond zijn verklaard, betaalt de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas binnen de vijftien dagen na ontvangst van de kennisgeving van deze beslissing een bijdrage aan het Fonds. Binnen de vijftien dagen na registratie van de betaling wordt de teelt door de bevoegde instantie ingeschreven in het register, zoals vermeld in artikel 8. De inschrijving in het register geeft de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas de toelating te zaaien of te planten.

Bijdragen dienen per teelt en per jaar betaald te worden. Voor teelten die herhaald worden binnen hetzelfde jaar, moet voor elke vegetatieperiode een intentieverklaring overgemaakt worden zoals vermeld in artikel 4, §2, en een bijdrage betaald worden. Deze bijdragen worden uitsluitend aangewend voor het volledig of gedeeltelijk vergoeden van geleden economische schade als vermeld in artikel 11, en de hieraan verbonden directe en indirecte kosten. De Vlaamse Regering bepaalt nader het bedrag van de bijdrage, de betalingswijze aan het Fonds en de verdere modaliteiten voor de aanwending van de geïnde bijdragen en de bestuurlijke geldboeten, zoals vermeld in artikel 14.

De bijdragen zijn jaarlijks herzienbaar.

§2. Onverminderd de bepalingen in §1 is de bijdrage aan het Fonds niet verschuldigd indien de intentieverklaring aangevuld is met een verbintenis zoals aangegeven in artikel 4, §5.

Binnen de vijftien dagen na registratie van deze intentieverklaring wordt de teelt door de bevoegde instantie ingeschreven in het register, zoals vermeld in artikel 8. De inschrijving in het register geeft de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas de toelating te zaaien of te planten.

Hoofdstuk III. Monitoring

Art. 8. De bevoegde instantie houdt een register bij van de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen. De Vlaamse Regering vaardigt nadere regels uit voor de vorm en de inhoud van het register, en bepaalt de modaliteiten met betrekking tot de openbaarheid van het register. De gegevens van het register kunnen bezorgd worden aan de federale administratie, bevoegd voor het houden van het lokalisatieregister van genetisch gemodificeerde gewassen.

Art. 9. De landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt, deelt aan de bevoegde instantie elk onverwacht of abnormaal feit zo snel mogelijk mee dat deze landbouwer heeft waargenomen in verband met de coëxistentie op de percelen van genetisch gemodificeerde gewassen of in hun omgeving.

De landbouwers, zoals vermeld in artikel 4, §2, kunnen eveneens elk onverwacht of abnormaal feit dat deze landbouwers hebben waargenomen in verband met de coëxistentie

op de percelen van genetisch gemodificeerde gewassen of in hun omgeving aan de bevoegde instantie meedelen.

Een landbouwer houdt de gegevens bij zoals nodig geacht door de Vlaamse Regering over de geteelde rassen, de teelthandelingen en het transport tot aan de eerste stockage. Dit zonder afbreuk te doen aan de verplichtingen betreffende traceerbaarheid en etikettering zoals voorgeschreven door Verordening (EG) nr.1830/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG. De landbouwer stelt die gegevens ter beschikking op elk verzoek van de bevoegde instantie, gedurende een periode die de Vlaamse Regering vaststelt.

Art. 10. De bevoegde instantie brengt de bevoegde federale administratie op de hoogte van elke inlichting waaruit blijkt dat een landbouwer betrokken is bij de teelt van een niet op de Europese markt toegestaan genetisch gemodificeerd gewas.

Hoofdstuk IV. Economische schade en aansprakelijkheid

Art. 11. §1. Onder economische schade wordt verstaan de minwaarde van een oogst die ontstaat ten gevolge van een vermenging waarvan aangenomen mag worden dat die ontstaan is tengevolge van het telen van een genetisch gemodificeerd gewas binnen de meldingsafstand en die onvoorzien en technisch niet te voorkomen is.

De Vlaamse Regering legt hiertoe de nadere bepalingen vast.

De minwaarde is het verschil tussen de marktprijs van een oogst die voorzien is van een etiket waarop staat dat die oogst genetisch gemodificeerde organismen bevat in overeenstemming met de van kracht zijnde Europese regelgeving rond etikettering, en de marktprijs van een gelijksoortige oogst of de voor het gewas afgesloten contractprijs. De marktprijs van een gelijksoortige oogst is in het geval van conventionele gewassen de prijs die verkregen wordt wanneer het niet voorzien is van een etiket waarop staat dat het genetisch gemodificeerde organismen bevat, in overeenstemming met de van kracht zijnde Europese regelgeving. De marktprijs van een gelijksoortige oogst is in het geval van biologische gewassen de prijs die verkregen wordt wanneer het op de markt gebracht is als een product dat beantwoordt aan de voorschriften voor producten, gewaarborgd als voortkomend uit de biologische landbouw.

Indien de productie niet op de markt kan worden gebracht wegens de vermenging met genetisch gemodificeerde planten, wordt de economische schade als volgt bepaald. De economische schade wordt gelijkgesteld met het verschil tussen de marktprijs van een gelijksoortige oogst, zoals hierboven gedefinieerd, en de restwaarde. De restwaarde is in voorkomend geval de waarde van de oogst voor intern gebruik binnen het bedrijf van de landbouwer of de waarde van elke andere herwaardering van die oogst.

§2. De economische schade wordt in voorkomend geval vermeerderd met de extra verliezen die veroorzaakt zijn door elke declassering of schorsing van een perceel of product, van een deel of van de totaliteit van het landbouwbedrijf.

§3. Voor alle productietypes wordt de economische schade, gedefinieerd in §1, in voorkomend geval vermeerderd met de kosten die verbonden zijn aan de vernietiging van de oogst. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaronder de oogst moet worden vernietigd en bepaalt de modaliteiten waaronder de vernietiging moet gebeuren.

Art. 12. §1. Een landbouwer die economische schade, zoals gedefinieerd in artikel 11, heeft geleden, kan een aanvraag tot schadevergoeding indienen bij de commissie. Zonder afbreuk te doen aan het verhaal van de betrokken partijen voor de burgerlijke rechter en op beslissing van de commissie wordt de economische schade volledig of gedeeltelijk vergoed door het Fonds voor zover:

- 1° de benadeelde landbouwer geen genetisch gemodificeerd gewas van dezelfde soort teelt;
- 2° de benadeelde landbouwer een niet-genetisch gemodificeerd ras van dezelfde soort teelt.

Indien de landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt of de persoon zoals vermeld in artikel 6, §2, die gewerkt heeft op een perceel met een genetisch gemodificeerd gewas binnen de meldingsafstand, niet in regel is met de opgelegde teeltvoorwaarden, zal hij zelf gehouden worden de daardoor opgetreden economische schade te vergoeden.

De Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten waaraan voldaan moet worden om een eis tot schadevergoeding bij de commissie in te dienen. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaronder en de termijn waarbinnen een vergoeding kan worden verkregen.

§2. Landbouwers die naar aanleiding van het voorleggen van de intentieverklaring een bezwaar hebben ingediend waarin de intentie tot de teelt van eenzelfde gewas als het betreffende genetisch gemodificeerde gewas werd aangehaald als zijnde het eigen economisch belang, en waarvan het bezwaar door de commissie toch ongegrond werd verklaard, kunnen schadevergoeding eisen, vergoed door het Fonds, mocht er zich toch schade voordoen zoals gedefinieerd in artikel 11 aan dezelfde plantensoort op het perceel dat geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand ligt.

§3. Onverminderd de bepalingen in §1 kan er bij de commissie geen schadevergoeding aangevraagd worden indien de intentieverklaring een verbintenis bevat zoals aangegeven in artikel 4, §5.

§4. De schadevergoeding, zoals vermeld in §1, kan geweigerd worden indien de landbouwer die de economische schade heeft geleden, door zijn gedrag of zijn handelingen heeft kunnen bijdragen tot de vermenging van een genetisch gemodificeerde gewas met zijn conventionele of biologische gewas.

Hoofdstuk V. Toezicht

Art. 13. §1. De ambtenaren die de Vlaamse Regering aanwijst, houden toezicht op de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De ambtenaren kunnen niet de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie.

§2. De ambtenaren, zoals vermeld in §1, mogen bij de uitoefening van hun opdracht elk onderzoek, elke controle en elke enquête instellen en alle inlichtingen inwinnen die zij nodig achten om zich ervan te vergewissen dat de decreets- en uitvoeringsbepalingen worden nageleefd. Zonder afbreuk te doen aan de regelgeving inzake privacy kunnen de toezichthouders daarbij ook vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

In het kader van hun opdracht kunnen zij meer bepaald:

- 1° personen ondervragen over feiten die relevant zijn voor de uitoefening van het toezicht;
- 2° inzage nemen van alle boeken en bescheiden die vereist zijn voor het volbrengen van hun opdracht;
- 3° stalen nemen van gewassen met het oog op de analyse ervan;
- 4° andere stalen nemen of laten nemen dan die, vermeld in 3°, met het oog op de ontleding ervan;
- 5° de gronden vrij betreden;
- 6° de noodzakelijke bewarende maatregelen nemen.

Toezichthouders hebben een legitimatiebewijs bij zich en tonen dat desgevraagd onmiddellijk.

De Vlaamse Regering bepaalt wie het legitimatiebewijs verleent, alsook het model en de inhoud ervan.

§3. De ambtenaren, zoals vermeld in §1, zijn bevoegd om in geval van inbreuk, een verslag van vaststelling op te stellen. Zij bezorgen dit verslag van vaststelling onmiddellijk aan de bevoegde instantie. Voor zover bekend, wordt aan de vermoedelijke overtreder kennis gegeven van een kopie van het verslag van vaststelling.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen met betrekking tot het verslag van vaststelling.

§4. De ambtenaren, zoals vermeld in §1, kunnen binnen de bevoegdheden die hen overeenkomstig het decreet zijn toegewezen, mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven.

§5. De ambtenaren, zoals vermeld in §1, of daartoe specifiek aangestelde bevoegde personen of organisaties kunnen monsters nemen en die door een daartoe erkend laboratorium laten ontleden. De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de voorwaarden voor de erkenning van laboratoria en de manier waarop die erkenning wordt aangevraagd, verleend en volledig of gedeeltelijk kan worden ingetrokken.

§6. De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de staalname en analyse van de monsters, zoals vermeld in §5.

Hoofdstuk. VI. Bestuurlijke geldboete

Art. 14. §1. Inbreuken op dit decreet en op de besluiten tot uitvoering ervan kunnen worden bestraft met een bestuurlijke geldboete, onverminderd de schorsing of intrekking van de erkenning, vermeld in artikel 6, §2.

De aangewezen ambtenaar beslist overeenkomstig de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt, of voor de inbreuk een bestuurlijke geldboete moet worden voorgesteld. Aan de betrokkene moet wel eerst de mogelijkheid worden geboden om zijn verweermiddelen naar voren te brengen.

§2. De beslissing van de aangewezen ambtenaar is met redenen omkleed.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 200 euro:

- 1° hij die de in artikel 4 vereiste intentieverklaring niet overmaakt aan de in artikel 4, §2, van dit decreet bedoelde personen om genetisch gemodificeerd gewas te telen of geteeld te hebben;
- 2° hij die de in artikel 4, §1 en §3, van dit decreet vermelde personen of instanties niet op de hoogte brengt dat een genetisch gemodificeerd gewas geteeld wordt of werd;
- 3° hij die de in uitvoering van artikel 5 van dit decreet door de Vlaamse Regering per genetisch gemodificeerd gewas vastgelegde teeltvoorwaarden niet eerbiedigt;
- 4° hij die als loonwerker tussenbeide komt of tussenbeide gekomen is bij de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas zonder hiervoor de in artikel 6, §2, bedoelde erkenning te hebben verkregen.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 400 euro, hij die niet toestemt in of zich verzet tegen de bezoeken, de controles, de inspecties, het toezicht of de monsternemingen, verricht door toezichthoudende ambtenaren die overeenkomstig artikel 13 zijn aangewezen en die gemachtigd zijn om inbreuken op dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten op te sporen en vast te stellen.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 1000 euro per hectare genetisch gemodificeerde teelt, hij die te kwader trouw is en moedwillig genetisch gemodificeerd materiaal vermengd heeft met zijn oogst om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding door het Fonds.

Dit bedrag wordt altijd vermeerderd met de opdecimen vastgesteld voor de strafrechtelijke geldboeten. Bovendien worden de expertisekosten, die de kosten voor staalnames en analyses omvatten en die zijn uitgevoerd in het kader van artikel 14, ten laste gelegd van de overtreder.

§3. Bij een samenloop van inbreuken worden de bedragen van de bestuurlijke geldboeten samengevoegd. De som van de samengevoegde boeten mag niet hoger zijn dan het dubbele van het bedrag voor de inbreuk met de hoogste boete.

§4. Bij herhaling van eenzelfde inbreuk binnen drie jaar na de vorige, bepaald in §1, wordt de boete verdubbeld.

§5. De beslissing, zoals vermeld in §3, wordt aan de betrokkene bekendgemaakt met een aangetekende brief, samen met een verzoek tot betaling van de boete binnen de door de Vlaamse Regering vastgestelde termijn. De betaling van de bestuurlijke geldboete maakt een einde aan de vordering van de bevoegde instantie.

§6. Als de betrokkene de bestuurlijke geldboete en de expertisekosten niet binnen de vastgestelde termijn betaalt, vordert de ambtenaar de veroordeling tot de bestuurlijke geldboete en de expertisekosten voor de bevoegde rechtbank.

§7. Een bestuurlijke geldboete kan niet meer worden opgelegd vijf jaar na het feit dat een inbreuk als vermeld in dit decreet oplevert. De daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen deze termijn van vijf jaar, stuiten de loop ervan. Met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen, zelfs ten aanzien van personen die daarbij niet betrokken waren.

§8. De Vlaamse Regering kan nadere procedureregels voor de bestuurlijke geldboete bepalen. De bestuurlijke geldboeten worden gestort op de rekening van het Fonds.

§9. De rechtspersoon waarvan de overtreder orgaan of aangestelde is, is eveneens aansprakelijk voor de betaling van de bestuurlijke geldboete.

§10. De ambtenaar die de Vlaamse Regering daartoe aangewezen heeft, beslist over de gemotiveerde verzoeken om herziening van de bestuurlijke geldboete, die de betrokkene per aangetekend schrijven tot hem richt.

Hoofdstuk. VII. Slotbepalingen

Art. 15. Binnen twee jaar na inwerkingtreding van dit decreet legt de minister bevoegd voor landbouw, een rapport voor aan het Vlaams Parlement met betrekking tot de evaluatie van de werking van dit decreet. Daarna zal na elke voorbije periode van vijf jaar een nieuw gelijkaardig evaluatierapport opgesteld worden.

Art. 16. Dit decreet treedt in werking op (datum).

Brussel, (datum)

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens,
Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ADVIES VAN DE VLAAMSE LAND- EN TUINBOUWRAAD

Brussel, 24 april 2007

**ADVIES VAN DE VLAAMSE LAND- EN TUINBOUWRAAD BETREFFENDE;
ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DE ORGANISATIE VAN
COEXISTENTIE VAN GENTEISCH GEMODIFICEERDE GEWASSEN MET
CONVENTIONELE GEWASSEN EN BIOLOGISCHE GEWASSEN****Voorwerp adviesaanvraag.**

De Minister-president van de Vlaamse regering tevens Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid vraagt een advies aan de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad betreffende het ontwerpdecreet houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen. De Vlaamse Regering heeft op 30 maart een voorontwerp principieel goedgekeurd met het oog op het advies van de VLTR.

Het advies wordt uiterlijk verwacht op datum van 10 mei.

Situering van het dossier.**Europees kader**

Op Europees niveau is beslist dat zowel de invoer als teelt van genetisch gemodificeerde gewassen en producten, onder bepaalde voorwaarden, toegelaten is. Richtlijn 2001/18 van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG stippelt de procedure uit die moet gevolgd worden vooraleer men in Europa GGO's in het milieu kan introduceren of op de markt kan brengen. De richtlijn voorziet een procedure voor de beoordeling van een GGO-toepassing met als doel het beschermen van de volksgezondheid en het leefmilieu tegen eventuele schadelijke gevolgen ten gevolge van de introductie van GGO's. Indien een GGO wordt toegelaten kan men er dus van uitgaan dat er geen risico bestaat voor het milieu en de volksgezondheid. De federale overheid heeft deze richtlijn omgezet in het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten en tot opheffing van het koninklijk besluit van 18 december 1998 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of producten die er bevatten.

Het aspect van de coëxistentie is een materie die dient te worden omgezet door de gewesten, gezien dit een landbouwaangelegenheid betreft. De Europese Commissie heeft op 23 juli 2003 een aanbeveling uitgevaardigd over richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale strategieën en beste werkwijzen ter waarborging van de coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische landbouw. Dit is een aanbeveling en ze is dus niet bindend voor de lidstaten. De Commissie wil de lidstaten evenwel via de door haar uitgevaardigde richtsnoeren rond coëxistentie aanmoedigen om maatregelen uit te werken.

Noodzaak van een Vlaamse regelgeving betreffende coëxistentie

De Europese Commissie heeft in september 2004 17 genetisch gemodificeerde maïsrassen erkend die in cultuur mogen gebracht worden. Vandaag zijn dit ondertussen 47 verschillende maïsrassen. Momenteel worden er in Vlaanderen evenwel nog geen GG-gewassen geteeld omdat de erkende rassen blijkbaar niet geschikt zijn voor onze regio. Er is evenwel nood aan een duidelijke Vlaamse regelgeving met betrekking tot coëxistentie voor het geval er geschikte rassen erkend mochten worden. Indien er geen bindende regels komen op Vlaams niveau, bestaat het risico dat richtsnoeren hierover dode letter blijven met al de mogelijke negatieve gevolgen, waaronder de onbedoelde vermenging tussen teelten van buur-landbouwers, mogelijke inkomensverliezen voor bepaalde landbouwers en mogelijke conflicten tussen naburige landbouwers.

In voorliggend voorontwerp van decreet worden regels opgesteld met betrekking tot de noodzaak om een intentieverklaring over te maken aan o.a. naburige landbouwers vooraleer men genetisch gemodificeerde gewassen kan telen, de voorwaarden waaraan een landbouwer moet voldoen bij de teelt van deze genetisch gemodificeerde gewassen, alsook met betrekking tot monitoring van deze gewassen in Vlaanderen, de vergoeding van de economische schade in geval van vermenging en de voorziene controles en sancties.

De kosten voor het organiseren van coëxistentie dienen gedragen te worden door de GGO-telers. De richtsnoeren van de Commissie stellen uitdrukkelijk dat degene die het nieuwe productietype introduceert, de verantwoordelijkheid heeft om de maatregelen te treffen, nodig om vermenging te beperken.

Voorliggend decreet voorziet een meldings- en inspraakprocedure voor de directe omgeving van het GGO-perceel, en bepaalt dat de GGO-teler een bijdrage dient te betalen voorafgaand aan de zaai of het planten om genetisch gemodificeerde gewassen te mogen telen.

Voorliggend decreet werkt voorts een regeling uit met betrekking tot eventuele economische schade. Het systeem is gebaseerd op verplichte bijdragen vanwege de landbouwers die een genetisch gemodificeerde gewassen wensen te telen en administratieve boetes die geïnd zijn in het kader van dit decreet. In een aantal gevallen wordt de schade niet vergoed.

Het innen van de bijdrage en het eventueel uitbetalen van de schade zal gebeuren via het Fonds voor Landbouw en Visserij, tot stand gekomen bij het decreet van 10 mei 2006.

Het decreet voorziet tevens de mogelijkheid dat GGO-teler en zijn burens onderling bindende afspraken maken m.b.t. een eventuele schadevergoeding.

De doelstellingen van het decreet zijn het vrijwaren van de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen op het niveau van de producent en het voorkomen van economische schade die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van genetisch gemodificeerde planten of delen van planten in een conventioneel gewas of een biologisch gewas.

Voorliggend decreet houdende de organisatie van coëxistentie bevat de algemene regels en de nadere bepalingen ter uitvoering van het decreet. Deze regels en bepalingen zullen in een besluit van de Vlaamse Regering worden uitgewerkt. De minister zal in specifieke besluiten per teelt de teeltvoorwaarden vastleggen om coëxistentie mogelijk te maken. Zulke maatregelen zullen o.a. bestaan uit het vastleggen van isolatieafstanden die per gewas moeten gerespecteerd worden door producenten van genetisch gemodificeerde gewassen.

Advies van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad.

De Vlaamse Land- en Tuinbouwraad staat positief tegenover het principe van coëxistentie , doch wenst bij dit ontwerpdecreet een aantal bedenkingen te formuleren en aanpassingen te vragen.

In eerste instantie wenst de VLTR aan te geven dat de keuzevrijheid met betrekking tot het typegewas dat de teler wenst te verbouwen (conventioneel biologisch of genetisch gemodificeerd) overal moet gevrijwaard blijven, doch bijzonder grote inspanningen en risico's worden gevraagd van die teler die gg-gewassen wil inschakelen in zijn bouwplan.

In het kader van de administratieve vereenvoudiging, waar naar gewerkt wordt door het beleid, kan dit ontwerpdecreet omschreven worden als een moeilijk werkbaar en complex ontwerp van administratieve te vervullen formaliteiten

De VLTR is zich bewust van het feit dat dit één van de redenen kan zijn waarom Europa deze oefening oplegt aan de lidstaten zelf om de coëxistentieproblematiek in het licht van GG-gewassen uit te werken.

Rekening houdende met de nog te bepalen procedures, normen en modaliteiten in de nog uit te werken besluiten (BVR's en MB's) zal de procedure voor het inschakelen van GG-gewassen in een teelplan toch de nodige bedenkingen pro en contra teweegbrengen bij de potentiële telers, zeker niet op zijn minst de financiële risico's die kunnen worden verhaald op de teler.

Vermits afstanden en normen zullen moeten opgenomen worden in de regelgeving vraagt de VLTR om deze te baseren op voldoende onderbouwd onderzoek zodat normen en afstanden worden ingesteld die in de praktijk haalbaar zijn en niet te snel gaan wijzigen .

Ook de bepaling van de drempelwaarde van inmenging wanneer schade optreedt en hoe een mogelijke economische schade en wat eronder verstaan moet worden zal worden becijferd, zullen geen eenvoudige oefeningen zijn.

De VLTR wil uitdrukkelijk voldoende betrokken blijven bij de verdere uitwerking van de uitvoeringsbesluiten horende bij dit decreet omdat deze in belangrijke mate de werkbaarheid van de procedures zullen mee bepalen.

De VLTR vindt het belangrijk dat reeds na twee jaar een evaluatie zal worden doorgevoerd om na te gaan in welke mate de regelgeving werkt en het Fonds voldoende middelen heeft zodat deze regelgeving kan beantwoorden aan het vooropgestelde doel.

In welke mate de middelen aanwezig in het Fonds bij het operationeel worden van deze regelgeving toereikend zullen zijn, is maar de vraag. Wel wil de VLTR hier sterk aandringen op het gelijkheidsbeginsel of m.a.w. dat steeds een gelijkende financiële vergoeding wordt verkregen bij gelijkaardige schadedossiers.

In deze context moet de vraag gesteld worden waar men middelen gaat halen indien het Fonds niet voldoende toereikend is?

Anderzijds zal gezien de termijnen van bezwaar- en beroepsprocedures het jaarlijks opnieuw bepalen van de bijdragen niet eenvoudig zijn waarbij er telkens opnieuw weinig duidelijkheid is waar de producent aan toe is.

Met betrekking tot de beroepsprocedures en -termijnen wenst de VLTR te benadrukken dat de procedures zoals ze omschreven staan in het huidige ontwerp veel te ingewikkeld zijn en veel te complex.

De VLTR vreest sterk dat de te respecteren termijnen niet gehaald zullen worden. Bovendien dient art. 12 § 2 herbekeken en geherformuleerd te worden want zoals dit momenteel is uitgewerkt is het helemaal niet duidelijk voor de VLTR of altijd bezwaar moet ingediend worden om eventueel aanspraak te kunnen maken op een schaderegeling. De VLTR vraagt uitdrukkelijk om een sterke vereenvoudiging van de procedures zodat een transparante wetgeving ontstaat.

De strafbepalingen zijn van die aard dat men kan stellen vermits men op Europees niveau gegewassen toelaat dat de straffen volledig buiten proportie zijn ten overstaan van de inbreuken die kunnen worden vastgesteld. In deze context pleit de VLTR sterk om alle vormen van strafrechtelijke vervolgingen (in art. 14) uit het ontwerp van decreet te schrappen. De gevolgen van een strafrechtelijke vervolgingen gaan immers zeer ver en staan niet in verhouding tot een mogelijke inbreuk. Anderzijds is de VLTR wel akkoord om eventuele fraude die kan aangetoond worden streng aan te pakken.

De voorzitter
N. DEVISCH

De ondervoorzitter
C. ADRIAENS

De ondervoorzitter
Y. DEJAEGHER

De secretaris
L. UYTDEWILLIGEN

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN EN
DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Brussel, 24 mei 2007
Advies SERV en Minaraad

Advies over

***voorontwerpdecreet organisatie co-existentie van genetisch
gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en
biologische gewassen***

Krachtlijnen

Minaraad en SERV formuleren in dit advies aanbevelingen met betrekking tot het voorontwerp van Co-existentiedecreet. Eerst schetsen ze de algemene context waarbinnen het Co-existentiedecreet zich situeert en formuleren hierbij enkele bedenkingen en opmerkingen. Dit decreet kadert binnen de Europese richtsnoeren met betrekking tot co-existentie. De richtsnoeren hebben een beperkt toepassingsgebied, namelijk:

- (1) het voorkomen van economische schade bij eventuele vermenging,
- (2) een economische schaderegeling tussen landbouwers bij eventuele vermenging.

Andere elementen inzake het samengaan van landbouw met overige vormen van landgebruik worden hierdoor niet in het decreet meegenomen.

Minaraad en SERV vinden het positief dat een voorontwerpdecreet wordt opgesteld om de co-existentie te regelen. Ze stellen echter vast dat het een kaderdecreet betreft dat aangevuld moet worden met meerdere uitvoeringsbesluiten die enkele essentiële en richtinggevende delen van de regelgeving moeten vastleggen, zoals 'economische schade' en modaliteiten voor het schadevergoedingsstelsel. De Raden vragen snel werk te maken van het kaderdecreet en de uitvoeringsbesluiten. Bovendien verlangen ze dat het kaderdecreet gelijktijdig in werking zou treden met de bijhorende uitvoeringsbesluiten. De Raden dringen erop aan bepalingen omtrent grensoverschrijdende afstemming en samenwerking in te schrijven in het voorontwerpdecreet.

De Raden stellen vast dat er nood is aan de bepaling van een tolerantiedrempel voor geoogste gewassen, zoals dit ook in ontwerp is voor zaai- en pootgoed. Tot nu toe is enkel een tolerantiedrempel voor verwerkte producten vastgesteld.

De Raden wijzen erop dat de vastlegging bij ministerieel besluit van de isolatieafstanden en de meldingsafstanden per gewas een essentieel onderdeel vormt van de regelgeving. Minaraad en SERV hopen dat de uitvoeringsbesluiten snel meer duidelijkheid zullen brengen.

Minaraad en SERV vragen een samenwerkingsakkoord uit te werken tussen de gewesten en de federale overheid. De regelgeving omtrent GGG's is immers opgesplitst per bevoegdheid. De Raden vragen om via het samenwerkingsakkoord ervoor te zorgen dat de regelgeving op elkaar afgestemd wordt om zo tot een sluitende regelgeving te komen.

De Raden vragen een duidelijke definitie van 'economisch belang'. Enkel op basis van economisch belang kan immers bezwaar ingediend worden tegen de intentieverklaring. Minaraad en SERV dringen er tevens op aan de beroepsprocedure tegen de intentieverklaring in te korten. De Raden stellen voor de beroepstrap bij de minister af te schaffen en in de plaats hiervan beide partijen gelijktijdig te laten horen bij de eerste trap, namelijk het administratieve beroep. De Raden stellen voor een commissie in te stellen ter beoordeling van de afzonderlijke gevallen. Deze Commissie kan ook een rol spelen bij de opvolging en evaluatie van het kaderdecreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten.

Minaraad en SERV vragen ook de mogelijkheid tot het instellen van maatregelen met een regionale dimensie voor een specifiek gewas, in het kaderdecreet in te schrijven, dit onder de strikte voorwaarden zoals bepaald in punt 2.1.5 van de richtsnoeren. De Raden menen dat deze optie aangekeerd moet worden vanuit het kaderdecreet zodat ministeriële besluiten per gewas hierop, indien nodig, kunnen inspelen.

Minaraad en SERV stellen vast dat er meer dan waarschijnlijk hiaten bestaan tussen de bestaande en in uitwerking zijnde Vlaamse en federale wetgeving, en het Co-existentiedecreet. Eventuele schade door GGG's aan natuurgebieden of ecosystemen moet immers ook vergoed kunnen wor-

den. Volgens de huidige logica zou deze milieuschade onder het (ontwerp)Milieuschadedecreet vallen. Het toepassingsgebied wordt in het ontwerp van Milieuschadedecreet echter beperkt tot de habitats en soorten, genoemd in een aantal bijlagen bij het Natuurdecreet. De milieuschade aan overige habitats en soorten valt echter door de mazen van het net. Bovendien rijzen er vragen bij de definitie van 'beroepsactiviteit'. Tot slot bestaat de kans dat, bij toepassing van de vrijwaringsclausule bij de erkenningen van GGG's, er milieuschade is die buiten het Milieuschadedecreet valt, aangezien de landbouwer een toelating had om GGG's te telen.

Minaraad en SERV stellen vast dat 'economische schade' beperkt ingevuld is en vragen oplossingen voor de schade die buiten de regeling valt.

Minaraad en SERV hebben heel wat bedenkingen bij de werkbaarheid van het fonds en wijzen op enkele tekortkomingen. De Raden vragen alleszins tussenschotten in te bouwen in het fonds dat immers ten dienste staat van meerdere doeleinden. Bovendien dringen de Raden erop aan dat een doordachte en werkbare regelgeving met betrekking tot het fonds wordt uitgewerkt. Ze vragen bovendien dat een mechanisme ingesteld wordt zodat iedereen die recht heeft op een vergoeding uit het fonds, deze ook zal verkrijgen.

De Raden stellen vast dat de vrijwillige opkoopregeling tussen landbouwers een werkbare oplossing lijkt, maar vragen toch enige verduidelijking. Gezien de tekortkomingen en beperkingen van het fonds en van de vrijwillige opkoopregeling, pleiten de Raden ervoor te evalueren of er geen andere mogelijkheden bestaan om de schade te vergoeden.

De Raden waarderen ten zeerste de evaluatie van het Co-existentiedecreet, samen met de federale en Vlaamse wetgeving in het kader van het voorkomen en herstellen van milieuschade. Zij pleiten er bovendien voor om op regelmatige basis te evalueren (bv. via een 5-jaarlijkse evaluatie, na de eerste evaluatie na 2 jaar werking). De commissie waarvoor de Raden pleiten kan hierbij een duidelijke rol spelen.

1. Inleiding¹

Op 11 april 2007 ontving de Minaraad een adviesvraag over het voorontwerp van decreet houdende de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen (GGG's) met conventionele gewassen en biologische gewassen. De SERV ontving deze adviesvraag op 12 april 2007. De voorziene adviestermijn werd op vraag van de Raden verlengd tot 24 mei 2007. Beide raden keurden het voorliggende gezamenlijk advies goed op 24 mei 2007.

Op Europees niveau wordt de invoer en de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen toegelaten door Richtlijn 2001/18.² Deze richtlijn voorziet in een beoordelingsprocedure voor genetisch gemodificeerde organismen of kortweg GGO's (zowel voor het in de handel brengen als voor de doelbewuste introductie in het milieu). De richtlijn heeft tot doel de volksgezondheid en het leefmilieu te beschermen tegen schadelijke gevolgen van een eventuele introductie van GGO's. De federale overheid zette deze richtlijn om in het KB van 21/02/2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die GGO's bevatten.

Voorliggend ontwerp van decreet regelt de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen (GGG's) met conventionele gewassen en biologische gewassen. Doel is de keuzevrijheid voor landbouwers en de consument te garanderen tussen conventionele, biologische en GGG's. Het duidt bijgevolg op het naast elkaar laten bestaan van verschillende productietypes in de landbouw. De co-existentieregels in dit voorontwerpdecreet hebben betrekking op de economische impact van de vermenging, het uitwerken van maatregelen om vermenging te vermijden en de kosten van deze maatregelen.

De co-existentieregels zijn een 'landbouwmaterie'. Bijgevolg vallen ze onder gewestelijke bevoegdheid. De co-existentieregels zijn bij voorkeur gebaseerd op de richtsnoeren van de Europese Commissie (2003/556/EG). Het voorontwerpdecreet is een 'kaderdecreet' met algemene principes en regels. Dit zal aangevuld moeten worden met uitvoeringsbesluiten met onder meer procedure-regels. Bovendien wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om (via ministeriële besluiten) specifieke maatregelen per genetisch gemodificeerd gewas vast te leggen.

¹ Minaraad en SERV hanteren de termen 'Co-existentiedecreet' en 'Milieuschadedecreet' omwille van de leesbaarheid. Het 'voorontwerpdecreet van decreet houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen' wordt bijgevolg afgekort tot 'Co-existentiedecreet' of 'ontwerp van Co-existentiedecreet'. Het 'Milieuschadedecreet' staat voor 'ontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XV Milieuschade, tot omzetting van de richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade'.

² Richtlijn 2001 van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG.

2. Reflecties ten aanzien van het juridisch kader

De co-existentieregeling is, zoals hoger geschetst, een onderdeel van de regelgeving inzake genetisch gemodificeerde gewassen. De Raden formuleren hieronder enkele bedenkingen en opmerkingen ten aanzien van deze context.

2.1 Beschrijving van het juridisch kader

De **erkenning** van een GGG wordt op Europees niveau geregeld in de Richtlijn 2001/18, waarbij een milieurisicobeoordeling inclusief mogelijke risico's inzake volksgezondheid verplicht wordt uitgevoerd. De lidstaten (en de Europese Commissie) dragen er zorg voor dat alle nodige maatregelen getroffen worden ter voorkoming van negatieve effecten van de doelbewuste introductie of van het in de handel brengen van GGG's. Er kunnen voorwaarden ter bescherming van het milieu en de volksgezondheid gekoppeld worden aan een erkenning voor een GGO. De richtlijn neemt een bepaling op met betrekking tot vrij verkeer, doch voorziet in een belangrijke vrijwaringsclausule. Deze clausule laat lidstaten toe een GGG tijdelijk te verbieden of het grondgebruik tijdelijk te beperken, indien op basis van nieuwe informatie of een herbeoordeling van bestaande informatie blijkt dat een bepaald GGG een gevaar oplevert voor de gezondheid van de mens of het milieu. Het KB 'tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu en van het in de handel brengen van GGO's of van producten die er bevatten', neemt de richtlijn in grote mate over. Eens een product erkend is gaat men ervan uit dat het GGO geen gevaren inhoudt voor de mens of voor het milieu, indien de voorwaarden gerespecteerd worden. De vrijwaringsclausule bouwt in feite een veiligheidsmarge in, voor het geval zich toch problemen zouden voordoen.

De **richtsnoer legt (niet-bindend) het kader voor de co-existentieregels vast**. De richtsnoeren beperken co-existentie tot het samengaan tussen conventionele landbouw, biologische landbouw en GG-teelten en interpreteren co-existentie in functie van de keuzemogelijkheid voor landbouwers tussen de drie types landbouw. De richtsnoeren gaan ervan uit dat specifieke co-existentiemaatregelen ter bescherming van milieu en volksgezondheid, zo nodig, opgenomen zijn in de toestemming die verleend werd op basis van Richtlijn 2001/18. Voor deze maatregelen ter bescherming van milieu en volksgezondheid bestaat de wettelijke verplichting om ze toe te passen.

De co-existentiekwesties die in de aanbevelingen van de richtsnoeren worden behandeld betreffen het mogelijke economische verlies en effect van de vermenging van GG- en niet-GG-gewassen en de meest geschikte beheersmaatregelen om vermenging tot een minimum te beperken. Aangezien het Vlaamse voorontwerpdecreet uitvoering geeft aan de richtsnoeren, neemt het de doelstellingen over. Het voorontwerpdecreet bepaalt dan ook in artikel 5 dat de teeltvoorwaarden moeten bijdragen tot één van de volgende doelstellingen:

- 1° de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen vrijwaren op het niveau van de landbouwer;
- 2° de economische schade voorkomen die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van genetisch gemodificeerde planten of delen van planten waarvan de teelt toegestaan is, in een conventioneel gewas of een biologisch gewas.

2.2 Kritische bedenking

Dit decreet kadert binnen de Europese richtsnoeren met betrekking tot co-existentie. De richtsnoeren hebben een beperkt toepassingsgebied, namelijk:

- (1) het voorkomen van economische schade bij eventuele vermenging,
- (2) een economische schaderegeling tussen landbouwers bij eventuele vermenging.

Andere elementen inzake het samengaan van landbouw met overige vormen van landgebruik worden hierdoor niet in het decreet meegenomen. Het vraagstuk van co-existentie gaat niet alleen over het economische luik van landbouw. De benadering van de gehele keten van de levensmiddelenindustrie (van verwerkingsfase tot handel en catering) en het samengaan met natuur en ecosystemen zijn ook van belang in dit debat. Daarnaast kunnen ook nog andere vormen van schade zich voordoen, ruimer dan de invulling van 'economische schade' in het decreet (zie onder andere in hoofdstuk 3 Algemene beoordeling). Deze elementen worden niet in het co-existentiedecreet gevat, gezien dit voorstel zich beperkt tot een invulling van de EU-richtsnoeren.

Ook het EESC erkent dit probleem en meent dat het vraagstuk van de co-existentie te eng wordt benaderd in de richtsnoeren (cf. advies EESC d.d. 16/12/2004). Het EESC wijst erop dat het vraagstuk van co-existentie gaat om landbouw, de gehele keten van de levensmiddelenindustrie (van verwerkingsfase tot handel en catering), regionaal en lokaal bodemgebruik en economische ontwikkeling, consumentenbescherming en milieubescherming. In hetzelfde advies stelt het EESC dat naast landbouwers en commerciële bedrijven, ook instellingen die zich bezighouden met de bescherming van landbouw en natuur, betrokken partij zijn.

De raden focussen zich in voorliggend advies op het voorliggend voorontwerpdecreet. Ze wijzen erop dat er wetgeving op verschillende bevoegdheidsniveaus meespeelt en vragen dan ook om voor een goede afstemming te zorgen tussen Vlaamse en federale initiatieven of wetgeving ter zake.

De Raden stellen, in lijn met de richtsnoeren, vast dat de teeltmaatregelen die moeten bijdragen tot één van beide bovengenoemde doelstellingen, opgesteld worden in functie van het vermijden van vermenging tussen een GG-teelt en een niet-GG-teelt. Deze teeltmaatregelen zullen, volgens de ingebouwde logica in de regelgeving, geen rekening kunnen houden met de impact op natuurgebieden. Dit werd immers geregeld bij de erkenning van de producten, waarbij eventuele maatregelen ter bescherming van milieu en volksgezondheid ingeschreven werden. Deze maatregelen zijn verplicht. De Raden hopen dat bij de beoordeling van GGG's op Europees niveau telkens voldoende aandacht gaat naar de verschillende regionale omstandigheden in de lidstaten (zie ook alinea 5.4). De Raden dringen tevens aan op een accuraat beleid op Europees niveau ter zake.

Daarenboven stellen de Raden vast dat de isolatieafstanden uitgewerkt zullen worden tussen GGG en niet-GG-landbouwgewassen van hetzelfde type. Afstanden die rekening houden met de afstand van een GG-gewas tot een natuurgebied, een bos, etc. kunnen niet uitgewerkt worden in het kader van het Co-existentiedecreet, maar zouden, indien nodig, opgenomen zijn bij de erkenning van het GGG op Europees niveau.

3. Algemene beoordeling

De Raden vinden het positief dat een voorontwerp van decreet wordt opgesteld dat de co-existentie moet regelen. Dit is immers een noodzakelijke voorwaarde om de keuzevrijheid voor de landbouwers en de consument te garanderen.

Minaraad en SERV stellen echter vast dat dit voorontwerpdecreet een kaderdecreet is; tal van uitvoeringsbesluiten moeten nog uitgewerkt worden.³ Enkele van deze besluiten zijn zeer essentieel en richtingbepalend voor de invulling van co-existentie. Zo dienen onder meer de isolatie- en meldingsafstanden per genetisch gemodificeerd gewas, de modaliteiten voor meldings- en isolatieafstanden, het begrip 'economische schade' en de modaliteiten van het schadevergoedingssysteem nog verder ingevuld te worden. Het volledige plaatje is tot op heden dus niet gekend. Minaraad en SERV vragen snel werk te maken van het kaderdecreet en de noodzakelijke (uitvoerings)besluiten. Ze dringen er op aan dat het kaderdecreet pas van kracht wordt indien ook de bijhorende uitvoeringsbesluiten zijn goedgekeurd, gewasspecifieke ministeriële besluiten uitgezonderd. Bovendien vragen beide Raden ook betrokken te worden bij de beoordeling van de uitvoeringsbesluiten van het kaderdecreet.

De Raden stellen vast dat de beroepsprocedure in het voorliggend voorontwerpdecreet administratief zwaar is voor de GGG-landbouwer. Dit impliceert voor beide partijen een lange periode van onzekerheid. (zie ook 5.2).

Volgens de richtsnoeren van de Europese Commissie dienen de lidstaten te zorgen voor een grensoverschrijdende samenwerking met betrekking tot co-existentie. SERV en Minaraad vinden hiervoor nog geen mechanismen in het voorontwerpdecreet. De Raden vragen dit verder uit te werken. De Raden stellen vast dat zolang deze grensoverschrijdende problematiek niet opgelost is, het aan te bevelen is dat de meldingsafstand de land- of gewestgrens niet overschrijdt.

SERV en Minaraad stellen vast, zoals reeds bij de kritische bedenking (zie 2.2) werd opgemerkt, dat de co-existentiekwesties die in de richtsnoeren behandeld worden 'het mogelijke economische verlies en effect van de vermenging van GG- en niet-GG-gewassen en de meest geschikte beheersmaatregelen' betreffen. In het voorontwerpdecreet wordt de economische schaderegeling bij vermenging echter beperkt tot een schaderegeling in functie van de verkoop van de oogst of het gebruik op het eigen bedrijf van de oogst.

De Raden stellen vast dat zich een probleem kan voordoen bij de schade die bijvoorbeeld door hobbylandbouwers en imkers kan worden opgelopen bij vermenging, door het feit dat enkel de landbouweconomische belangen voor ogen worden gehouden. De Raden stellen in vraag of dit gerijmd kan worden met de geest van het Co-existentiedecreet en de richtsnoeren, namelijk de keuzevrijheid voor producent (en consument) garanderen. Indien de hobbylandbouwer en de imker hier buiten valt, wordt zijn keuzevrijheid beknot wat indruist tegen de geest van het decreet. Eventueel kan via de klassieke aansprakelijkheidsregeling een oplossing gezocht worden, maar deze procedures zijn veel zwaarder.

³ (1) art.2 9° de Vlaamse Regering bepaalt de isolatieafstand per teelt, art.2 10° de Vlaamse Regering bepaalt de meldingsafstand per teelt, art.2 12° de Vlaamse Regering wijst het beleidsdomein aan dat bevoegd is voor het huidige decreet, art.4 §6 de Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels m.b.t. de modaliteiten van de intentieverklaring en de bezwarenprocedure, art.5 de Vlaamse Regering bepaalt de teeltvoorwaarden per genetisch gemodificeerd gewas, art.6 de Vlaamse Regering bepaalt de wijze van informatieverstrekking en de nadere regels voor erkenning van loonwerkers, art. 7 de Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten inzake de betalingen aan het fonds, art. 8 de Vlaamse Regering vaardigt regels uit over de vorm en inhoud van het register én over de modaliteiten met betrekking tot de openbaarheid van het register, art. 11 de Vlaamse Regering legt nadere bepalingen omtrent economische schade vast, art. 11 §3 de Vlaamse Regering bepaalt modaliteiten waaronder vernietiging moet gebeuren, art. 12§1 de Vlaamse Regering bepaalt de modaliteiten waaraan voldaan moet worden om een eis tot schadevergoeding in te dienen, art. 13 §5 de Vlaamse Regering stelt nadere regels vast voor erkenning van laboratoria, art. 13 §6 de Vlaamse Regering stelt nadere regels vast voor staalname en analyse van monsters, art. 14 §8 de Vlaamse Regering kan nadere procedureregels bepalen voor administratieve geldboetes.

De Raden bemerken dat de tekst van het voorontwerpdecreet op sommige plaatsen minder duidelijk is dan de memorie van toelichting. De Raden vragen het voorontwerpdecreet hierop te screenen en tekstuele aanpassingen te maken. De memorie van toelichting verduidelijkt bijvoorbeeld dat 'eigen economisch belang' in een besluit van de Vlaamse Regering zal gedefinieerd worden. In het voorontwerpdecreet (artikel 4) wordt hier echter niet op gewezen; wel vermeldt artikel 4 dat de bezwaren- en beroepsprocedure nader bepaald zullen worden. Ook blijkt uit de memorie van toelichting dat de gegevens van het Vlaamse register doorgegeven zullen worden aan het federale register. Het voorontwerpdecreet formuleert dit echter zwakker (zie 6.1).

De Raden formuleren hierna hun specifieke aanbevelingen bij het voorliggende ontwerp van decreet. Ze volgen hierbij de structuur van het ontwerp van decreet.

4. Algemene bepalingen

4.1 Geef invulling aan tolerantiedrempel

Minaraad en SERV stellen vast dat een definitie voor een 'tolerantiedrempel' voor de geoogste gewassen ontbreekt. Ook de memorie van toelichting gaat hier niet op in.

Voor conventionele verwerkte producten geldt immers de tolerantiedrempel van 0,9%. De Raden vragen de tolerantiedrempels voor geoogst gewas op Europees niveau vast te leggen, zoals dit ook voor zaaizaad of pootgoed (op Europees niveau) in ontwerp is.

Voor biologische producten is de discussie op Europees niveau in verband met de tolerantiedrempel heropend. Aangezien biologische landbouw wettelijk verplicht GGO-vrij moet zijn, zou de tolerantiedrempel moeten vastgelegd worden op de detectiegrens. De Raden hopen dat de discussie over tolerantiedrempels voor biologische gewassen op Europees niveau opgelost wordt in het kader van de herziening van Verordening 2092/91 inzake biologische productie en de etikettering van biologische producten.

Deze tolerantiedrempels zullen bovendien bepalend zijn voor de isolatieafstand. De Raden wijzen erop dat een uitvoeringsbesluit ook de modaliteiten van deze staalname verder zal moeten verduidelijken (aantal stalen, locatie, etc.). De Raden gaan ervan uit dat dit uitvoeringsbesluit gebaseerd is op 'redelijkheid'.

4.2 Verduidelijk isolatieafstand en meldingsafstand

Het ontwerp van decreet definieert de isolatieafstand als de '*minimale afstand die moet nageleefd worden tussen de rand van een genetisch gemodificeerde teelt en de dichtst bijgelegen rand van een conventionele of biologische teelt van hetzelfde gewas*'. Deze isolatieafstand zal bepaald worden door de Vlaamse Regering in het kader van de teeltvoorwaarden (zie ook paragraaf 5.4).

Het ontwerp van decreet definieert de meldingsafstand als de '*afstand die moet nageleefd worden vanaf de rand van een genetisch gemodificeerde teelt in het kader van de verplichte intentieverklaring*'. Deze meldingsafstand zal bepaald worden door de Vlaamse Regering in het kader van de teeltvoorwaarden.

De meldings- en isolatieafstanden vormen een cruciaal onderdeel voor de regelgeving. Zo zullen de isolatie- en meldingsafstanden bepalend zijn voor de werkbaarheid van de regelgeving voor de

GGG-landbouwers. De meldingsafstand legt immers de perimeter vast waarbinnen de GGG-teler de overige landbouwers via de intentieverklaring op de hoogte moet brengen. De isolatieafstand bepaalt de te respecteren afstand tot een conventionele of biologische teelt van hetzelfde gewas. Er moet echter ook over gewaakt worden dat deze isolatie- en meldingsafstanden voldoende ruim worden gekozen, afhankelijk van het specifieke GG-gewas. Deze afstanden bepalen immers (onder meer) wie wel en wie niet in aanmerking kan komen voor een aanvraag tot schadevergoeding bij vermenging (art. 11§1 en §2).

De Raden stellen vast dat in de definitie van 'isolatieafstand' expliciet vermeld wordt dat deze afstand geldt voor een GG-gewas en een biologische of conventionele teelt van hetzelfde gewas. Bij de meldingsafstand wordt deze beperking in functie van gelijkaardige gewassen niet weergegeven. De Raden gaan ervan uit dat elke naburige landbouwer binnen de meldingsafstand op de hoogte gebracht moet worden, ongeacht of deze naburige landbouwer al dan niet een gelijkaardig gewas teelt of zal telen. De Raden vragen dit te verduidelijken in de memorie van toelichting bij het voorontwerpdecreet. Minaraad en SERV hopen dat een uitvoeringsbesluit bij het decreet snel meer duidelijkheid zal brengen over hoe met de meldings- en isolatieafstanden zal omgegaan worden.

4.3 Zorg voor een sluitende regelgeving door samenwerkingsakkoord

De regelgeving inzake genetisch gemodificeerde organismen wordt deels geregeld op federaal niveau en deels op Vlaams niveau. Erkenningen worden bijvoorbeeld op federaal niveau toegekend, teeltmaatregelen met betrekking tot co-existentie zullen op Vlaams niveau per teelt uitgewerkt worden. Het transport van het veld naar de eerste opslagplaats valt onder de co-existentieregeling, maar de aansprakelijkheid voor schadegevallen veroorzaakt tijdens het transport na de eerste opslagplaats, wordt op federaal niveau geregeld. Een nauwe afstemming en samenwerking tussen de gewesten en de federale overheid is dan ook noodzakelijk. De Raden vragen een samenwerkingsakkoord uit te werken om dit te regelen.

Deze noodzaak tot een sluitende regelgeving stelt zich nog scherper voor de biologische landbouw waarbij strenge controlemechanismen over de hele productieketen gelden. Een sluitende regelgeving en duidelijke informatie omtrent de aansprakelijkheid voor de biologische producten over de hele keten is noodzakelijk. Voor biologische landbouw geldt een intergewestelijk protocol dat van toepassing is in samenhang met een aantal relevante wettelijke bepalingen. Dit protocol regelt specifieke afspraken voor de afstemming van de regelgeving omtrent biologische landbouw. Aangezien het Co-existentiedecreet een grote relevantie heeft voor de mogelijkheden en het behoud van de biologische landbouw, wijzen de Raden erop dat het protocol ook in dit geval van toepassing is en een afstemming met betrekking tot co-existentie over de gewesten heen absoluut noodzakelijk is.

Extra aandacht zal ook moeten uitgaan naar een afstemming van de regelgeving voor bijvoorbeeld wetenschappelijke proefvelden en proefteelten. Wetenschappelijk onderzoek naar GG-gewassen valt immers onder federale bevoegdheid; de (teelt)voorwaarden zullen bijgevolg op federaal niveau vastgelegd worden bij het verlenen van de toestemming. Deze GG-gewassen in onderzoek kunnen (eventueel) nog geen Europese erkenning hebben. De Vlaamse regelgeving met betrekking tot co-existentie (en de vergoedingen bij eventuele economische schade bij de omliggende landbouwers) heeft betrekking op gewassen die conform Richtlijn 2001/18/EG goedgekeurd zijn (cf. art 3 van het voorontwerpdecreet). De Raden vinden het niet meer dan logisch dat de in Vlaanderen geldende co-existentieregels voor het betrokken gewas⁴ ook meegenomen worden bij het vastleggen van de teeltvoorwaarden in het kader van wetenschappelijk onderzoek. De co-existentieregels

⁴ De Raden wijzen erop dat in het wetenschappelijk onderzoek gewassen kunnen worden onderzocht waarvoor nog geen co-existentieregels bestaan.

moeten gelden als een minimumvoorwaarde. Dit illustreert nogmaals de nood aan een samenwerkingsakkoord om tot een sluitende regelgeving te komen.

5. Voorwaarden voor de teelt van GGG's

5.1 Definieer 'economisch belang'

Bezwaren kunnen enkel aangetekend worden op basis van een gemotiveerd 'eigen economisch belang'. De Raden stellen vast dat een definitie van 'eigen economisch belang' ontbreekt in het voorontwerpdecreet. De memorie van toelichting verduidelijkt dat een besluit van de Vlaamse Regering hiervoor een definitie zal geven.

De Raden vragen deze definitie zo duidelijk mogelijk in te vullen.

5.2 Vereenvoudig procedure bezwaren

De landbouwer die de bedoeling heeft om een GGG te telen, moet de bevoegde instantie op de hoogte brengen. Hij moet tevens een intentieverklaring bezorgen aan de landbouwers met percelen binnen de meldingsafstand en aan contractanten. Bezwaar kan bij de bevoegde instantie ingediend worden, maar enkel op basis van een gemotiveerd eigen economisch belang. Beroepsmogelijkheden voor beide partijen worden voorzien bij de minister van landbouw. De specifieke procedures voor de intentieverklaring, de beslissingstermijnen, de bezwaren- en beroepsprocedure zullen door de Vlaamse Regering nader bepaald worden.

De Raden stellen vast dat hier naar een evenwicht moet gezocht worden tussen snelheid en administratieve eenvoud enerzijds en bewaking van het goede verloop van de procedures anderzijds.

De Raden pleiten in dit geval voor een vereenvoudiging van de beroepsprocedure. De termijnen voor beroep zouden impliceren dat een definitieve beslissing over het al dan niet toestaan van een GG-teelt op een bepaald perceel tot twee maanden na de intentieverklaring kan uitgesteld worden. Gezien de afhankelijkheid van het teeltseizoen kan dit echter aanzienlijke moeilijkheden opleveren voor de landbouwers. De Raden pleiten ervoor om de (tweede) beroepstrap bij de minister af te schaffen en in de plaats hiervan beide partijen gelijktijdig te laten horen bij de eerste beroepstrap. Dit op voorwaarde dat een commissie ingesteld wordt en deze onafhankelijk kan optreden ten overstaan van de instantie die de toelatingen behandelt. De Raden stellen voor een commissie in te stellen ter beoordeling van de afzonderlijke gevallen, naar analogie met de milieuvergunningsprocedure (zie ook 5.3 Commissie). Deze commissie moet in staat zijn om bijkomende maatregelen op te leggen ten behoeve van de co-existentie, aangezien de Raden pleiten voor het afschaffen van de ministeriële beroepstrap.

Minaraad en SERV stellen vast dat de Vlaamse Regering de modaliteiten van de bezwaren- en beroepsprocedure verder zal uitwerken. De Raden vragen dat hierin minstens de criteria verduidelijkt worden op basis waarvan een toekenning of weigering zal geformuleerd worden. Dit uitvoeringsbesluit moet ook toelichten of en hoe een onderscheid gemaakt wordt tussen bezwaren met betrekking tot percelen gelegen binnen de isolatieafstand enerzijds en buiten de isolatieafstand anderzijds. De Raden gaan ervan uit dat bij de beoordeling van de bezwaren hiertussen een onderscheid gemaakt zal worden. De Raden veronderstellen bijvoorbeeld dat een aanvraag gewei-

gerd zal worden indien een buur, met percelen gelegen binnen de isolatieafstand, bezwaar indient aangezien hij een gelijkaardig niet-GG-gewas wil telen.

Mineraad en SERV stellen vast dat de landbouwers binnen de isolatieafstand alleszins tijdig hun eigen teeltplan moeten ontwikkelen. Eens de GGG-landbouwer de toestemming heeft, zal dit consequenties hebben voor de flexibiliteit van de overige landbouwers binnen de isolatieafstand, voor dat specifieke teeltjaar.

5.3 Stel een commissie in

Naar analogie met het Waalse Co-existentiedecreet, pleiten de Raden voor het instellen van een 'commissie'. Deze commissie moet enerzijds instaan voor de beoordeling van de aanvragen (zie ook onder 5.2 Vereenvoudiging procedure bezwaren en 7.1 Verbreed economische schade). De commissie kan tevens de bevoegde instantie bijstaan bij de beoordeling van de grootte van de economische schade bij het optreden van vermenging en de vraag naar een tussenkomst van het fonds. Anderzijds zien de Raden ook een opvolgingstaak weggelegd voor deze commissie, in het kader van de evaluatie van het decreet en bijhorende uitvoeringsbesluiten (zie onder 8.2 Evalueer op regelmatige basis). Het kaderdecreet moet bijgevolg deze 'commissie' inschrijven. De evenwichtige ledensamenstelling moet volgens de Raden via een uitvoeringsbesluit geregeld worden. De commissie zal zoveel mogelijk deskundigheid, vanuit verschillende hoeken, moeten bundelen. Hierdoor zal de deskundigheid rond genetisch gemodificeerde gewassen verzameld worden en de administratie op dit vlak gesteund kunnen wordt. Een duidelijk positief effect, gezien de materie rond GGG's nieuw en zeer complex is.

5.4 Bewaak correcte vastlegging van teeltvoorwaarden

De Vlaamse Regering kan per genetisch gemodificeerd gewas teeltvoorwaarden opleggen die bijdragen tot de doelstellingen van het decreet. In de richtsnoeren van de Europese Commissie wordt onder 2.1.5 de mogelijkheid ingeschreven om onder strikte voorwaarden maatregelen te treffen met een regionale dimensie⁵. Het voorontwerpdecreet gaat hier echter niet op in, de memorie van toelichting wel. Gezien de beperkte oppervlakte van Vlaanderen lijkt het logisch dat deze optie opgenomen wordt in het kaderdecreet. Het instellen van een GGO-vrije zone zal dan gewas per gewas bekeken moeten worden en afzonderlijk gemotiveerd, rekening houdend met de voorwaarden vastgelegd in het richtsnoer. Het lijkt de Raden echter aangewezen en logisch om de kapstok in het kaderdecreet te voorzien, zodat een uitvoeringsbesluit hierop kan verder bouwen.

5.5 Stem af met de milieuschaderegeling

Zoals hoger aangegeven (onder 2.2 kritische bedenking) kadert het Co-existentiedecreet in de EU-richtsnoeren en is bijgevolg het toepassingsgebied beperkt. De Raden verduidelijken hieronder een aantal hiaten, die hierdoor kunnen ontstaan. In deze alinea focussen de Raden zich op de

⁵ De richtsnoeren (Europese Commissie, 23 juli 2003) stellen het volgende:

"Maatregelen met een regionale dimensie kunnen in overweging genomen worden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend te worden toegepast voor specifieke gewassen waarvan de teelt onverenigbaar met het waarborgen van de co-existentie zou zijn, en de geografische schaal ervan moet zo beperkt mogelijk blijven. Voor een hele regio geldende maatregelen zullen enkel in overweging worden genomen indien geen toereikende zuiverheidsniveaus kunnen worden bereikt. Zij zullen voor elk gewas en elk producttype (bv. zaaizaad tegenover plantaardige productie) afzonderlijk moeten worden gemotiveerd."

hiaten die ontstaan door de beperkingen in de Europese regelgeving waarbij milieuschade wordt afgescheiden van 'economische schade'.

In de Richtlijn 2004/35/EG van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade wordt de aansprakelijkheid geregeld voor eventuele milieuschade door toedoen van beroepsactiviteiten. Deze richtlijn moet in de lidstaten omgezet worden tegen 30 april 2007. Het Vlaamse Gewest bereidt hiertoe een 'Milieuschadedecreet' voor en zal bijkomend een uitvoeringsbesluit opstellen. Het ontwerpdecreet Milieuschade is van toepassing op milieuschade veroorzaakt door beroepsactiviteiten vermeld in bijlage IV van het decreet. Elke doelbewuste introductie van GGO's in het milieu, inclusief het vervoer en het in de handel brengen van GGO's zoals gedefinieerd in Richtlijn 2001/18/EG, valt onder de beroepsactiviteiten van bijlage IV. Ook schade aan beschermde soorten en natuurlijke habitats die veroorzaakt wordt door een andere beroepsactiviteit dan deze vermeld in bijlage IV van het (ontwerp)Milieuschadedecreet, of de onmiddellijke dreiging dat dergelijke schade ontstaat als gevolg van nalatigheid van een exploitant vallen onder het Milieuschadedecreet.

Minaraad en SERV wijzen er ten eerste op dat het toepassingsgebied van het Milieuschadedecreet beperkt wordt tot milieuschade veroorzaakt door een beroepsactiviteit zoals vermeld in bijlage IV van het Milieuschadedecreet. De interpretatie van deze bepaling is niet duidelijk. De vraag rijst of een GGG-hobbytuinbouwer, die dus geen beroepsactiviteit uitoefent, al dan niet door het Milieuschadedecreet gevat wordt. De GGG-hobbytuinbouwer zou wel onder de activiteiten van bijlage IV vallen, aangezien hij 'doelbewust een GG in het milieu introduceert', maar oefent geen effectief beroep uit.

Minaraad en SERV stellen bovendien een tweede probleem vast. Het Milieuschadedecreet beperkt het toepassingsgebied van 'de schade aan beschermde soorten en natuurlijke habitats' immers tot die soorten en habitats die in een aantal bijlagen van het Natuurdecreet vermeld staan. Alle andere soorten en habitats vallen echter niet onder dit Milieuschadedecreet en eventuele schade hieraan door GGO's valt bijgevolg door de mazen van het net.

De Raden stellen bovendien een derde inconsistentie vast. Het Co-existentiedecreet richt zich op de regeling van economische schade en voorziet in een vergoedingssysteem voor landbouwers die mogelijk verliezen lijden door vermenging met GG-gewassen. Volgens de ingebouwde logica in de regelgeving zou de erkenning van GGG's zodanig opgesteld zijn, dat er geen schade aan het milieu kan ontstaan. Bovendien zou, in het geval zich toch milieuschade voordoet, het Milieuschadedecreet van toepassing zijn. Zoals hoger vermeld, kent dit echter een beperking van het toepassingsgebied. De regelgeving omtrent de erkenningen heeft echter een veiligheidsmarge ingebouwd door een vrijwaringsclausule mogelijk te maken. Indien op basis van nieuwe, nadere of herbeoordeling van informatie toch zou blijken dat een erkend GGG gevaar inhoudt voor de gezondheid van de mens of het milieu, kan een lidstaat het gebruik en / of de verkoop ervan op zijn grondgebied tijdelijk beperken of verbieden. De Raden stellen vast dat indien dit zich voordoet voor een GGG en op voorwaarde dat de GGG-teler zich aan alle voorwaarden en maatregelen in de toelating heeft gehouden, deze niet aansprakelijk gesteld kan worden voor eventuele milieuschade. De Raden wijzen erop dat dit nogmaals een situatie is die door de mazen van het net glipt. De enige mogelijkheid om hiervoor een schadevergoeding te krijgen, zou een proces op Europees niveau zijn.

Deze problematiek wordt echter wel enigszins erkend in de 'Nota aan de Vlaamse Regering'. Deze nota stelt dat, na de evaluatie na 2 jaar werkingstijd, het decreet (en het toekomstige Milieuschadedecreet) gewijzigd kunnen worden in het kader van de bescherming van de natuurgebieden en ecosystemen tegen vermenging met GG-gewassen. Ook de Memorie van Toelichting stelt dat geëvalueerd zal worden of het Co-existentiedecreet, samen met de Vlaamse en federale wetgeving

in het kader van het voorkomen en herstellen van milieuschade voldoende bescherming biedt aan natuurgebieden en ecosystemen.

Deze eventuele bijschaving van de regelgeving, die rekening houdt met de bescherming van natuurgebieden en ecosystemen, is zeker zinvol in het licht van bovenstaande opmerkingen. De vraag kan dan ook gesteld worden of er nu wel voldoende rekening gehouden wordt met de bescherming van natuurgebieden en ecosystemen in de ruime betekenis.

Bovenstaande voorbeelden staven de Raden in hun overtuiging dat er meer dan waarschijnlijk hiaten bestaan tussen de bestaande en in uitwerking zijnde Vlaams en federale wetgeving, en het Co-existentiedecreet.

5.6 Zorg voor informatie

Personen die tussenbeide komen bij de oogst of de teelt van GGG's moeten geïnformeerd worden door de opdrachtgevende landbouwer. De Vlaamse Regering zal de wijze van informatieverstopping bepalen.

Het lijkt de Raden aangewezen om in een uitvoeringsbesluit vast te leggen dat deze informatiemededeling via een schriftelijke overeenkomst tussen de opdrachtgevende landbouwer en de loonwerker(s) (of overige betrokken partijen) wordt vastgelegd. Deze overeenkomst zal, indien problemen zouden ontstaan door het niet opvolgen van de teeltvoorwaarden, een bewijsstuk kunnen zijn voor beide partijen.

De Raden wijzen erop dat er onduidelijkheid blijft over de aansprakelijkheid indien een besmetting optreedt buiten de isolatie- en meldingsafstanden waarbij de loonwerker betrokken partij is. Vanwege de nood aan rechtszekerheid is het aangewezen de verantwoordelijkheden hier duidelijk af te bakenen.

De richtsnoeren van de Europese Commissie stellen voor om opleidingscursussen te organiseren (op vrijwillige of verplichte basis) voor landbouwers en andere belanghebbenden om onder meer technische kennis bij te brengen voor de toepassing van co-existentiemaatregelen. De Raden vinden dit een zinvolle piste. Het voorontwerpdecreet vraagt erkenningen voor professionele loonwerkers die met GGG's omgaan. Hieraan kunnen opleidingen of cursussen gekoppeld worden. Ook de ondersteuning van beroepslandbouwers moet aandacht krijgen.

De Raden vragen dat in de memorie van toelichting ook gewezen wordt op de impliciete verantwoordelijkheid van de grondeigenaars om nieuwe contractanten in te lichten over de eventuele voorgaande GG-teelt op het perceel. Stel dat zich een GG-bietenopslag voordoet en een nieuwe contractant het perceel in gebruik neemt, dan is de grondeigenaar verantwoordelijk om hem hiervan op de hoogte te brengen. Indien de eigenaar dit niet zou doen, loopt hij aansprakelijkheidsrisico's.

6. Monitoring en toezicht

6.1 Stem Vlaamse en federale registers op elkaar af en respecteer de openbaarheid

Indien toestemming verleend wordt voor het telen van een GGG, wordt dit opgetekend in een register met genetisch gemodificeerde gewassen. Ook op federaal niveau zal een register bijgehouden worden. De lidstaten zijn immers verplicht, in het kader van Richtlijn 2001/18, om openbare

registers bij te houden waarin onder meer de locatie van gecultiveerde GG-teelten wordt aangeduid (art. 48 KB 21/02/2005).

De Raden vinden een afstemming tussen beide registers noodzakelijk. Het terugschroeven naar slechts één register zou nog efficiënter zijn. De memorie van toelichting laat immers uitschijnen dat het oorspronkelijk de bedoeling was om de registers op gewestelijk niveau bij te houden. De Raden stellen een kleine discrepantie vast tussen de memorie van toelichting en het voorontwerpdecreet. Minaraad en SERV vragen artikel 8 van het voorontwerpdecreet aan te passen en expliciet in te schrijven dat de landbouwers slechts één maal een aangifte moeten doen, dit in tegenstelling tot de huidige tekst waarin enkel de mogelijkheid wordt voorzien.

De Raden wijzen erop dat beide registers openbaar en publiek toegankelijk moeten zijn. Het Verdrag van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden is immers van toepassing. In het verdrag worden genetisch gemodificeerde organismen expliciet vernoemd bij de definitie van milieu-informatie in artikel 2:

“voor de toepassing van dit verdrag, ..., wordt onder milieu-informatie verstaan alle informatie in geschreven, visuele, auditieve, elektronische of enige andere materiële vorm over: de toestand van de elementen van het milieu, zoals lucht en atmosfeer, water, bodem, land, landschappen en natuurgebieden, biologische diversiteit en componenten daarvan, met inbegrip van genetisch gemodificeerde organismen, en de interactie tussen deze elementen;
...”

Ook artikel 6 ‘inspraak in besluiten over specifieke activiteiten’ van het verdrag wijst expliciet op GGG’s: *“Elke partij past, binnen het kader van haar nationale wetgeving, voor zover mogelijk en passend, bepalingen van dit artikel toe op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.”*

De Raden benadrukken dat in het kader van de toepassing van het Verdrag van Aarhus controle-organismen voor biologische teelten (Certisys en BLIK) zeker toegang moeten krijgen tot de registers.

7. Economische schade en aansprakelijkheid

7.1 Verduidelijk ‘economische schade’ en zoek bijkomende oplossingen

Het fonds voorziet in een vergoeding van economische schade door vermenging. De economische schade wordt berekend op basis van de minwaarde (bij verkoop), vermeerderd met extra verliezen door bijvoorbeeld declassering of schorsing van een perceel of product en in voorkomend geval door de kosten verbonden aan de vernietiging van de oogst.

Er zijn echter meerdere voorwaarden verbonden aan de mogelijkheid tot het bekomen van een schadevergoeding. De meldingsafstand is er één van. Schade bij vermenging op percelen die zich buiten de meldingsafstand bevinden, valt buiten de co-existentieregeling. Maar bovendien moeten de landbouwers gelijkaardige gewassen telen. Minaraad en SERV stellen vast dat hierbij enkel rekening wordt gehouden met uitkruising of vermenging met gelijkaardige gewassen.⁶ Minaraad en

⁶ Bij de erkenningsprocedure – op Europees niveau – wordt een milieurisicobeoordeling uitgevoerd, waarbij onder andere met volgende elementen rekening wordt gehouden: effecten op de populatiedynamiek van soorten binnen het milieu, waarin het GGO wordt geïntroduceerd, effecten op de genetische diversiteit van elk van die populaties, gewijzigde gevoeligheid voor ziekteverwekkers, gevaar van preventieve of therapeutische medische, veterinaire of

SERV stellen vast dat 'economische schade' beperkt ingevuld is, rekening houdend met de beperkingen ingeschreven in de richtsnoeren (zie ook 2.2). De Raden vragen oplossingen te zoeken voor de eventuele schade die buiten de regeling valt.

De Raden merken op dat de bijkomende analysekosten, bijvoorbeeld om voor biologische landbouw na te gaan of er GGG-vermenging is opgetreden, niet vergoed kunnen worden indien zich geen vermenging voordoet. Dit strookt niet met het principe dat duidelijk in de memorie van toelichting wordt ingeschreven: *'de kosten voor het organiseren van co-existentie dienen gedragen te worden door de GGO-teler'*. Indien men deze redenering doortrekt lijkt het logisch dat de invoerder van een nieuwe techniek, ten minste in een aantal gevallen, ook de bijkomende analysekosten voor de biologische en conventionele landbouwer dekt. Om een wildgroei aan analyses en bijgevolg analysekosten voor de GGG-teler te vermijden, stellen de Raden voor dat de commissie (zie 5.2) in de bijkomende maatregelen de verplichting tot terugbetaling van de analysekosten kan opleggen aan de GGG-teler. Enkel de landbouwers die bezwaar hebben ingediend kunnen, indien de commissie dit oplegt, de analysekosten verhalen op de GGG-landbouwer. (zie ook 4.1 in verband met het uitvoeringsbesluit dat de modaliteiten voor de staalname moet vastleggen).

7.2 Verduidelijk werking van het fonds

Zodra de landbouwer de toestemming heeft voor de teelt van het GG-gewas, betaalt hij een bijdrage aan het Fonds voor Landbouw en Visserij. De bijdragen zijn gewasspecifiek en kunnen jaarlijks herzien worden. Het fonds dient ter compensatie van de economische schade door vermenging.

De Raden hebben echter heel wat bedenkingen bij de werking van het fonds, net zoals de Inspectie van Financiën zich kritisch heeft geuit ten aanzien van de werkbaarheid van het fonds en gewezen heeft op de vele onbeantwoorde juridische en verzekeringstechnische vragen. De Raden stellen vast dat de Vlaamse Regering nadere bepalingen omtrent het fonds zal vastleggen, maar willen vooraf al op een aantal tekortkomingen en moeilijkheden wijzen.

Vooreerst stellen Minaraad en SERV vast dat er op dit ogenblik geen duidelijkheid bestaat over de hoogte van de bijdragen. Dit heeft tot gevolg dat geen inschatting gemaakt kan worden of het fonds al dan niet voldoende gespijsd zal zijn om aan alle mogelijke schadeclaims tegemoet te komen. Des te meer daar er ook geen zicht is op het aantal te verwachten schadeclaims of op de omvang van eventuele schade.

Evenmin bestaat er duidelijkheid over de periode waarbinnen men een schadeclaim kan indienen. Het lijkt logisch dat aan een GG-teelt waarbij opslag tot enkele jaren na uitzaai kan optreden, een langere periode gekoppeld kan worden. Dit duidt erop dat er teeltspecifiek een periode voor schadeclaims bepaald moet worden. Het lijkt logisch dit in de ministeriële besluiten per GG-teelt op te nemen. De Raden stellen echter vast dat hierdoor een weinig overzichtelijk geheel van termijnen zal ontstaan.

De Raden lezen in artikel 12§1 bovendien dat de economische schade volledig of gedeeltelijk vergoed zal worden op advies van de bevoegde instantie. De Raden wijzen erop dat het aansprakelijkheidsrecht, in zoverre zij hiermee vertrouwd zijn, voorziet in een integrale schadevergoeding; van een gedeeltelijke vergoeding van de schade zou hier dus geen sprake kunnen zijn.

Bovendien rijst de vraag hoe en in welke volgorde de schadeclaims behandeld zullen worden. Het fonds zou bijvoorbeeld eenmaal per jaar alle schadeclaims gelijktijdig kunnen behandelen en de inhoud van het fonds verdelen over de betrokken partijen. Ofwel behandelt men de schadeclaims in volgorde van aanvraag, evenwel met het risico dat de laatste indieners wel aanspraak maken op een vergoeding, maar dat het fonds op dat ogenblik niet meer over de middelen beschikt om hieraan tegemoet te komen.

Het Fonds voor Landbouw en Visserij staat ten dienste van meerdere doeleinden. Minaraad en SERV vragen om duidelijke tussenschotten in te bouwen in dit fonds. De inkomsten en uitgaven in functie van de co-existentie mogen slechts via één compartiment van het fonds geregeld worden.

Enkel de schadegevallen door vermenging in de oogst, waarvan de percelen binnen de meldingsafstand gelegen zijn, kunnen in aanmerking komen voor een schadevergoeding uit het fonds. De Raden stellen vast dat de schadegevallen die zich buiten de meldingsafstand voordoen, niet onder de schaderegeling vallen. Toch zouden er, mits zeer uitzonderlijke omstandigheden⁷, schadegevallen buiten de meldingsafstand kunnen optreden. De Raden vragen zich af of en hoe deze schadegevallen gedekt zouden kunnen worden.

De Raden dringen erop aan dat een doordachte en werkbare regelgeving met betrekking tot het fonds wordt uitgewerkt. Ze vragen bovendien dat een mechanisme ingesteld wordt zodat iedereen die recht heeft op een vergoeding uit het fonds, deze ook zal verkrijgen.

7.3 Verbreed de vrijwillige opkoopregeling

GGG-telers zijn niet verplicht een bijdrage in het fonds te storten indien een onderling contract met alle betrokken landbouwers, zoals vernoemd in art. 4 §2, toegevoegd wordt aan de intentieverklaring. De Raden willen onderstrepen dat het voorontwerpdecreet verplicht om deze opkoopregeling met alle landbouwers binnen de meldingsafstand af te sluiten. Indien één landbouwer zich hiermee niet akkoord kan verklaren, valt de GGG-teler automatisch terug op de regeling via het fonds. In dit opzicht vormt de opkoopregeling een aanvulling op de meer algemene regeling via het fonds.

De Raden stellen vast dat dit systeem kadert in het goede nabuurschap. Een onderlinge opkoopregeling kan de werkbaarheid van de regelgeving ten goede komen, zowel voor de GGG-teler als voor de naburige landbouwers. Dit onderlinge systeem vermindert immers de kosten voor de GGG-teler indien geen vermenging optreedt. Waarschijnlijk zal ook de procedure voor de naburige landbouwers bij vermenging, in onderling overleg sneller afgehandeld kunnen worden dan wanneer deze schadevergoeding via het fonds moet verlopen.

Minaraad en SERV stellen vast dat 'economische schade' in functie van het fonds rekening houdt met verliezen door declassering en kosten verbonden aan de vernietiging van de oogst. Het voorontwerpdecreet bepaalt dat bij de vrijwillige opkoopregeling de GGG-teler er zich toe verbindt om ten minste het gedeelte van de teelt op te kopen waarbij vermenging is ontstaan. De Raden wijzen er tevens op dat de betrokken landbouwers bij het afsluiten van een vrijwillige opkoopregeling ook aandacht moeten hebben voor een regeling voor de kosten van bijkomende analyses tot vaststelling van vermenging (cf. 7.1).

De Raden merken op dat in voorliggend voorontwerpdecreet een combinatie gemaakt wordt tussen een fonds en een opkoopregeling. Gezien de hoger vermelde tekortkomingen en onduidelijkheden (zie 7.2 en 7.3), pleiten de Raden ervoor om na te gaan in hoeverre de fundamentele keuze voor dit systeem (op termijn) de beste is. De Raden zien momenteel vier mogelijke pistes: verzekeringen, een opkoopregeling, een fonds of een bankwaarborg. Minaraad en SERV stellen voor om na te gaan in hoeverre een 'verzekering' of overige pistes een betere en haalbare oplossing zijn. Verzekeringen werden bijvoorbeeld bij de uitwerking van voorliggend ontwerpdecreet nog niet meegenomen, aangezien de verzekeraars dit (nog) niet aanbieden. De Raden wijzen er echter op

⁷ Overstromingen, onverwacht hoge frequentie van en kracht van stormen, etc. zouden bijvoorbeeld als uitzonderlijke omstandigheden geklasseerd kunnen worden.

dat het ook enige tijd duurde vooraleer er een aanbod van specifieke verzekeringen voor beroeps-aansprakelijkheid van milieucoördinatoren ontstond.

8. Controle, opsporing en strafbepaling

8.1 Handhaving en strafbepalingen

De Raden verwijzen wat betreft handhaving naar het advies van de Minaraad van 6 juli 2006 over het voorontwerp van decreet Handhaving Milieurecht (afl. 2006/28).⁸

8.2 Evalueer op regelmatige basis

Het voorontwerpdecreet voorziet in een evaluatie na twee jaar na de inwerkingtreding van het decreet.

De Raden waarderen deze vooropgestelde evaluatie na twee jaar werkingstijd ten zeerste. De (opvolgings)commissie kan bij de evaluatie een duidelijke rol spelen. De termijn voor een evaluatie eenmalig op twee jaar na inwerkingtreding vastpinnen, kan in bepaalde situaties niet zinvol zijn. De Raden denken hierbij aan de situatie waarin er twee jaar na de inwerkingtreding van het decreet nog steeds geen GGG's geteeld worden in Vlaanderen. De Raden stellen voor om de evaluatietermijn van 2 jaar te behouden, indien in deze periode ook effectief GGG's geteeld worden in Vlaanderen. Indien dan echter nog geen GGG's geteeld worden, lijkt het logisch deze termijn in de tijd op te schuiven en te laten aanvatten op het moment dat het eerste perceel effectief met GGG's werd beplant.

De memorie van toelichting wijst erop dat geëvalueerd zal worden of het decreet, samen met de Vlaamse en federale wetgeving in het kader van het voorkomen en herstellen van milieuschade, natuurgebieden en ecosystemen voldoende bescherming biedt. De Raden appreciëren dit ten zeerste, omdat ze vrezen dat er nog inconsistenties en hiaten zijn. Ze menen dat de vraag nu reeds gesteld kan worden of er voldoende rekening gehouden wordt met de bescherming van natuurgebieden en ecosystemen in de ruime betekenis.

De raden verwijzen in dit opzicht nogmaals naar de bedenking ten aanzien van de richtsnoeren (zie 2.2) waarin zij vaststellen dat natuur en ecosystemen niet meegenomen worden in de co-existentieregeling, door de beperkingen ingeschreven in de richtsnoeren. Tijdens de evaluatie moet nagegaan worden welk decreet het best geschikt is om, indien nodig, de bescherming van natuurgebieden en ecosystemen te regelen. Tijdens de evaluatie moet nagegaan worden wat juridisch gezien de beste, snelste en meest efficiënte oplossing is. Dit kan bijvoorbeeld een aanvulling van het (ontwerp)Milieuschadedecreet zijn.

Gezien de belangrijke link met de bescherming van het leefmilieu, vragen de Raden dat deze evaluatie in samenwerking gebeurt met de minister, bevoegd voor het leefmilieu. Artikel 16 van het decreet en de memorie van toelichting moeten bijgevolg in deze zin aangevuld worden.

Minaraad en SERV vragen bovendien om de evaluatie niet slechts éénmalig uit te voeren, twee jaar na inwerkingtreding. De Raden pleiten ervoor om, na de eerste evaluatie, een 5-jaarlijkse evaluatie in te stellen. Zowel de oppervlakte aan GGG's, als het type GGG's⁹ die gebruikt worden,

⁸ Minaraad, advies van 6 juli 2006 over het voorontwerp van decreet Handhaving Milieurecht, afl. 2006/28. Zie alinea 4.3 'Optimaliseer de vormgeving van de voorgestelde bestuurlijke instrumenten'.

⁹ De kans op uitkruising varieert immers van gewas tot gewas. Wetenschappelijk onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat uitkruising tussen GG-koolzaad en wilde varianten quasi onvermijdelijk is. (Van De Wiel, C.C.M. & L.A.P. Lotz, 2006.

Sterk door overleg

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Advies SERV en Minaraad

kunnen sterk evolueren in de tijd. Een evaluatie op regelmatige basis zou ook aansluiten bij de richtsnoeren van de Europese Commissie die stellen dat de beste werkwijzen op het gebied van co-existentie periodiek herzien moeten worden, om rekening te kunnen houden met nieuwe ontwikkelingen.

Outcrossing and coexistence of genetically modified with (genetically) unmodified crops: a case study of the situation in the Netherlands. NJAS 54 (1): 17-35.).

Tijdens de conferentie 'Genes are not for Sale', Krakau, 25 april 2007, lichtte Percy Smeicher bovendien toe dat het onmogelijk bleek te zijn om in Canada niet-gecontamineerde koolzaad- of maïsteelten te produceren.

VOORONTWERP VAN DECREET

d.d. 10 juli 2008

Voorontwerp van decreet houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Overeenkomstig artikel 26bis van Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad heeft dit decreet de volgende doelstellingen:

- 1° de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen vrijwaren op het niveau van de landbouwer;
- 2° de economische schade in een conventioneel gewas of een biologisch gewas voorkomen die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van door de Europese Unie voor de teelt toegelaten genetisch gemodificeerde planten of delen van planten boven de in de Europese regelgeving vastgelegde zuiverheidsnormen en tolerantiedrempels voor etikettering van genetisch gemodificeerde producten.

Art. 3. Voor de toepassing van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

- 1° genetisch gemodificeerd gewas: een gewas, bestaande uit planten of reproductieve delen van planten waarvan het genetisch materiaal veranderd is op een wijze die van nature door voortplanting en/of door natuurlijke recombinatie niet mogelijk is. Volgens deze definitie:

- a) vindt in elk geval genetische modificatie plaats indien een van de in bijlage I A, deel 1, van het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten genoemde technieken worden toegepast;
- b) worden de in bijlage I A, deel 2, van het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten genoemde technieken niet beschouwd als technieken die tot genetische modificatie leiden;
- 2° biologisch gewas: gewas waarvan de productie bestemd is om een aanduiding te dragen die verwijst naar de biologische productiewijze, in overeenstemming met artikel 2, a) van Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2092/91;
- 3° conventioneel gewas: gewas dat niet onder de biologische teelt valt en dat geteeld wordt uit materiaal dat niet van een etiket voorzien is waarop staat dat het een genetisch gemodificeerd organisme is of een genetisch gemodificeerd organisme bevat;
- 4° landbouwer: de landbouwer, zoals vermeld in artikel 2, 7°, van het decreet van 22 december 2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid;
- 5° loonwerker: bedrijf of ondernemer die werkzaam is in de landbouw en die bepaalde werkzaamheden van een landbouwer voor loon verricht, zoals grondbewerking, zaaien, oogsten;
- 6° isolatieafstand: afstand tussen de rand van een genetisch gemodificeerde teelt en de dichtst bijgelegen rand van een conventionele of biologische teelt van hetzelfde gewas waarbinnen de teeltvoorwaarden nageleefd moet worden en die per soort van genetisch gemodificeerde gewassen door de Vlaamse Regering wordt bepaald;
- 7° meldingsafstand: afstand te meten vanaf de rand van een perceel met een genetisch gemodificeerde teelt waarbinnen de verplichte intentieverklaring nageleefd moet worden en die per soort van genetisch gemodificeerde gewassen door de Vlaamse Regering wordt bepaald;
- 8° Fonds: het Fonds voor Landbouw en Visserij, dat tot stand is gebracht bij het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij;
- 9° bevoegde instantie: het door de Vlaamse Regering aangewezen beleidsdomein dat bevoegd is om het huidige decreet uit te voeren en de toepassing ervan te controleren;
- 10° perceel: perceel landbouwgrond zoals gedefinieerd in artikel 2, 1bis, van Verordening (EG) nr. 796/2004;
- 11° intentieverklaring: een verklaring waarin de intentie van de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas wordt gemeld;
- 12° cultuurcontract: een overeenkomst waarbij een perceel voor een duur van minder dan één jaar in gebruik gegeven wordt, en waarbij de exploitant, na de voorbereidings- en bemestingswerkzaamheden te hebben uitgevoerd, het genot daarvan voor een bepaalde teelt aan een derde afstaat tegen betaling;
- 13° commissie: een evenwichtig samengesteld orgaan met voldoende wetenschappelijk inhoudelijke basiskennis inzake coëxistentiemaatregelen dat in het leven geroepen wordt om o.a. bezwaarschriften van landbouwers en aanvragen tot schadevergoedingen te beoordelen.

Art. 4. Dit decreet is van toepassing op elke landbouwer en elk bedrijf of persoon die tussenbeide komt in de teelt en de oogst van zowel conventionele, biologische als van genetisch gemodificeerde gewassen waarvan de teelt is toegestaan conform de Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad en conform Verordening (EG) nr. 1829/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders. Elk gewas valt onder het toepassingsgebied van dit decreet tot aan de eerste stockage van het gewas.

Hoofdstuk II. Voorwaarden voor de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen

Art. 5. §1. De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen brengt de bevoegde instantie op de hoogte van zijn voornemen tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas en legt hierbij een attest voor waarin aangetoond wordt een opleiding rond de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen gevolgd te hebben.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de kennisgeving moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van de kennisgeving. De Vlaamse Regering bepaalt bovendien de modaliteiten met betrekking tot de manier waarop de bevoegde instantie deze dossiers zal beheren.

De Vlaamse Regering bepaalt bovendien de verdere modaliteiten betreffende de opleiding.

§2. De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen, brengt de volgende landbouwers hiervan op de hoogte aan de hand van een intentieverklaring:

- 1° alle landbouwers die percelen bewerken waarvan de randen zich geheel of gedeeltelijk bevinden binnen de meldingsafstand;
- 2° degene met wie hij een cultuurcontract heeft gesloten voor het perceel waarop hij het genetisch gemodificeerde gewas wenst te telen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de intentieverklaring moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van de intentieverklaring.

§3. De landbouwers die percelen bewerken waarvan de randen zich geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand bevinden, hebben het recht om hiertegen bezwaar aan te tekenen bij de commissie. Er kan enkel bezwaar worden aangetekend op basis van een gemotiveerd eigen economisch belang.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen met betrekking tot de wijze waarop de indiening en de bekendmaking van een bezwaarschrift moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van het bezwaarschrift.

De Vlaamse Regering bepaalt verder wat verstaan moet worden onder eigen economisch belang.

§4. De landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt, brengt de volgende personen of instanties hiervan schriftelijk op de hoogte na inschrijving in het register, vermeld in artikel 11, en:

- 1° uiterlijk vijftien dagen na de datum van de zaai of het planten: de eigenaar van het perceel waarop hij het genetisch gemodificeerde

- gewas teelt in het geval de landbouwer niet de eigenaar is van dit perceel;
- 2° voorafgaand aan het uitoefenen van enige activiteit op het perceel met het genetisch gemodificeerd gewas:
- a) elke loonwerker die, naast de landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt of zal telen, tussenbeide komt in de teelt of de oogst van het genetisch gemodificeerd gewas door het stellen van eender welke teelthandeling;
 - b) alle landbouwers met wie hij mogelijk landbouwmachines deelt die gebruikt worden in de teelt van het genetisch gemodificeerd gewas, ongeacht of de machines zijn eigendom zijn.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de kennisgeving moet gebeuren en de inhoud van de kennisgeving.

De Vlaamse Regering kan per genetisch gemodificeerd gewas bovendien andere betrokkenen binnen een vast te leggen zone aanduiden die door de landbouwer op de hoogte gebracht dienen te worden op het hiervoor vast te leggen ogenblik. Deze andere betrokkenen kunnen eveneens een bezwaar aantekenen op voorwaarde dat ze een eigen economisch belang kunnen aantonen.

§5. De intentieverklaring kan, mits akkoord van zowel de landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas als van elk van de landbouwers vermeld in §2 een verklaring bevatten waarbij de landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas er zich toe verbindt om, van zodra er economische schade ontstaat zoals bepaald in artikel 14, §1, tenminste het gedeelte van de teelt op te kopen waarbij er vermenging ontstaan is en dat gelegen is binnen de meldingsafstand.

Art. 6. §1. Loonwerkers, gedefinieerd in artikel 3, 5°, die tussenbeide komen in de teelt of de oogst van een genetisch gemodificeerd gewas, moeten een attest van opleiding kunnen voorleggen aan de opdrachtgevende landbouwer. Deze opleiding is gelijk aan deze voor landbouwers overeenkomstig artikel 5, §1.

§2. Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die, naast de landbouwer die van plan is een genetisch gemodificeerd gewas te telen, tussenbeide komt in de teelt of de oogst van een genetisch gemodificeerd gewas door het stellen van eender welke teelthandeling, moet geïnformeerd worden door de opdrachtgevende landbouwer over de voor de tussenkomst relevante teeltvoorwaarden. De landbouwer blijft in dit geval verantwoordelijk voor de teelthandelingen en de eventuele vermenging die hierdoor kan optreden.

De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze deze informatie dient verschaft te worden.

Art. 7. §1. In het geval dat er geen bezwaren aangetekend worden, of dat de bezwaren door de commissie niet ontvankelijk of niet gegrond zijn verklaard, betaalt de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas binnen de vijftien dagen na ontvangst van de kennisgeving van deze beslissing een bijdrage aan het Fonds. Binnen de vijftien dagen na registratie van de betaling wordt de teelt door de bevoegde instantie ingeschreven in het register, vermeld in artikel 11. De inschrijving in het register geeft de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas de zekerheid dat hij dit gewas mag zaaien of planten met bescherming door het Fonds zoals voorzien in dit decreet, onverminderd de andere opgelegde voorwaarden in dit decreet. De bevoegde instantie deelt gelijktijdig met de inschrijving in het register deze inschrijving schriftelijk mee aan de betrokken landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas.

Bijdragen dienen per teelt en per jaar betaald te worden. Voor teelten die herhaald worden binnen hetzelfde jaar, moet voor elke vegetatieperiode een kennisgeving en intentieverklaring overgemaakt worden overeenkomstig artikel 5, en een bijdrage betaald worden. Deze bijdragen worden uitsluitend aangewend voor het volledig of gedeeltelijk vergoeden van geleden economische schade als vermeld in artikel 14, en de hieraan verbonden directe en indirecte kosten. De Vlaamse Regering bepaalt nader het bedrag van de bijdrage, de betalingswijze aan het Fonds en de verdere modaliteiten voor de aanwending van de geïnde bijdragen en de bestuurlijke geldboeten, vermeld in artikel 17.

De bijdragen zijn jaarlijks herzienbaar.

§2. Onverminderd de bepalingen in §1 is de bijdrage aan het Fonds niet verschuldigd indien de intentieverklaring aangevuld is met een verbintenis zoals aangegeven in artikel 5, §5.

Binnen de vijftien dagen na registratie van deze intentieverklaring met verbintenis wordt de teelt door de bevoegde instantie ingeschreven in het register, vermeld in artikel 11. De inschrijving in het register geeft de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas de zekerheid dat hij dit gewas mag zaaien of planten met bescherming door het Fonds zoals voorzien in dit decreet, onverminderd de andere opgelegde voorwaarden in dit decreet.

§3. De artikels in de besluiten van de Vlaamse Regering genomen met betrekking tot het vastleggen van het bedrag van de bijdrage, vermeld in §1, tweede lid, zijn van rechtswege opgeheven met terugwerkende kracht tot de datum van hun inwerkingtreding wanneer ze niet door de wetgever werden bekrachtigd binnen de achttien maanden volgend op hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Art. 8. §1. De Vlaamse Regering bepaalt per genetisch gemodificeerd gewas de teeltvoorwaarden die bijdragen tot de doelstellingen, vermeld in artikel 2.

§2. De Vlaamse Regering kan, op strikt vrijwillig verzoek en schriftelijk akkoord van alle betrokken landbouwers die in een bepaalde zone gronden bewerken, deze zone reserveren voor uitsluitend niet-genetisch gemodificeerde rassen van één of meerdere specifieke gewassen. Het betreffen uitsluitend gewassen waarvoor reeds genetisch gemodificeerde rassen toegelaten zijn voor teelt binnen de Europese Unie.

Voor zover de Vlaamse Regering gebruik maakt van deze mogelijkheid, kan zij verdere modaliteiten bepalen met betrekking tot onder meer het indienen van het verzoekschrift tot reservering voor niet-genetisch gemodificeerde rassen, de minimale omvang van de geografisch aaneensluitende zone, de duur van de reservering, de wijze waarop een beslissing genomen wordt, de wijze waarop reservering teniet gedaan wordt en de communicatie naar de betrokkenen en naar derden.

Hoofdstuk III. Commissie

Art. 9. §1. De "commissie coëxistentie van conventionele, biologische en genetisch gemodificeerde gewassen", hierna de commissie genoemd, wordt opgericht.

§2. De commissie bestaat uit zeven stemgerechtigde leden, waaronder een voorzitter, die de vergaderingen van de commissie voorziet en de commissie naar buiten toe vertegenwoordigt.

De commissie bestaat uit:

- 1° een vertegenwoordiger van het Agentschap voor Landbouw en Visserij, dit lid treedt tevens op als voorzitter;
- 2° een vertegenwoordiger van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek;
- 3° een vertegenwoordiger, aangeduid door het Departement Landbouw en Visserij;
- 4° een vertegenwoordiger, aangeduid door het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie;
- 5° een vertegenwoordiger, aangeduid door het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie;
- 6° een wetenschappelijke expert, verbonden aan een Vlaamse wetenschappelijke instelling;
- 7° een expert, aangeduid door de leden van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij.

De commissie kan bovendien tijdelijk en in functie van de concrete dossiers beroep doen op andere vertegenwoordigers van de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid en externe deskundigen.

Het secretariaat van de commissie wordt waargenomen door een ambtenaar van de bevoegde instantie.

De Vlaamse Regering benoemt de leden van de commissie. De duur van het mandaat bedraagt vijf jaar. Het mandaat is hernieuwbaar.

Art. 10. §1. De commissie beoordeelt de ingediende bezwaarschriften op basis van het eigen economisch belang van de betrokken landbouwer.

De Vlaamse Regering legt nadere regels vast hoe de beoordeling van de ingediende bezwaarschriften dient te gebeuren.

De commissie kan in haar beslissing bijkomende maatregelen opleggen ten behoeve van coëxistentie.

De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarbinnen deze beslissing moet genomen en meegedeeld worden aan de indiener van het bezwaar en aan de betrokken landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas.

§2. De commissie beoordeelt aanvragen tot schadevergoeding en bepaalt de waarde van de geleden schade.

De Vlaamse Regering legt nadere regels vast hoe de beoordeling van aanvragen tot schadevergoeding en de bepaling van de waarde van de geleden schade dient te gebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarbinnen deze beoordeling moet gebeuren en meegedeeld worden aan de indiener van de eis tot schadevergoeding.

§3. De commissie stelt jaarlijks een evaluatie- en activiteitenrapport op. De Vlaamse Regering bepaalt de minimale inhoud, de termijn en de verdere modaliteiten van dit rapport.

§4. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten van de taakstelling en de werking van de commissie.

Hoofdstuk IV. Monitoring

Art. 11. De bevoegde instantie houdt een register bij van de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen. De Vlaamse Regering vaardigt nadere regels uit over hoe de benodigde gegevens verzameld en beheerd worden, over de vorm en de inhoud van het register, en bepaalt de modaliteiten met betrekking tot de openbaarheid van het register. De gegevens van het register kunnen bezorgd worden aan de federale administratie, bevoegd voor het houden van het lokalisatieregister van genetisch gemodificeerde gewassen.

Art. 12. De landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt, deelt aan de bevoegde instantie elk onverwacht of abnormaal feit zo snel mogelijk mee dat deze landbouwer heeft waargenomen in verband met de coëxistentie op de percelen van genetisch gemodificeerde gewassen of in hun omgeving.

De landbouwers, zoals vermeld in artikel 5, §2, kunnen eveneens elk onverwacht of abnormaal feit dat deze landbouwers hebben waargenomen in verband met de coëxistentie op de percelen van genetisch gemodificeerde gewassen of in hun omgeving aan de bevoegde instantie meedelen.

Een landbouwer houdt de gegevens bij zoals nodig geacht door de Vlaamse Regering over de geteelde rassen, de teelthandelingen en het transport tot aan de eerste stockage. Dit zonder afbreuk te doen aan de verplichtingen betreffende traceerbaarheid en etikettering zoals voorgeschreven door Verordening (EG) nr.1830/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG. De landbouwer stelt die gegevens ter beschikking op elk verzoek van de bevoegde instantie, gedurende een periode die de Vlaamse Regering vaststelt.

Art. 13. De bevoegde instantie brengt de bevoegde federale administratie op de hoogte van elke inlichting waaruit blijkt dat een landbouwer betrokken is bij de teelt van een niet op de Europese markt toegestaan genetisch gemodificeerd gewas.

Hoofdstuk V. Economische schade en aansprakelijkheid

Art. 14. §1. Onder economische schade wordt verstaan de minwaarde van een oogst die vermengd werd met sporen van een op Europees niveau voor de teelt toegelaten genetisch gemodificeerde ras boven de in de Europese regelgeving vastgelegde zuiverheidsnormen en tolerantiedrempels voor etikettering van genetisch gemodificeerde producten. Enkel een perceel dat zich geheel of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand bevindt van de teelt van dit genetisch gemodificeerd gewas komt in aanmerking voor een schadevergoeding door het Fonds. De vermenging wordt in dit geval geacht ontstaan te zijn tengevolge van de teelt van dit genetisch gemodificeerd gewas, tenzij echter met bewijzen kan aangetoond worden dat de teelt van dit betreffende genetisch gemodificeerde gewas onmogelijk de oorzaak kan zijn van de vastgestelde schade.

De minwaarde is het verschil tussen de marktprijs van een oogst die voorzien is van een etiket waarop staat dat die oogst genetisch gemodificeerde organismen bevat in overeenstemming met de van kracht zijnde Europese regelgeving rond etikettering, en de marktprijs van een gelijksoortige oogst. De marktprijs van een gelijksoortige oogst is in het geval van conventionele gewassen de prijs die verkregen wordt wanneer het niet voorzien is van een etiket waarop staat dat het genetisch

gemodificeerde organismen bevat, in overeenstemming met de van kracht zijnde Europese regelgeving. De marktprijs van een gelijksoortige oogst is in het geval van biologische gewassen de prijs die verkregen wordt wanneer het op de markt gebracht is als een product dat beantwoordt aan de voorschriften voor producten, gewaarborgd als voortkomend uit de biologische landbouw, overeenkomstig de geldende Europese regelgeving inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten.

Indien de productie niet op de markt kan worden gebracht wegens de vermenging met genetisch gemodificeerde planten, wordt de economische schade als volgt bepaald. De economische schade wordt gelijkgesteld met het verschil tussen de marktprijs van een gelijksoortige oogst, zoals hierboven gedefinieerd, en de restwaarde. De restwaarde is in voorkomend geval de waarde van de oogst voor intern gebruik binnen het bedrijf van de landbouwer of de waarde van elke andere herwaardering van die oogst.

§2. De economische schade wordt in voorkomend geval vermeerderd met de extra verliezen die veroorzaakt zijn door elke declassering of schorsing van een perceel of product, van een deel of van de totaliteit van het landbouwbedrijf.

§3. Voor alle productietypes wordt de economische schade, gedefinieerd in §1, in voorkomend geval vermeerderd met de kosten die verbonden zijn aan de vernietiging van de oogst. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden bepalen waaronder de oogst moet worden vernietigd en bepaalt de modaliteiten waaronder de vernietiging moet gebeuren.

§4. De Vlaamse Regering kan met betrekking tot de economische schade nadere bepalingen vastleggen.

Art. 15. §1. Een landbouwer die economische schade, zoals gedefinieerd in artikel 14, heeft geleden op een perceel dat geheel buiten de isolatieafstand en geheel of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand ligt, kan een aanvraag tot schadevergoeding indienen bij de commissie, uiterlijk op 30 juni van het tweede kalenderjaar, volgend op dat waarin het betreffende genetisch gemodificeerde gewas geoogst werd.

Zonder afbreuk te doen aan het verhaal van de betrokken partijen voor de burgerlijke rechter wordt de economische schade volledig of gedeeltelijk vergoed door het Fonds voor zover:

- 1° de benadeelde landbouwer geen genetisch gemodificeerd gewas van dezelfde soort teelt;
- 2° de benadeelde landbouwer een niet-genetisch gemodificeerd ras van dezelfde soort teelt.

Indien de landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt of de persoon zoals vermeld in artikel 5, §4, 2°, a), die gewerkt heeft op een perceel met een genetisch gemodificeerd gewas binnen de meldingsafstand, niet in regel is met de opgelegde teeltvoorwaarden, zal hij zelf gehouden worden de daardoor opgetreden economische schade te vergoeden.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop een aanvraagdossier tot schadevergoeding moet gebeuren en de inhoud van de aanvraag. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten waaronder een vergoeding kan verkregen worden en de manier waarop, in voorkomend geval, de uitbetaalde vergoeding teruggevorderd kan worden.

§2. Landbouwers die naar aanleiding van het voorleggen van de intentieverklaring een bezwaar hebben ingediend waarin de intentie tot de teelt van eenzelfde gewas als het betreffende genetisch gemodificeerde

gewas werd aangehaald als zijnde het eigen economisch belang, en waarvan het bezwaar door de commissie toch ongegrond werd verklaard, kunnen schadevergoeding eisen, vergoed door het Fonds, mocht er zich toch schade voordoen zoals gedefinieerd in artikel 14 aan dezelfde plantensoort op het perceel dat geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand ligt.

§3. Onverminderd de bepalingen in §1 kan er bij de commissie geen schadevergoeding aangevraagd worden indien de intentieverklaring een verbintenis bevat zoals aangegeven in artikel 5, §5.

§4. De schadevergoeding, vermeld in §1, kan geweigerd worden indien de landbouwer die de economische schade heeft geleden, door zijn gedrag of zijn handelingen heeft kunnen bijdragen tot de vermenging van een genetisch gemodificeerde gewas met zijn conventionele of biologische gewas.

Hoofdstuk VI. Toezicht

Art. 16. §1. De ambtenaren die de Vlaamse Regering aanwijst, houden toezicht op de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De ambtenaren kunnen niet de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie.

§2. De ambtenaren, vermeld in §1, mogen bij de uitoefening van hun opdracht elk onderzoek, elke controle en elke enquête instellen en alle inlichtingen inwinnen die zij nodig achten om zich ervan te vergewissen dat de decreets- en uitvoeringsbepalingen worden nageleefd. Zonder afbreuk te doen aan de regelgeving inzake privacy kunnen de toezichthouders daarbij ook vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

In het kader van hun opdracht kunnen zij meer bepaald:

- 1° personen ondervragen over feiten die relevant zijn voor de uitoefening van het toezicht;
- 2° inzage nemen van alle boeken en bescheiden die vereist zijn voor het volbrengen van hun opdracht;
- 3° stalen nemen van gewassen met het oog op de analyse ervan;
- 4° andere stalen nemen of laten nemen dan die, vermeld in 3°, met het oog op de ontleding ervan;
- 5° de gronden vrij betreden;
- 6° de noodzakelijke bewarende maatregelen nemen.

Toezichthouders hebben een legitimatiebewijs bij zich en tonen dat desgevraagd onmiddellijk.

De Vlaamse Regering bepaalt wie het legitimatiebewijs verleent, alsook het model en de inhoud ervan.

§3. De ambtenaren, vermeld in §1, zijn bevoegd om in geval van inbreuk, een verslag van vaststelling op te stellen. Zij bezorgen dit verslag van vaststelling onmiddellijk aan de bevoegde instantie. Voor zover bekend, wordt aan de vermoedelijke overtreder kennis gegeven van een kopie van het verslag van vaststelling.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen met betrekking tot het verslag van vaststelling.

§4. De ambtenaren, vermeld in §1, kunnen binnen de bevoegdheden die hen overeenkomstig het decreet zijn toegewezen, mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven.

§5. De ambtenaren, vermeld in §1, of daartoe specifiek aangestelde bevoegde personen of organisaties kunnen monsters nemen en die door een daartoe erkend laboratorium laten ontleden.

De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de staalname en analyse van de monsters.

De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de voorwaarden voor de erkenning van laboratoria en de manier waarop die erkenning wordt aangevraagd, verleend en volledig of gedeeltelijk kan worden ingetrokken.

Hoofdstuk. VII. Bestuurlijke geldboete

Art. 17. §1. Inbreuken op dit decreet en op de besluiten tot uitvoering ervan kunnen worden bestraft met een bestuurlijke geldboete.

De aangewezen ambtenaar, vermeld in artikel 16, §1, beslist overeenkomstig de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt, of voor de inbreuk een bestuurlijke geldboete moet worden voorgesteld. Aan de betrokkene moet wel eerst de mogelijkheid worden geboden om zijn verweermiddelen naar voren te brengen.

§2. De beslissing van de aangewezen ambtenaar is met redenen omkleed.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 200 euro:

- 1° hij die een genetisch gemodificeerd gewas teelt zonder de in artikel 5, §1, vermelde instantie tijdig en op de daarvoor vastgelegde wijze op de hoogte te brengen;
- 2° hij die een genetisch gemodificeerd gewas teelt zonder aan de in artikel 5, §2, vermelde personen tijdig en op de daarvoor vastgelegde wijze de intentieverklaring over te maken;
- 3° hij die een genetisch gemodificeerd gewas teelt zonder de in artikel 5, §4, vermelde personen tijdig en op de daarvoor vastgelegde wijze op de hoogte te brengen;
- 4° hij die de in uitvoering van artikel 8, §1, van dit decreet door de Vlaamse Regering per genetisch gemodificeerd gewas vastgelegde teeltvoorwaarden niet eerbiedigt, tenzij door hem kan aangetoond worden dat hij niet op de hoogte was of werd gebracht van het genetisch gemodificeerd karakter van de betrokken teelt, overeenkomstig artikel 5, §4;
- 5° hij die als loonwerker tussenbeide komt of tussenbeide gekomen is bij de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas zonder hiervoor de opgelegde opleiding gevolgd te hebben.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 400 euro, hij die niet toestemt in of zich verzet tegen de bezoeken, de controles, de inspecties, het toezicht of de monsternemingen, verricht door toezichthoudende ambtenaren die overeenkomstig artikel 16 zijn aangewezen en die gemachtigd zijn om inbreuken op dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten op te sporen en vast te stellen.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 1000 euro per hectare genetisch gemodificeerde teelt, hij die te kwader trouw is en moedwillig genetisch gemodificeerd materiaal vermengd heeft met zijn oogst om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding door het Fonds.

Dit bedrag wordt altijd vermeerderd met de opdecimen vastgesteld voor de strafrechtelijke geldboeten. Bovendien worden de expertisekosten, die de kosten voor staalnames en analyses omvatten en die zijn uitgevoerd in het kader van artikel 16, ten laste gelegd van de overtreder.

§3. Bij een samenloop van inbreuken worden de bedragen van de bestuurlijke geldboeten samengevoegd. De som van de samengevoegde boeten mag niet hoger zijn dan het dubbele van het bedrag voor de inbreuk met de hoogste boete.

§4. Bij herhaling van eenzelfde inbreuk binnen drie jaar na de vorige wordt de boete verdubbeld.

§5. De beslissing wordt aan de betrokkene bekendgemaakt met een aangetekende brief, samen met een verzoek tot betaling van de boete binnen de door de Vlaamse Regering vastgestelde termijn. De betaling van de bestuurlijke geldboete maakt een einde aan de vordering van de bevoegde instantie.

§6. Als de betrokkene de bestuurlijke geldboete en de expertisekosten niet binnen de vastgestelde termijn betaalt, vordert de ambtenaar de veroordeling tot de bestuurlijke geldboete en de expertisekosten voor de bevoegde rechtbank.

§7. Een bestuurlijke geldboete kan niet meer worden opgelegd vijf jaar na het feit dat een inbreuk als vermeld in dit decreet oplevert. De daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen deze termijn van vijf jaar, stuiten de loop ervan. Met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen, zelfs ten aanzien van personen die daarbij niet betrokken waren.

§8. De Vlaamse Regering kan nadere procedureregels voor de bestuurlijke geldboete bepalen. De bestuurlijke geldboeten worden gestort op de rekening van het Fonds.

§9. De rechtspersoon waarvan de overtreder orgaan of aangestelde is, is eveneens aansprakelijk voor de betaling van de bestuurlijke geldboete.

§10. De aangewezen ambtenaar, vermeld in artikel 16, §1, beslist over de gemotiveerde verzoeken om herziening van de bestuurlijke geldboete, die de betrokkene per aangetekend schrijven tot hem richt.

Hoofdstuk. VIII. Slotbepalingen

Art. 18. Binnen twee jaar na inwerkingtreding van dit decreet legt de minister bevoegd voor landbouw, een rapport voor aan het Vlaams Parlement met betrekking tot de evaluatie van de werking van dit decreet. Daarna zal na elke voorbijschietende periode van vijf jaar een nieuw gelijkaardig evaluatierapport opgesteld worden.

Art. 19. Dit decreet treedt in werking op (datum).

Brussel, (datum)

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens,
Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

VRU

KONINKRIJK BELGIË
-----ADVIES 45.033/1/V
VAN 10 SEPTEMBER 2008VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, op 28 juli 2008 door de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, verleng tot 15 september 2008, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen", heeft het volgende advies gegeven:

CDC

45.033/1/V

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾ alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1. Artikel 2 bepaalt dat het voorontwerp tot doel heeft om enerzijds de keuzevrijheid tussen genetische gemodificeerde gewassen, conventionele en biologische gewassen op het niveau van de landbouwer toe te laten, en anderzijds om de economische schade te voorkomen die voortvloeit uit de toevallige aanwezigheid van genetisch gemodificeerde delen of planten boven de Europees toegelaten tolerantiedrempels in conventioneel of biologisch gewas.

Artikel 3 definieert een aantal termen voor de toepassing van het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

In artikel 4 wordt gepreciseerd dat het decreet slechts van toepassing is op teelt en de oogst van toegelaten genetisch gemodificeerde gewassen.

Als coëxistentiemaatregel wordt bepaald dat een landbouwer slechts genetisch gemodificeerde gewassen (GGG's) mag telen indien hij o.m.:

- over een attest beschikt dat hij een opleiding rond de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen heeft gevolgd;
- de bevoegde instantie tijdig op de hoogte heeft gebracht van zijn voornemen tot de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen;
- tijdig een schriftelijke intentieverklaring heeft overgemaakt aan de naburige landbouwers die percelen verbouwen waarvan de rand zich binnen de meldingsafstand bevinden en aan de landbouwer waarmee hij een cultuurcontract heeft afgesloten voor het betrokken perceel;

⁽¹⁾ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder rechtsgrond de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

CDC

45.033/1/V

- landbouwers die percelen bewerken binnen de isolatieafstand, hebben het recht hiertegen bezwaar aan te tekenen bij de Commissie op basis van een gemotiveerd eigen belang;
- de eigenaars van de betreffende percelen voor de zaai of het planten tijdig schriftelijk op de hoogte brengen, evenals de medegebruikers van de door hem gebruikte machines en de betrokken loonwerkers vooraleer ze de betreffende teelthandelingen bij de GGG-teelt starten;
- eventuele andere betrokkenen (door de Vlaamse Regering voor elke plantensoort te bepalen) op de hoogte brengen (artikel 5);
- een bijdrage aan het Fonds betalen. Deze bijdrage opent de mogelijkheid om een GGG te telen of te planten met de financiële bescherming van het Fonds. Indien de betrokken landbouwers onderling een vrijwillige opkoopregeling afsluiten, moet geen bijdrage worden betaald aan het Fonds, maar staat het Fonds evenmin in voor de mogelijke economische schade (artikel 7).

Loonwerkers die teeltwerkzaamheden uitvoeren voor rekening van een GGG-teler moeten eveneens een opleiding gevolgd hebben (artikel 6, § 1).

De Vlaamse Regering bepaalt de specifieke teeltvoorwaarden per gewas (artikel 8, § 1).

De Vlaamse Regering kan op verzoek van alle betrokken landbouwers een zone gronden reserveren voor uitsluitend niet-genetisch gemodificeerde rassen (artikel 8, § 2).

Er wordt een commissie opgericht om te oordelen over bezwaarschriften en aanvragen tot schadevergoeding (artikelen 9 en 10).

Vermenging van de oogst van een perceel dat zich binnen de meldingsafstand bevindt, wordt geacht te zijn ontstaan ten gevolge van de GGG-teelt (artikel 14, § 1, eerste lid, laatste zin).

De landbouwer die economische schade lijdt zoals gedefinieerd in artikel 14, op een perceel dat gelegen is buiten de isolatieafstand, maar binnen de meldingsafstand, kan een aanvraag tot schadevergoeding indienen bij de Commissie. Bij

.../...

CDC

45.033/1/V

uitzondering kan ook voor een perceel gelegen binnen de isolatieafstand een schadevergoeding worden aangevraagd, voor zover de landbouwer een bezwaar heeft ingediend tegen de GGG-teelt en deze door de Commissie ongegrond werd verklaard (artikel 15).

Vervolgens wordt in de monitoring (artikelen 11 tot 13) en het toezicht op de naleving van het decreet voorzien (artikel 16), alsook in bestuurlijke geldboetes bij de overtreding van sommige bepalingen ervan (artikel 17).

Twee jaar na de in werking treding van het decreet, en vervolgens om de vijf jaar, moet een evaluatierapport worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement (artikel 18).

Het decreet treedt in werking op een nog te bepalen, specifieke datum (artikel 19).

OVEREENSTEMMING MET HOGERE RECHTSNORMEN

Het ontwerp legt eisen op aan verschillende activiteiten die in de vorm van een dienst kunnen worden uitgeoefend. Zo voorziet artikel 6, § 1, dat loonwerkers die tussenbeide komen in de teelt of de oogst van een genetisch gemodificeerd gewas over een attest van opleiding moeten beschikken en zo wordt de ontleding van monsters overeenkomstig artikel 16, § 6, voorbehouden aan erkende laboratoria. In de memorie van toelichting dient dan ook te worden toegelicht in welke mate deze eisen kunnen worden verantwoord in het licht van de bepalingen van richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, waaronder zijn artikelen 15 en 16. De lidstaten controleren of de in artikel 15, lid 2, bedoelde eisen aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) discriminatieverbod: de eisen maken geen direct of indirect onderscheid naar nationaliteit of, voor vennootschappen, de plaats van hun statutaire zetel;
- b) noodzakelijkheid: de eisen zijn gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang;

.../...

CDC

45.033/1/V

c) evenredigheid: de eisen moeten geschikt zijn om het nagestreefde doel te bereiken; zij gaan niet verder dan nodig is om dat doel te bereiken en dat doel kan niet met andere, minder beperkende maatregelen worden bereikt.

Uit de memorie van toelichting moet blijken dat deze voorwaarden in overweging werden genomen.

Het voorliggende ontwerp is een kaderdecreet. Belangrijke aspecten van de beoogde regeling moeten nog verder worden uitgewerkt in uitvoeringsbesluiten (o.m. het bepalen van de isolatie- en de meldingsafstand, de teeltvoorwaarden, het nader bepalen van de term eigen economisch belang, enz.). De aard van de regeling zal ook in belangrijke mate afhangen van de wijze waarop de beoogde regeling in de praktijk zal worden toegepast. Zowel bij de verdere uitvoering als de toepassing van de regeling zal er nauwgezet op moeten worden toegezien dat de regeling in lijn is met de Europeesrechtelijke en grondwettelijke bepalingen, waaronder deze inzake vrij verkeer, staatssteun, bevoegdheidsverdeling, het evenredigheids- en gelijkheidsbeginsel.

Bijzondere opmerkingen

Artikel 5

Overeenkomstig artikel 5, § 3, en artikel 10, § 1, kan een bezwaar vanwege een landbouwer die geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand een perceel verbouwt, door de commissie enkel aanvaard worden wanneer hij een "eigen economisch belang" aantoonst.

Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, antwoordde de gemachtigde:

"«Eigen» omdat een bezwaar met als reden het risico op schade bij een andere (derde) landbouwer niet mag (uiteraard is het dan aan die landbouwer zelf om te oordelen of hij een bezwaar al dan niet kan of wil indienen). «Economisch» om louter ethische bezwaren uit te sluiten en om uit te sluiten dat hobbytuinders ook aanspraak willen maken op schadevergoedingen (want in dit geval heeft het in geen geval een economische weerslag). We hebben ervoor gekozen om deze definitie niet verder vast te leggen in het decreet zelf, maar de Vlaamse Regering deze taak te geven. Zoals de Memorie van Toelichting aangeeft, denken we in de eerste plaats aan een gegrond eigen economisch belang wanneer de naburige landbouwer binnen de isolatieafstand dezelfde teelt (een niet-GGO ras uiteraard)

.../...

CDC

45.033/1/V

wil inzaaien als de aangemelde GGO. Er wordt nog onderzocht of andere situaties in aanmerking komen en hoe de commissie andere (niet vooraf voorziene) redenen voor bezwaar moet beoordelen".

De in deze bepaling vastgelegde delegatie aan de Vlaamse Regering is overbodig. Het is immers de rechter die, in geval van betwisting, de inhoud van het begrip belang zal beoordelen en definiëren.

Artikel 7

In de reactie namens de Belgische Staat op de uitvoerig gemotiveerde mening van de Europese Commissie in het kader van de aanmelding onder richtlijn 98/34/EG valt te lezen:

"Deze laatste mogelijkheid (GGO-teelt op geheel eigen risico) blijft in alle gevallen bestaan, omdat inderdaad zoals de Europese Commissie terecht aangaf, op geen enkele manier een verbod mag worden ingesteld dat de vrije handel van toegelaten GGO's binnen de grenzen van de Europese Unie verhindert of beperkt (Richtlijn 2001/18/EG), noch dat ze afhankelijk worden gemaakt van instemming van derden. De enige beperking die hier voorzien wordt, is zoals reeds aangegeven werd, het wegvallen van het «vangnet» van het Fonds, maar deze maatregel lijkt ons in het kader van de coëxistentie gerechtvaardigd en proportioneel".

Dit valt niet op te maken uit de tekst van artikel 7, § 1, van het ontwerp, noch uit de memorie van toelichting. Indien dit de bedoeling is van de steller van het ontwerp moet dit nader in de tekst ervan en in de memorie van toelichting worden verduidelijkt.

Indien het de bedoeling is de geïnde bijdragen evenals de bestuurlijke geldboete vermeld in artikel 17 aan het Fonds toe te wijzen, dan moet dit uitdrukkelijk en ondubbelzinnig bij decreet gebeuren. Hiertoe worden bij voorkeur de bepalingen van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij in die zin aangepast.

.../...

CDC

45.033/1/V

Artikel 14

Artikel 14, § 1, lid 1, derde zin, creëert een algemeen vermoeden dat "De vermenging [van de oogst van een perceel dat zich geheel of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand bevindt van de teelt van een genetische gemodificeerd gewas] wordt [...] geacht ontstaan te zijn tengevolge van de teelt van dit genetisch gemodificeerd gewas, tenzij echter met bewijzen kan aangetoond worden dat de teelt, van dit betreffende genetisch gemodificeerde gewas onmogelijk de oorzaak kan zijn van de vastgestelde schade", ongeacht of er sprake is van terugbetaling door het Fonds of niet. De bepaling wordt dan ook best in een afzonderlijk artikel opgenomen. Aldus wordt duidelijk gemaakt dat het vermoeden niet enkel van toepassing is op percelen die in aanmerking komen voor schadevergoeding door het Fonds (de overweging "in dit geval" creëert verwarring), een situatie die moeilijk in overeenstemming zou te brengen zijn met het gelijkheidsbeginsel, rekening houdend met het feit dat het in aanmerking komen voor vergoeding door het Fonds o.m. afhangt van de GGO-teler (zie artikelsgewijze bespreking onder artikel 7, § 1), en waarop de landbouwer die schade lijdt, dus geen vat heeft.

Artikel 17

De procedure voor het opleggen van een administratieve geldboete wordt summier geregeld. Het is beter deze in het ontwerp nader uit te werken. In elk geval moet bij decreet bepaald worden welke verweermiddelen ter beschikking staan van de betrokkene vooraleer de aangewezen ambtenaar beslist of voor de inbreuk een bestuurlijke geldboete wordt voorgesteld (artikel 17, § 1, tweede lid). Het behoort immers aan de decreetgever om deze te bepalen ⁽²⁾.

Het is eveneens beter om een duidelijke procedure in het leven te roepen met betrekking tot de invordering van de geldboete. Hier rijst de vraag of geen beroep kan worden gedaan op de in dergelijke aangelegenheden vaak gebruikte procedure van invordering door middel van een dwangbevel.

⁽²⁾ Zie o.m. adviezen 40.951/1/V, 42.768/4 en 44.022/4.

CDC

45.033/1/V

Er moet bovendien op worden toegezien dat de voor de inbreuken bepaalde bestuurlijke geldboete in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel. Dit geldt zeker voor de bestuurlijke geldboete voorzien in paragraaf 2, vierde lid, (1000 euro, vermeerderd met de opcentiemen en per hectare).

VRU

45.033/1/V

De kamer was samengesteld uit

de Heren G. VAN HAEGENDOREN, staatsraad, voorzitter,

 E. BREWAEYS,
 B. SEUTIN, staatsraden,

Mevrouw G. VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. D. VAN EECKHOUTTE, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES

G. VAN HAEGENDOREN

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Overeenkomstig artikel 26bis van richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van richtlijn 90/220/EEG van de Raad heeft dit decreet de volgende doelstellingen:

- 1° de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen vrijwaren op het niveau van de landbouwer;
- 2° de economische schade in een conventioneel gewas of een biologisch gewas voorkomen die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van door de Europese Unie voor de teelt toegelaten genetisch gemodificeerde planten of delen van planten boven de in de Europese regelgeving vastgelegde zuiverheidsnormen en tolerantiedrempels

voor etikettering van genetisch gemodificeerde producten.

Artikel 3

Voor de toepassing van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

- 1° genetisch gemodificeerd gewas: een gewas, bestaande uit planten of reproductieve delen van planten waarvan het genetisch materiaal veranderd is op een wijze die van nature door voortplanting en/of door natuurlijke recombinatie niet mogelijk is. Volgens deze definitie:
 - a) vindt in elk geval genetische modificatie plaats indien een van de in bijlage I A, deel 1, van het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten genoemde technieken worden toegepast;
 - b) worden de in bijlage I A, deel 2, van het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten genoemde technieken niet beschouwd als technieken die tot genetische modificatie leiden;
- 2° biologisch gewas: gewas waarvan de productie bestemd is om een aanduiding te dragen die verwijst naar de biologische productiewijze, in overeenstemming met artikel 2, a), van verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad van 28 juni 2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 2092/91;
- 3° conventioneel gewas: gewas dat niet onder de biologische teelt valt en dat geteeld wordt uit materiaal dat niet van een etiket voorzien is waarop staat dat het een genetisch gemodificeerd organisme is of een genetisch gemodificeerd organisme bevat;
- 4° landbouwer: de landbouwer, zoals vermeld in artikel 2, 7°, van het decreet van 22 december

2006 tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststof-beleid en van het landbouwbeleid;

- 5° loonwerker: bedrijf of ondernemer die werkzaam is in de landbouw en die bepaalde werkzaamheden van een landbouwer voor loon verricht, zoals grondbewerking, zaaien, oogsten;
- 6° isolatieafstand: afstand tussen de rand van een genetisch gemodificeerde teelt en de dichtst bijgelegen rand van een conventionele of biologische teelt van hetzelfde gewas waarbinnen de teeltvoorwaarden nageleefd moet worden en die per soort van genetisch gemodificeerde gewassen door de Vlaamse Regering wordt bepaald;
- 7° meldingsafstand: afstand te meten vanaf de rand van een perceel met een genetisch gemodificeerde teelt waarbinnen de verplichte intentieverklaring nageleefd moet worden en die per soort van genetisch gemodificeerde gewassen door de Vlaamse Regering wordt bepaald;
- 8° Fonds: het Fonds voor Landbouw en Visserij, dat tot stand is gebracht bij het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij;
- 9° bevoegde instantie: het door de Vlaamse Regering aangewezen beleidsdomein dat bevoegd is om het huidige decreet uit te voeren en de toepassing ervan te controleren;
- 10° perceel: perceel landbouwgrond zoals gedefinieerd in artikel 2, 1bis, van verordening (EG) nr. 796/2004;
- 11° intentieverklaring: een verklaring waarin de intentie van de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas wordt gemeld;
- 12° cultuurcontract: een overeenkomst waarbij een perceel voor een duur van minder dan één jaar in gebruik gegeven wordt, en waarbij de exploitant, na de voorbereidings- en bemestingswerkzaamheden te hebben uitgevoerd, het genot daarvan voor een bepaalde teelt aan een derde afstaat tegen betaling;
- 13° commissie: een evenwichtig samengesteld orgaan met voldoende wetenschappelijk inhoudelijke

basiskennis inzake co-existentiemaatregelen dat in het leven geroepen wordt om onder andere bezwaarschriften van landbouwers en aanvragen tot schadevergoedingen te beoordelen.

Artikel 4

Dit decreet is van toepassing op elke landbouwer en elk bedrijf of persoon die tussenbeide komt in de teelt en de oogst van zowel conventionele, biologische als van genetisch gemodificeerde gewassen waarvan de teelt is toegestaan conform de richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van richtlijn 90/220/EEG van de Raad en conform verordening (EG) nr. 1829/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders. Elk gewas valt onder het toepassingsgebied van dit decreet tot aan de eerste stockage van het gewas.

HOOFDSTUK II

Voorwaarden voor de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen

Artikel 5

§1. De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen brengt de bevoegde instantie op de hoogte van zijn voornemen tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas en legt hierbij een attest voor waarin aangetoond wordt een opleiding rond de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen gevolgd te hebben.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de kennisgeving moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van de kennisgeving. De Vlaamse Regering bepaalt bovendien de modaliteiten met betrekking tot de manier waarop de bevoegde instantie deze dossiers zal beheren.

De Vlaamse Regering bepaalt bovendien de verdere modaliteiten betreffende de opleiding.

§2. De landbouwer die de bedoeling heeft om een genetisch gemodificeerd gewas te telen, brengt de

volgende landbouwers hiervan op de hoogte aan de hand van een intentieverklaring:

- 1° alle landbouwers die percelen bewerken waarvan de randen zich geheel of gedeeltelijk bevinden binnen de meldingsafstand;
- 2° degene met wie hij een cultuurcontract heeft gesloten voor het perceel waarop hij het genetisch gemodificeerde gewas wenst te telen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de intentieverklaring moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van de intentieverklaring.

§3. De landbouwers die percelen bewerken waarvan de randen zich geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand bevinden, hebben het recht om hiertegen bezwaar aan te tekenen bij de commissie. Er kan enkel bezwaar worden aangetekend op basis van een gemotiveerd eigen economisch belang.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen met betrekking tot de wijze waarop de indiening en de bekendmaking van een bezwaarschrift moet gebeuren, de inhoud en het tijdstip van het bezwaarschrift.

De Vlaamse Regering bepaalt verder wat verstaan moet worden onder eigen economisch belang.

§4. De landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt, brengt de volgende personen of instanties hiervan schriftelijk op de hoogte na inschrijving in het register, vermeld in artikel 11, en:

- 1° uiterlijk vijftien dagen na de datum van de zaai of het planten: de eigenaar van het perceel waarop hij het genetisch gemodificeerde gewas teelt in het geval de landbouwer niet de eigenaar is van dit perceel;
- 2° voorafgaand aan het uitoefenen van enige activiteit op het perceel met het genetisch gemodificeerd gewas:
 - a) elke loonwerker die, naast de landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt of zal telen, tussenbeide komt in de teelt of de oogst

van het genetisch gemodificeerd gewas door het stellen van eender welke teelthandeling;

- b) alle landbouwers met wie hij mogelijk landbouwmachines deelt die gebruikt worden in de teelt van het genetisch gemodificeerd gewas, ongeacht of de machines zijn eigendom zijn.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop de kennisgeving moet gebeuren en de inhoud van de kennisgeving.

De Vlaamse Regering kan per genetisch gemodificeerd gewas bovendien andere betrokkenen binnen een vast te leggen zone aanduiden die door de landbouwer op de hoogte gebracht dienen te worden op het hiervoor vast te leggen ogenblik. Deze andere betrokkenen kunnen eveneens een bezwaar aantekenen op voorwaarde dat ze een eigen economisch belang kunnen aantonen.

§5. De intentieverklaring kan, mits akkoord van zowel de landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas als van elk van de landbouwers vermeld in §2 een verklaring bevatten waarbij de landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas er zich toe verbindt om, van zodra er economische schade ontstaat zoals bepaald in artikel 14, §1, tenminste het gedeelte van de teelt op te kopen waarbij er vermenigvuldiging ontstaan is en dat gelegen is binnen de meldingsafstand.

Artikel 6

§1. Loonwerkers, gedefinieerd in artikel 3, 5°, die tussenbeide komen in de teelt of de oogst van een genetisch gemodificeerd gewas, moeten een attest van opleiding kunnen voorleggen aan de opdrachtgevende landbouwer. Deze opleiding is gelijk aan deze voor landbouwers overeenkomstig artikel 5, §1.

§2. Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die, naast de landbouwer die van plan is een genetisch gemodificeerd gewas te telen, tussenbeide komt in de teelt of de oogst van een genetisch gemodificeerd gewas door het stellen van eender welke teelthandeling, moet geïnformeerd worden door de opdrachtgevende landbouwer over de voor de tussenkomst

relevante teeltvoorwaarden. De landbouwer blijft in dit geval verantwoordelijk voor de teelthandelingen en de eventuele vermenging die hierdoor kan optreden.

De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze deze informatie dient verschaft te worden.

Artikel 7

§1. In het geval dat er geen bezwaren aangetekend worden, of dat de bezwaren door de commissie niet ontvankelijk of niet gegrond zijn verklaard, betaalt de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas binnen de vijftien dagen na ontvangst van de kennisgeving van deze beslissing een bijdrage aan het Fonds. Binnen de vijftien dagen na registratie van de betaling wordt de teelt door de bevoegde instantie ingeschreven in het register, vermeld in artikel 11. De inschrijving in het register geeft de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas de zekerheid dat hij dit gewas mag zaaien of planten met bescherming door het Fonds zoals voorzien in dit decreet, onverminderd de andere opgelegde voorwaarden in dit decreet. De bevoegde instantie deelt gelijktijdig met de inschrijving in het register deze inschrijving schriftelijk mee aan de betrokken landbouwer met de intentie tot de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas.

Bijdragen dienen per teelt en per jaar betaald te worden. Voor teelten die herhaald worden binnen hetzelfde jaar, moet voor elke vegetatieperiode een kennisgeving en intentieverklaring overgemaakt worden overeenkomstig artikel 5, en een bijdrage betaald worden. Deze bijdragen worden uitsluitend aangewend voor het volledig of gedeeltelijk vergoeden van geleden economische schade als vermeld in artikel 14, en de hieraan verbonden directe en indirecte kosten. De Vlaamse Regering bepaalt nader het bedrag van de bijdrage, de betalingswijze aan het Fonds en de verdere modaliteiten voor de aanwending van de geïnde bijdragen en de bestuurlijke geldboeten, vermeld in artikel 17.

De bijdragen zijn jaarlijks herzienbaar.

§2. Onverminderd de bepalingen in §1 is de bijdrage aan het Fonds niet verschuldigd indien de intentieverklaring aangevuld is met een verbintenis zoals aangegeven in artikel 5, §5.

Binnen de vijftien dagen na registratie van deze intentieverklaring met verbintenis wordt de teelt door de

bevoegde instantie ingeschreven in het register, vermeld in artikel 11. De inschrijving in het register geeft de landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas de zekerheid dat hij dit gewas mag zaaien of planten met bescherming door het Fonds zoals voorzien in dit decreet, onverminderd de andere opgelegde voorwaarden in dit decreet.

§3. De artikelen in de besluiten van de Vlaamse Regering genomen met betrekking tot het vastleggen van het bedrag van de bijdrage, vermeld in §1, tweede lid, zijn van rechtswege opgeheven met terugwerkende kracht tot de datum van hun inwerkingtreding wanneer ze niet door de wetgever werden bekrachtigd binnen de achttien maanden volgend op hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 8

§1. De Vlaamse Regering bepaalt per genetisch gemodificeerd gewas de teeltvoorwaarden die bijdragen tot de doelstellingen, vermeld in artikel 2.

§2. De Vlaamse Regering kan, op strikt vrijwillig verzoek en schriftelijk akkoord van alle betrokken landbouwers die in een bepaalde zone gronden bewerken, deze zone reserveren voor uitsluitend niet-genetisch gemodificeerde rassen van één of meerdere specifieke gewassen. Het betreffen uitsluitend gewassen waarvoor reeds genetisch gemodificeerde rassen toegelaten zijn voor teelt binnen de Europese Unie.

Voor zover de Vlaamse Regering gebruik maakt van deze mogelijkheid, kan zij verdere modaliteiten bepalen met betrekking tot onder meer het indienen van het verzoekschrift tot reservering voor niet-genetisch gemodificeerde rassen, de minimale omvang van de geografisch aaneensluitende zone, de duur van de reservering, de wijze waarop een beslissing genomen wordt, de wijze waarop reservering teniet gedaan wordt en de communicatie naar de betrokkenen en naar derden.

HOOFDSTUK III

Commissie

Artikel 9

§1. De “commissie co-existentie van conventionele, biologische en genetisch gemodificeerde gewassen”, hierna de commissie genoemd, wordt opgericht.

§2. De commissie bestaat uit negen stemgerechtigde leden, waaronder een voorzitter, die de vergaderingen van de commissie voorziet en de commissie naar buiten toe vertegenwoordigt.

De commissie bestaat uit:

- 1° een vertegenwoordiger van het Agentschap voor Landbouw en Visserij, dit lid treedt tevens op als voorzitter;
- 2° een vertegenwoordiger van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek;
- 3° twee vertegenwoordigers, aangeduid door het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling, waarvan één uit de cel biolandbouw;
- 4° een vertegenwoordiger, aangeduid door het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie;
- 5° een vertegenwoordiger, aangeduid door het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie;
- 6° twee wetenschappelijke experts, verbonden aan een Vlaamse wetenschappelijke instelling;
- 7° een expert, aangeduid door de leden van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij.

De commissie kan bovendien tijdelijk en in functie van de concrete dossiers beroep doen op andere vertegenwoordigers van de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid en externe deskundigen.

Het secretariaat van de commissie wordt waargenomen door een ambtenaar van de bevoegde instantie.

De Vlaamse Regering benoemt de leden van de commissie. De duur van het mandaat bedraagt vijf jaar. Het mandaat is hernieuwbaar.

Artikel 10

§1. De commissie beoordeelt de ingediende bezwaarschriften op basis van het eigen economisch belang van de betrokken landbouwer.

De Vlaamse Regering legt nadere regels vast hoe de beoordeling van de ingediende bezwaarschriften dient te gebeuren.

De commissie kan in haar beslissing bijkomende maatregelen opleggen ten behoeve van co-existentie.

De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarbinnen deze beslissing moet genomen en meegedeeld worden aan de indiener van het bezwaar en aan de betrokken landbouwer met de intentie tot teelt van een genetisch gemodificeerd gewas.

§2. De commissie beoordeelt aanvragen tot schadevergoeding en bepaalt de waarde van de geleden schade.

De Vlaamse Regering legt nadere regels vast hoe de beoordeling van aanvragen tot schadevergoeding en de bepaling van de waarde van de geleden schade dient te gebeuren.

De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarbinnen deze beoordeling moet gebeuren en meegedeeld worden aan de indiener van de eis tot schadevergoeding.

§3. De commissie stelt jaarlijks een evaluatie- en activiteitenrapport op. De Vlaamse Regering bepaalt de minimale inhoud, de termijn en de verdere modaliteiten van dit rapport.

§4. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten van de taakstelling en de werking van de commissie.

HOOFDSTUK IV

Monitoring

Artikel 11

De bevoegde instantie houdt een register bij van de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen. De Vlaamse Regering vaardigt nadere regels uit over hoe de benodigde gegevens verzameld en beheerd worden, over de vorm en de inhoud van het register, en bepaalt de modaliteiten met betrekking tot de openbaarheid van het register. De gegevens van het register kunnen bezorgd worden aan de federale administratie, bevoegd voor het houden van het lokalisatieregister van genetisch gemodificeerde gewassen.

Artikel 12

De landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt, deelt aan de bevoegde instantie elk onver-

wacht of abnormaal feit dat deze landbouwer heeft waargenomen in verband met de co-existentie op de percelen van genetisch gemodificeerde gewassen of in hun omgeving zo snel mogelijk mee.

De landbouwers, zoals vermeld in artikel 5, §2, kunnen eveneens elk onverwacht of abnormaal feit dat deze landbouwers hebben waargenomen in verband met de co-existentie op de percelen van genetisch gemodificeerde gewassen of in hun omgeving aan de bevoegde instantie meedelen.

Een landbouwer houdt de gegevens bij zoals nodig geacht door de Vlaamse Regering over de geteelde rassen, de teelthandelingen en het transport tot aan de eerste stockage. Dit zonder afbreuk te doen aan de verplichtingen betreffende traceerbaarheid en etikettering zoals voorgeschreven door verordening (EG) nr.1830/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van richtlijn 2001/18/EG. De landbouwer stelt die gegevens ter beschikking op elk verzoek van de bevoegde instantie, gedurende een periode die de Vlaamse Regering vaststelt.

Artikel 13

De bevoegde instantie brengt de bevoegde federale administratie op de hoogte van elke inlichting waaruit blijkt dat een landbouwer betrokken is bij de teelt van een niet op de Europese markt toegestaan genetisch gemodificeerd gewas.

HOOFDSTUK V

Economische schade en aansprakelijkheid

Artikel 14

§1. Onder economische schade wordt verstaan de minwaarde van een oogst die vermengd werd met sporen van een op Europees niveau voor de teelt toegelaten genetisch gemodificeerde ras boven de in de Europese regelgeving vastgelegde zuiverheidsnormen en tolerantiedrempels voor etikettering van genetisch gemodificeerde producten. Enkel een perceel dat zich

geheel of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand bevindt van de teelt van dit genetisch gemodificeerd gewas komt in aanmerking voor een schadevergoeding door het Fonds. De vermenging wordt in dit geval geacht ontstaan te zijn ten gevolge van de teelt van dit genetisch gemodificeerd gewas, tenzij echter met bewijzen kan aangetoond worden dat de teelt van dit betreffende genetisch gemodificeerde gewas onmogelijk de oorzaak kan zijn van de vastgestelde schade.

De minwaarde is het verschil tussen de marktprijs van een oogst die voorzien is van een etiket waarop staat dat die oogst genetisch gemodificeerde organismen bevat in overeenstemming met de van kracht zijnde Europese regelgeving rond etikettering, en de marktprijs van een gelijksoortige oogst. De marktprijs van een gelijksoortige oogst is in het geval van conventionele gewassen de prijs die verkregen wordt wanneer het niet voorzien is van een etiket waarop staat dat het genetisch gemodificeerde organismen bevat, in overeenstemming met de van kracht zijnde Europese regelgeving. De marktprijs van een gelijksoortige oogst is in het geval van biologische gewassen de prijs die verkregen wordt wanneer het op de markt gebracht is als een product dat beantwoordt aan de voorschriften voor producten, gewaarborgd als voortkomend uit de biologische landbouw, overeenkomstig de geldende Europese regelgeving inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten.

Indien de productie niet op de markt kan worden gebracht wegens de vermenging met genetisch gemodificeerde planten, wordt de economische schade als volgt bepaald. De economische schade wordt gelijkgesteld met het verschil tussen de marktprijs van een gelijksoortige oogst, zoals hierboven gedefinieerd, en de restwaarde. De restwaarde is in voorkomend geval de waarde van de oogst voor intern gebruik binnen het bedrijf van de landbouwer of de waarde van elke andere herwaardering van die oogst.

§2. De economische schade wordt in voorkomend geval vermeerderd met de extra verliezen die veroorzaakt zijn door elke declassering of schorsing van een perceel of product, van een deel of van de totaliteit van het landbouwbedrijf.

§3. Voor alle productietypes wordt de economische schade, gedefinieerd in §1, in voorkomend geval vermeerderd met de kosten die verbonden zijn aan de vernietiging van de oogst. De Vlaamse Regering kan

de voorwaarden bepalen waaronder de oogst moet worden vernietigd en bepaalt de modaliteiten waaronder de vernietiging moet gebeuren.

§4. De Vlaamse Regering kan met betrekking tot de economische schade nadere bepalingen vastleggen.

Artikel 15

§1. Een landbouwer die economische schade, zoals gedefinieerd in artikel 14, heeft geleden op een perceel dat geheel of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand ligt, kan een aanvraag tot schadevergoeding indienen bij de commissie, uiterlijk op 30 juni van het tweede kalenderjaar, volgend op dat waarin het betreffende gewas geoogst werd.

Zonder afbreuk te doen aan het verhaal van de betrokken partijen voor de burgerlijke rechter wordt de economische schade volledig of gedeeltelijk vergoed door het Fonds voor zover:

- 1° de benadeelde landbouwer geen genetisch gemodificeerd gewas van dezelfde soort teelt;
- 2° de benadeelde landbouwer een niet-genetisch gemodificeerd ras van dezelfde soort teelt.

Indien de landbouwer die een genetisch gemodificeerd gewas teelt of de persoon zoals vermeld in artikel 5, §4, 2°, a), die gewerkt heeft op een perceel met een genetisch gemodificeerd gewas binnen de meldingsafstand, niet in regel is met de opgelegde teeltvoorwaarden, zal hij zelf gehouden worden de daardoor opgetreden economische schade te vergoeden.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de wijze waarop een aanvraagdossier tot schadevergoeding moet gebeuren en de inhoud van de aanvraag. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten waaronder een vergoeding kan verkregen worden en de manier waarop, in voorkomend geval, de uitbetaalde vergoeding teruggevorderd kan worden.

§2. Landbouwers die naar aanleiding van het voorleggen van de intentieverklaring een bezwaar hebben ingediend waarin de intentie tot de teelt van eenzelfde gewas als het betreffende genetisch gemodificeerde gewas werd aangehaald als zijnde het eigen economisch belang, en waarvan het bezwaar door

de commissie toch ongegrond werd verklaard, kunnen schadevergoeding eisen, vergoed door het Fonds, mocht er zich toch schade voordoen zoals gedefinieerd in artikel 14 aan dezelfde plantensoort op het perceel dat geheel of gedeeltelijk binnen de isolatieafstand ligt.

§3. Onverminderd de bepalingen in §1 kan er bij de commissie geen schadevergoeding aangevraagd worden indien de intentieverklaring een verbintenis bevat zoals aangegeven in artikel 5, §5.

§4. De schadevergoeding, vermeld in §1, kan geweigerd worden indien de landbouwer die de economische schade heeft geleden, door zijn gedrag of zijn handelingen heeft kunnen bijdragen tot de vermenigving van een genetisch gemodificeerde gewas met zijn conventionele of biologische gewas.

HOOFDSTUK VI

Toezicht

Artikel 16

§1. De ambtenaren die de Vlaamse Regering aanwijst, houden toezicht op de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De ambtenaren kunnen niet de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie.

§2. De ambtenaren, vermeld in §1, mogen bij de uitoefening van hun opdracht elk onderzoek, elke controle en elke enquête instellen en alle inlichtingen inwinnen die zij nodig achten om zich ervan te vergewissen dat de decreets- en uitvoeringsbepalingen worden nageleefd. Zonder afbreuk te doen aan de regelgeving inzake privacy kunnen de toezichthouders daarbij ook vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

In het kader van hun opdracht kunnen zij meer bepaald:

- 1° personen ondervragen over feiten die relevant zijn voor de uitoefening van het toezicht;
- 2° inzage nemen van alle boeken en bescheiden die vereist zijn voor het volbrengen van hun opdracht;

3° stalen nemen van gewassen met het oog op de analyse ervan;

4° andere stalen nemen of laten nemen dan die, vermeld in 3°, met het oog op de ontleding ervan;

5° de gronden vrij betreden;

6° de noodzakelijke bewarende maatregelen nemen.

Toezichthouders hebben een legitimatiebewijs bij zich en tonen dat desgevraagd onmiddellijk.

De Vlaamse Regering bepaalt wie het legitimatiebewijs verleent, alsook het model en de inhoud ervan.

§3. De ambtenaren, vermeld in §1, zijn bevoegd om in geval van inbreuk, een verslag van vaststelling op te stellen. Zij bezorgen dit verslag van vaststelling onmiddellijk aan de bevoegde instantie. Voor zover bekend, wordt aan de vermoedelijke overtreder kennis gegeven van een kopie van het verslag van vaststelling.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen met betrekking tot het verslag van vaststelling.

§4. De ambtenaren, vermeld in §1, kunnen binnen de bevoegdheden die hen overeenkomstig het decreet zijn toegewezen, mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven.

§5. De ambtenaren, vermeld in §1, of daartoe specifiek aangestelde bevoegde personen of organisaties kunnen monsters nemen en die door een daartoe erkend laboratorium laten ontleden.

De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de staalname en analyse van de monsters.

De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de voorwaarden voor de erkenning van laboratoria en de manier waarop die erkenning wordt aangevraagd, verleend en volledig of gedeeltelijk kan worden ingetrokken.

HOOFDSTUK VII

Bestuurlijke geldboete

Artikel 17

§1. Inbreuken op dit decreet en op de besluiten tot uitvoering ervan kunnen worden bestraft met een bestuurlijke geldboete.

De aangewezen ambtenaar, vermeld in artikel 16, §1, beslist overeenkomstig de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt, of voor de inbreuk een bestuurlijke geldboete moet worden voorgesteld. Aan de betrokkene moet wel eerst de mogelijkheid worden geboden om zijn verweermiddelen schriftelijk naar voren te brengen.

§2. De beslissing van de aangewezen ambtenaar is met redenen omkleed.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 200 euro:

1° hij die een genetisch gemodificeerd gewas teelt zonder de in artikel 5, §1, vermelde instantie tijdig en op de daarvoor vastgelegde wijze op de hoogte te brengen;

2° hij die een genetisch gemodificeerd gewas teelt zonder aan de in artikel 5, §2, vermelde personen tijdig en op de daarvoor vastgelegde wijze de intentieverklaring over te maken;

3° hij die een genetisch gemodificeerd gewas teelt zonder de in artikel 5, §4, vermelde personen tijdig en op de daarvoor vastgelegde wijze op de hoogte te brengen;

4° hij die de in uitvoering van artikel 8, §1, van dit decreet door de Vlaamse Regering per genetisch gemodificeerd gewas vastgelegde teeltvoorwaarden niet eerbiedigt, tenzij door hem kan aangetoond worden dat hij niet op de hoogte was of werd gebracht van het genetisch gemodificeerd karakter van de betrokken teelt, overeenkomstig artikel 5, §4;

5° hij die als loonwerker tussenbeide komt of tussenbeide gekomen is bij de teelt van een genetisch gemodificeerd gewas zonder hiervoor de opgelegde opleiding gevolgd te hebben.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 400 euro, hij die niet toestemt in of zich verzet tegen de bezoeken, de controles, de inspecties, het toezicht of de monsternemingen, verricht door toezichthoudende ambtenaren die overeenkomstig artikel 16 zijn aangewezen en die gemachtigd zijn om inbreuken op dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten op te sporen en vast te stellen.

Wordt beboet met een bestuurlijke geldboete van 1000 euro, hij die te kwader trouw is en moedwillig genetisch gemodificeerd materiaal vermengd heeft

met zijn oogst om in aanmerking te komen voor een schadevergoeding door het Fonds.

Dit bedrag wordt altijd vermeerderd met de opdecie-men vastgesteld voor de strafrechtelijke geldboeten. Bovendien worden de expertisekosten, die de kosten voor staalnames en analyses omvatten en die zijn uit-gevoerd in het kader van artikel 16, ten laste gelegd van de overtreder.

§3. Bij een samenloop van inbreuken worden de bedragen van de bestuurlijke geldboeten samenge-voegd. De som van de samengevoegde boeten mag niet hoger zijn dan het dubbele van het bedrag voor de inbreuk met de hoogste boete.

§4. Bij herhaling van eenzelfde inbreuk binnen drie jaar na de vorige wordt de boete verdubbeld.

§5. De beslissing wordt aan de betrokkene bekend-gemaakt met een aangetekende brief, samen met een verzoek tot betaling van de boete binnen de door de Vlaamse Regering vastgestelde termijn. De betaling van de bestuurlijke geldboete maakt een einde aan de vordering van de bevoegde instantie.

§6. Als de betrokkene de bestuurlijke geldboete en de expertisekosten niet binnen de vastgestelde termijn betaalt, vordert de ambtenaar de veroordeling tot de bestuurlijke geldboete en de expertisekosten in door middel van een dwangbevel. Het dwangbevel wordt gevisieerd en uitvoerbaar verklaard door een ambte-naar die de Vlaamse Regering daartoe aanwijst.

Op het dwangbevel zijn de bepalingen van toepassing van deel V van het gerechtelijk Wetboek houdende bewarend beslag en middelen van tenuitvoerlegging.

Het dwangbevel wordt betekend aan de betrokkene bij deurwaardersexploot.

Binnen een termijn van dertig dagen na de ontvangst van het dwangbevel kan de schuldenaar verzet doen door het Vlaamse Gewest te laten dagvaarden.

Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Het Vlaamse Gewest kan de rechter verzoeken om de schorsing van de tenuitvoerlegging op te heffen.

§7. Op grond van het uitvoerbaar verklaard dwang-bevel en tot zekerheid van de voldoening van de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorko-mend geval, de bijbehorende expertisekosten heeft

het Vlaamse Gewest een algemeen voorrecht op alle roerende goederen van de schuldenaar en kan het een wettelijke hypotheek nemen op al de daarvoor vatbare en in het Vlaamse Gewest gelegen of geregis-treerde goederen van de schuldenaar.

Het voorrecht neemt rang in onmiddellijk na de voorrechten die vermeld zijn in de artikelen 19 en 20 van de wet van 16 december 1851 en in artikel 23 van boek II van het Wetboek van Koophandel. De rang van de wettelijke hypotheek wordt bepaald door de dagtekening van de inschrijving die genomen wordt krachtens het uitvoerbaar verklaarde en betekende dwangbevel.

De hypotheek wordt ingeschreven op verzoek van de ambtenaar, vermeld in §1. De inschrijving heeft plaats, niettegenstaande verzet, betwisting of beroep, op voorlegging van een afschrift van het dwangbevel dat eensluidend wordt verklaard door die ambtenaar en dat melding maakt van de betekening ervan.

Artikel 447, tweede lid, van boek III van het Wetboek van Koophandel met betrekking tot het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling, is niet van toepassing op de wettelijke hypotheek inzake de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorkomend geval, de bijbehorende expertisekosten waarvoor een dwangbevel werd uitgevaardigd en waarvan beteke-ning aan de schuldenaar is gedaan voor het vonnis van faillietverklaring.

§8. Een bestuurlijke geldboete kan niet meer worden opgelegd vijf jaar na het feit dat een inbreuk als ver-meld in dit decreet oplevert. De daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen deze termijn van vijf jaar, stuiten de loop ervan. Met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen, zelfs ten aanzien van personen die daarbij niet betrokken waren.

§9. De Vlaamse Regering kan nadere procedureregels voor de bestuurlijke geldboete bepalen. De bestuur-lijke geldboeten worden gestort op de rekening van het Fonds.

§10. De rechtspersoon waarvan de overtreder orgaan of aangestelde is, is eveneens aansprakelijk voor de betaling van de bestuurlijke geldboete.

§11. De aangewezen ambtenaar, vermeld in artikel 16, §1, beslist over de gemotiveerde verzoeken om herzie-

ning van de bestuurlijke geldboete, die de betrokkene per aangetekend schrijven tot hem richt.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 18

Aan artikel 4, §1, van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij wordt een punt 13° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“13° de geldboeten en de bijdragen opgelegd in uitvoering van het decreet houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen.”.

Artikel 19

Binnen twee jaar na inwerkingtreding van dit decreet legt de minister bevoegd voor landbouw, een rapport voor aan het Vlaams Parlement met betrekking tot de evaluatie van de werking van dit decreet. Daarna zal na elke voorbije periode van vijf jaar een nieuw gelijkaardig evaluatierapport opgesteld worden.

Artikel 20

Dit decreet treedt in werking op 10 oktober 2008.

Brussel, 10 oktober 2008.

*De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,*

Kris PEETERS

BIJLAGE

bij de memorie van toelichting:

Reguleringsimpactanalyse

25/6/08

Reguleringsimpactanalyse voor de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

1 Titel

<Geef de titel en zo nodig een korte omschrijving van de regelgeving.>

Voorontwerp van decreet houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

2 Aanleiding en doel

<Beschrijf de aanleiding voor de regelgeving.>

Op Europees niveau is beslist dat zowel de invoer als teelt van genetisch gemodificeerde gewassen (GGG's) en producten, onder bepaalde voorwaarden, toegestaan is. Richtlijn 2001/18 van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG en Verordening (EG) nr. 1829/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders, stippelen de procedure uit die moet gevolgd worden vooraleer men in Europa genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) in het milieu kan introduceren of op de markt kan brengen. De richtlijn werd omgezet in het koninklijk besluit van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten en tot opheffing van het koninklijk besluit van 18 december 1998 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of producten die er bevatten. In het KB van 21 februari 2005 is reeds sprake van een openbaar register waar de doelbewuste introductie van GGO's wordt opgetekend en ter inzage gelegd aan de burger. Hier vult het KB een tijdelijke lacune (met betrekking tot het bijhouden van een register van GG-teelten), zolang er op dit vlak geen Vlaamse landbouwregelgeving bestaat (huidig voorliggend voorontwerp van decreet).

Het aspect van de coëxistentie is een materie die, indien gewenst, dient te worden omgezet door de gewesten, gezien dit een landbouwaangelegenheid betreft. De Europese Commissie heeft op 23 juli 2003 een aanbeveling uitgevaardigd over richtsnoeren voor de ontwikkeling van nationale strategieën en beste werkwijzen ter waarborging van de coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische landbouw. Dit is een aanbeveling en ze is dus niet bindend voor de lidstaten. De Commissie wil de lidstaten via de door haar uitgevaardigde richtsnoeren rond coëxistentie aanmoedigen om maatregelen uit te werken.

De Europese Commissie heeft in september 2004 17 genetisch gemodificeerde maïssoorten erkend die in cultuur mogen gebracht worden. Daar zijn er ondertussen nog eens 74 nieuwe maïsrasen bijgekomen, alle met hetzelfde 'event' MON810, dat als insecticide werkt tegen de

maïsstengelboorder. Er is dus dringend nood aan een duidelijke Vlaamse regelgeving met betrekking tot de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen.

De Vlaamse Overheid heeft ervoor gekozen een gepaste regelgeving op te stellen waarbij de coëxistentie gewaarborgd wordt en een regeling voor de aansprakelijkheid en het vergoeden van de opgetreden schade uitgewerkt wordt. Dit is een fundamenteel verschillende aanpak in vergelijking met Nederland, waar op initiatief van de overheid de grote spelers in de sector (stakeholders) bij elkaar gebracht zijn om onderling tot een overeenkomst te komen die de coëxistentie regelt (convenant). Anderzijds is ook in Nederland een rechtsgeldige wetgeving van kracht ("verordening Hoofdproductschap Akkerbouw coëxistentie teelt 2005" van 10 november 2005 houdende regels over de teelt van toegelaten GG-gewassen naast de teelt van biologische en gangbare gewassen). Redenen waarom Vlaanderen toch voor wetgeving kiest zijn o.a. de volgende:

- de solidariteit tussen de verschillende strekkingen binnen de landbouwsector is niet van die aard dat er op een relatief eenvoudige manier tot een overeenkomst zou kunnen gekomen worden, en bovendien zijn ze in grote mate vragende partij opdat de overheid een wettelijke regeling uitwerkt;
- het juridisch kader in Vlaanderen is fundamenteel anders gestructureerd; in Nederland krijgt het convenant een wettelijk karakter, bewerkstelligd door het bevoegde 'Productschap', in zekere zin de tegenhanger van onze administratie, maar met andere bevoegdheden en mogelijkheden.

Een volledig verbod van alle teelten van Europees toegelaten genetisch gemodificeerd gewassen op Vlaams grondgebied is praktisch gezien onhaalbaar voor de EU omwille van de onder punt 4.3 vermelde strikte voorwaarden in de Europese Richtlijn 2002/53/EG die dit verbod zouden mogelijk maken en is daarom niet opgenomen als aparte optie in deze analyse.

Een verbod uitvaardigen tegen het telen van een bepaald GG-ras dat in Europa de goedkeuringsprocedure heeft doorstaan kan in een aantal gevallen wel overwogen worden (onder dezelfde strenge voorwaarden) en is daarom als optie 3 weerhouden.

<Omschrijf de doelstelling en beoogde effecten van de regelgeving.>

In voorliggend voorontwerp van decreet worden regels opgesteld met betrekking tot de noodzaak om een goedkeuring te vragen vooraleer men genetisch gemodificeerde gewassen kan telen, voorwaarden waaraan een producent moet voldoen indien hij genetisch gemodificeerde gewassen wenst te telen, met betrekking tot monitoring van deze gewassen in Vlaanderen, vergoeding van de economische schade in geval van vermenging, controle en sancties.

De doelstelling van dit decreet is tweeledig. Enerzijds wil het decreet de keuzevrijheid tussen genetisch gemodificeerde gewassen, conventionele gewassen en biologische gewassen vrijwaren op het niveau van zowel de consument als de producent en anderzijds de economische schade voor de producent voorkomen die zou kunnen voortvloeien uit de toevallige aanwezigheid van genetisch gemodificeerde planten of delen van planten in een conventioneel gewas of een biologisch gewas.

3 Opties

Optie 1: NULOPTIE – BESTAANDE BELEID

Wat gebeurt er als we niets doen? Deze optie houdt in dat er op Vlaams niveau geen specifieke wetgeving uitgewerkt wordt om de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen verder te reglementeren. Dit impliceert dat een producent die een genetisch gemodificeerd gewas wenst te telen, geen extra maatregelen dient te treffen en enkel moet zorgen dat het een ras is dat toegestaan is binnen Europa (i.e. opgenomen in de Europese gemeenschappelijke rassenlijst).

Optie 2: DECREET COËXISTENTIE – VOORLIGGEND VOORONTWERP

In deze optie vaardigt de Vlaamse Overheid specifieke coëxistentiemaatregelen uit, conform de aanbevelingen van de Europese Commissie. Hierdoor wil men komen tot een Vlaamse landbouw waar GG- en niet-GG-teelten naast elkaar kunnen bestaan en men verschillende rendabele productietypes naast elkaar kan telen.

Optie 3: COMBINATIE VERBOD EN COËXISTENTIE: BEOORDELING GEVAL PER GEVAL

In deze optie wordt de teelt van bepaalde Europees toegestane GGG's in de Vlaamse landbouw verboden. Voor de andere geldt verder de coëxistentiereglementering zoals voorgesteld in optie 2.

<Geef eventueel aan welke andere opties u heeft overwogen en waarom u ze niet verder onderzoekt.>

Omdat een totaal verbod van GGG's in Vlaanderen niet haalbaar is, is deze optie niet als een aparte optie uitgewerkt. Een verbod tegen het telen van een GGG dat in Europa de goedkeuringsprocedure heeft doorstaan inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad (2001/18/EG), kan slechts onder zeer strenge voorwaarden (zie verder) en is dus niet haalbaar voor alle GG-rassen op de Europese rassenlijst.

4 Effecten

We kunnen 8 doelgroepen onderscheiden:

1. de GGO-telers
2. de conventionele of gangbare telers
3. de telers die wensen GGO-vrij te telen, met inbegrip van de biologische landbouw
4. de loonwerkers
5. de administratie
6. de buurlidstaten en buurregio's (Waals en Brussels Gewest)
7. de biotechnologie-industrie
8. de consumenten

Optie 1: NULOPTIE

Baten en kosten.

<Omschrijf voor elk van de doelgroepen die gevolgen van de optie ondervinden de voordelen en nadelen voor die groep en de eventuele andere effecten die de welvaart of het welzijn vergroten of verminderen. Kwantificeer waar mogelijk.>

De vermenging tussen verschillende productietypes, namelijk genetisch gemodificeerde, conventionele en biologische gewassen, zal niet kunnen vermeden worden. De producent zal niet de vrije keuze hebben over welk productietype hij teelt en de consument zal mogelijk in de toekomst geen (Vlaamse) GGO-vrije producten meer kunnen kopen. Conventionele en biologische gewassen (= niet-GGO) zullen mogelijk verdwijnen.

Optie 1	Baten Nuloptie	
	omschrijving	schatting
1. GGO-telers	Volledige vrijheid om toegelaten GGG's te telen	
2. conventionele of gangbare telers	-	0
3. telers GGO-vrij	-	0
4. loonwerkers	-	0
5. administratie	Geen wetgeving betekent geen controles noch extra administratieve lasten	
6. buurlidstaten/regio's	-	
7. biotechnologie-industrie	Vrije commercialisatie van toegelaten GGG's	
8. consumenten	Sommige (eventueel in de toekomst te ontwikkelen) GGG's kunnen nuttig zijn bijv. voor de gezondheid	
Totaal		

Optie 1	Kosten Nuloptie	
	omschrijving	schatting
1. GGO-telers	Minder rechtszekerheid; Meer risico tot aansprakelijkheid van een onverzekerbaar iets	
2. conventionele of gangbare telers	Minder rechtszekerheid; Meer risico op vermenging en dus tot verplichte etikettering indien GG-materiaal boven drempel van 0,9%; Door onzekerheid over wat de buurproducent doet, quasi verplichting tot analysekosten anders risico op veroordeling (bij >0.9% zonder etikettering)	
3. telers GGO-vrij	Minder rechtszekerheid; meer risico op vermenging en dus tot verplichte etikettering indien GGO-product in de oogst boven drempel van 0,9%; Door onzekerheid over wat de buurproducent doet, verplichting tot analysekosten om aan te tonen GGO-vrij; Meer risico op verlies van erkenning biogarantie	
4. loonwerkers	Minder rechtszekerheid; Meer risico op aansprakelijkheidsstelling in geval van latere vermenging	
5. administratie	-	
6. buurlidstaten/regio's	Minder rechtszekerheid in de grensgebieden	
7. biotechnologie-industrie	-	
8. consumenten	Door een oncontroleerbare ongewenste vermenging tussen GGG's en conventionele en biologische gewassen verliest de consument langzaamaan zijn keuzemogelijkheid tussen producten met en zonder GGO	
Totaal		

Verdelingseffecten

<Bespreek eventuele belangrijke verdelingseffecten.>

Juridisch-technische effecten

<Geef de effecten inzake consistentie en afstemming weer die de voorgenomen regelgeving heeft op andere , bestaande regelgeving en op de algemene beginselen van behoorlijke regelgeving.>

De aanbeveling van de Europese Commissie van 23 juli 2003 (2003/556/EG) bevat richtsnoeren die de Lidstaten bij voorkeur kunnen hanteren (geen verplichting) in een nationale (of regionale) coëxistentiewetgeving met het oog op het veiligstellen van de keuzevrijheid voor de producent.

Indien er geen bindende regels komen op Vlaams niveau, bestaat het risico dat richtsnoeren hierover dode letter blijven met al de mogelijke negatieve gevolgen, waaronder onbedoelde vermenging met teelten van buurlandbouwers, mogelijke inkomensverliezen voor bepaalde landbouwers en mogelijke conflicten tussen (buur-)producenten.

De federale wetgeving omtrent de verplichte etikettering van producten die een minimumdrempel aan genetisch gemodificeerd materiaal (0,9%) overschrijden (KB van 21 februari 2005 tot reglementering van de doelbewuste introductie in het leefmilieu evenals van het in de handel brengen van genetisch gemodificeerde organismen of van producten die er bevatten), zal bij de nuloptie beïnvloed worden. Bij een volledig vrije productie van genetisch gemodificeerde gewassen zal het risico op overschrijding van die 0,9%-drempel door toevallige vermenging van niet-GG-gewassen (niet-GGG's) met GGG's groter zijn. Dit houdt dus in dat producten vaker zullen moeten worden geëtiketteerd als "GGO's bevattend" en dat bijgevolg de controles op deze verplichte etikettering ook zullen moeten opgedreven worden.

Andere effecten

<Bespreek eventuele specifieke effecten die voor de betrokken optie van belang zijn, zoals indirecte effecten, effecten voor kleine entiteiten enz.>

Optie 2: COËXISTENTIE – voorliggend ontwerp van decreet

Baten en kosten

<Omschrijf voor elk van de doelgroepen die gevolgen van de optie ondervinden de voordelen en nadelen voor die groep en de eventuele andere effecten die de welvaart of het welzijn vergroten of verminderen. Kwantificeer waar mogelijk.>

Optie 2	Baten Coëxistentie	
	omschrijving	schatting
1. GGO-telers	Rechtszekerheid	
2. conventionele of gangbare telers	Rechtszekerheid; Beter beschermd tegen vermenging met GGO's; Recht op schadevergoeding bij nadeel	
3. telers GGO-vrij	Rechtszekerheid; Beter beschermd tegen vermenging met GGO's; Recht op schadevergoeding bij nadeel; Minder risico op verlies van hun erkenning, contracten, imago, ..	
4. loonwerkers	Rechtszekerheid	
5. administratie	-	
6. buurlidstaten/regio's	Rechtszekerheid	
7. biotechnologie-industrie	Rechtszekerheid	
8. consumenten	Keuzevrijheid producten met of zonder GGO's	
Totaal		

Optie 2	Kosten Coëxistentie	
	omschrijving	schatting
1. GGO-telers	Extra administratieve verplichtingen (intentieverklaring, op de hoogte brengen betrokkenen); Beperkingen van het teeltplan (indien gegrond bezwaar buurlandbouwer); Solidariteitsbijdrage aan het Fonds	
2. conventionele of gangbare telers	Meer administratieve last bezwaren- en event. beroepsprocedure	
3. telers GGO-vrij	Meer administratieve last bezwaren- en event. beroepsprocedure	
4. loonwerkers	Meer administratieve last (bijv. opleiding) en extra bewerkingen	
5. administratie	Extra administratieve last en verhoging werkdruk	
6. buurlidstaten/regio's	-	
7. biotechnologie-industrie	-	
8. consumenten	-	
Totaal		

Verdelingseffecten

<Bespreek eventuele belangrijke verdelingseffecten.>

Juridisch-technische effecten

<Geef de effecten inzake consistentie en afstemming weer die de voorgenomen regelgeving heeft op andere , bestaande regelgeving en op de algemene beginselen van behoorlijke regelgeving.>

Het voorliggend voorontwerp van decreet is volledig coherent met de reeds vernoemde aanbeveling van de Europese Commissie van 23 juli 2003 (2003/556/EG).

In dit kader zijn ook een Besluit van de Vlaamse Regering en bijhorende Ministeriële Besluiten in voorbereiding voor de uitvoering van de decreetsbepalingen.

In het KB van 21 februari 2005, waarin de Europese Richtlijn 2001/18/EG wordt omgezet, is reeds sprake van een openbaar register waar de doelbewuste introductie van GGO's wordt opgetekend en ter inzage gelegd aan de burger. Er wordt in dit KB een "Model voor het bericht van enquête gemeente ... bericht van openbare consultatie" voorgesteld in Bijlage VIII B, dat kan dienst doen voor een aanvraag voor de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen voor alle doeleinden tenzij het in de handel brengen ervan". Hieronder valt het telen van een GGG en is landbouwbevoegdheid, maar is in het KB opgenomen voor het vullen van een tijdelijke lacune, zolang er op dit vlak geen Vlaamse landbouwregelgeving (huidig voorliggend voorontwerp van decreet) bestaat.

Andere effecten

<Bespreek eventuele specifieke effecten die voor de betrokken optie van belang zijn, zoals indirecte effecten, effecten voor kleine entiteiten enz.>

In België is beslist dat alles wat coëxistentie aangaat, landbouwbevoegdheid is en dus gewestelijke (Vlaamse) materie. Het is namelijk zo dat het hier enkel goedgekeurde GGG's betreft. Dit wil ook zeggen dat de goedkeuring zelf om een (nieuw) GG-ras te mogen telen binnen België (Vlaanderen) en Europa, federale bevoegdheid is en blijft. Voorafgaand aan deze goedkeuring (onder RL 2001/18) moet aangetoond zijn dat het ras in kwestie geen schade berokkent aan de mens, dier en zijn omgeving (het milieu). Effecten op het milieu worden in de coëxistentiematerie met andere woorden niet beschouwd omdat deze reeds uitgebreid getest werden en men mag er dus vanuit gaan dat deze veilig zijn voor gezondheid en milieu.

Optie 3: COMBINATIE VERBOD EN COËXISTENTIE: BEOORDELING GEVAL PER GEVAL

<Omschrijf voor elk van de doelgroepen die gevolgen van de optie ondervinden de voordelen en nadelen voor die groep en de eventuele andere effecten die de welvaart of het welzijn vergroten of verminderen. Kwantificeer waar mogelijk.>

Er wordt per GGO nagegaan of er zich een probleem stelt om die GGO te telen in Vlaanderen of in een deel van Vlaanderen. Een bepaalde GG-teelt zou bijvoorbeeld een te groot risico van vermenging met zich kunnen meebrengen door kruisbestuiving van het gewas naar de niet GG-variant of eventueel wilde varianten in een versnipperd landbouwgebied in Vlaanderen.

De Europese Commissie verwacht in deze optie van de lidstaten dat ze bij een eventuele geografische beperking of een verbod in een bepaald gebied van een GGO, dat verbod specificeren per gewas. Er moet verantwoord worden per gewas waarom dat gewas in die regio of zone niet mag geteeld worden (waarom coëxistentie met dat gewas in die specifieke regio niet kan).

Hiervoor moeten instrumenten en structuren opgericht worden.

Weliswaar zal Vlaanderen sowieso geconfronteerd worden met GGO's, bijvoorbeeld in mens en diervoeding, via invoer/transport van bijv. GG-mais of koolzaad uit de VS of andere GG-producten uit Europese lidstaten die wel GGO's telen. Vrij verkeer in de EU gebiedt dat Vlaanderen / België op dat vlak zijn grenzen openhoudt.

In deze optie is een controle op de aanwezigheid van GGO's in zaaizaad noodzakelijk en moeten er regels opgesteld worden m.b.t. de coëxistentieproblematiek voor wel toegestane rassen en op velden in de grensgebieden met onze buurlanden of regio's, waar eventueel de in Vlaanderen verboden GG-rassen wel worden geteeld.

Optie 3	Baten Combinatie verbod en coëxistentie	
	omschrijving	schatting
1. GGO-telers	Rechtszekerheid	
2. conventionele of gangbare telers	Rechtszekerheid; Beter beschermd tegen vermenging met GGO's; Recht op schadevergoeding bij nadeel	
3. telers GGO-vrij	Rechtszekerheid; Beter beschermd tegen vermenging met GGO's; Recht op schadevergoeding bij nadeel; Nog minder risico op verlies van status dan bij optie 2	
4. loonwerkers	Rechtszekerheid	
5. administratie	-	
6. buurlidstaten	Rechtszekerheid; Minder risico op accidentele vermenging in de grensgebieden	
7. biotechnologie-industrie	Rechtszekerheid	
8. consumenten	Keuzevrijheid producten met of zonder GGO vrijwaard	
Totaal		

Optie 3	Kosten Combinatie verbod en coëxistentie	
	omschrijving	schatting
1. GGO-telers	Extra administratieve verplichtingen (intentieverklaring, op de hoogte brengen betrokkenen); Beperkingen van het teeltplan (indien gegrond bezwaar buurlandbouwer); Solidariteitsbijdrage aan het Fonds	
2. conventionele of gangbare telers	Meer administratieve last bezwaren- en event. beroepsprocedure	
3. telers GGO-vrij	Meer administratieve last bezwaren- en event. beroepsprocedure	
4. loonwerkers	Meer administratieve last (bijv. opleiding) en extra bewerkingen	
5. administratie	Extra administratieve last en verhoging werkdruk; Indiening van een gefundeerd dossier voor de Europese Commissie om goedkeuring te krijgen tot verbod	
6. buurlidstaten	-	
7. biotechnologie-industrie	Beperkingen: sommige producten worden uit de markt geweerd	
8. consumenten	-	
Totaal		

Verdelingseffecten

<Bespreek eventuele belangrijke verdelingseffecten.>

Juridisch-technische effecten

<Geef de effecten inzake consistentie en afstemming weer die de voorgenomen regelgeving heeft op andere , bestaande regelgeving en op de algemene beginselen van behoorlijke regelgeving.>

Een volledig verbod van alle teelten van Europees toegelaten genetisch gemodificeerd gewassen op het eigen grondgebied druist in tegen de Europese gedachte (en is daarom niet opgenomen als aparte optie in deze analyse). Ze is praktisch gezien onhaalbaar voor de EU omwille van de hieronder vermelde strikte voorwaarden in de Europese Richtlijn 2002/53/EG die dit verbod zouden mogelijk maken.

Een verbod uitvaardigen tegen het telen van een bepaald GG-ras dat in Europa de goedkeuringsprocedure heeft doorstaan inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad (2001/18/EG), kan slechts onder zeer strenge voorwaarden:

- In art. 16 §2 van Richtlijn 2002/53/EG van de Raad van 13 juni 2002 betreffende de gemeenschappelijke rassenlijst van landbouwgewassen (omgezet in het Belgische KB van 8 juli 2001 betreffende de nationale rassencatalogi voor landbouwgewassen en groentegewassen):

Een lidstaat kan worden gemachtigd het gebruik van het betrokken ras op zijn gehele grondgebied of een deel daarvan te verbieden:

- indien het bewijs wordt geleverd dat de teelt van dit ras in fytosanitair opzicht schadelijk is voor de teelt van andere rassen of soorten;
- indien op basis van officiële, in de aanvragende lidstaat verrichte veldproeven, is geconstateerd dat het ras nergens op zijn grondgebied de resultaten oplevert die worden verkregen met een vergelijkbaar ras dat op zijn grondgebied is toegelaten, of wanneer algemeen bekend is dat het ras wegens zijn vorm of rijpheidsklasse nergens op zijn grondgebied voor de teelt geschikt is. Het verzoek moet voor het einde van het derde kalenderjaar na de goedkeuring worden ingediend;
- wanneer er andere goede redenen zijn dan die reeds zijn genoemd of kunnen zijn genoemd om aan te nemen dat het ras een gevaar voor de menselijke gezondheid of voor het milieu inhoudt.

- In art. 18 van diezelfde richtlijn, is er een vrijwaringsclausule voorzien die een verbod toelaat indien er wordt geconstateerd dat de teelt van een in de gemeenschappelijke rassenlijst opgenomen ras in een lidstaat in fytosanitair opzicht schadelijk zou kunnen zijn voor de teelt van andere rassen of gewassen, of een risico voor de menselijke gezondheid of voor het milieu met zich zou kunnen brengen. Hiervoor dient een verzoek tot goedkeuring tot verbod ingediend te worden bij de Europese Commissie.

Er is verder wetenschappelijk onderzoek per GGG-toepassing nodig, indien men deze in de toekomst zou willen verbieden in Vlaanderen of in een deel van Vlaanderen. Vlaanderen zal hier immers de nodige wetenschappelijke argumenten voor moeten voorleggen bij Europa.

Andere effecten

<Bespreek eventuele specifieke effecten die voor de betrokken optie van belang zijn, zoals indirecte effecten, effecten voor kleine entiteiten enz.>

5 Uitwerking, uitvoering en monitoring

<Geef aan hoe de verkozen optie concreet wordt uitgewerkt. Voldoet de ontworpen regelgeving aan alle taalkundige, vormelijke en wetgevingstechnische voorschriften, zoals bepaald in omzendbrief VR 2000/4?>

Er wordt voor de tweede optie gekozen (= ontwikkelen van coëxistentiemaatregelen) omdat deze o.a. het best aansluit bij de richtsnoeren van de Europese Commissie, maar in de eerste plaats omdat deze de beste garantie biedt op "echte" coëxistentie van GGG's met conventionele en biologische gewassen. Het geeft tevens de grootste rechtszekerheid aan de verschillende partijen. De GGO-teler is niet aansprakelijk, zolang hij volgens de regels handelt, en de eventuele schade zal door een vangnet opgevangen worden (het Fonds), zodat schade-eisers zekerder zijn van een schadevergoeding. De grootste problemen die zich kunnen voordoen bij een eventuele vermenging met GGO's worden op deze manier goed opgevangen en zorgen er ook voor dat bijvoorbeeld ruzies tussen buurlandbouwers niet ten top gedreven worden. Deze optie wordt, na consultatie met verschillende belangengroepen (beroepsorganisaties van de landbouw, de biotechsector e.a.) door de grootste meerderheid gesteund en gedragen. De extra administratieve lasten tegenover de nuloptie worden omwille van al deze redenen verantwoord. Optie 3 (= combinatie verbod en coëxistentie, te beoordelen geval per geval) zal veel extra inspanningen (o.a. wetenschappelijke studie en ander onderzoeks- en administratief werk) vragen omdat een verbod voor elk geval apart slechts onder zeer strikte voorwaarden en m.a.w. enkel mits grondige onderbouwing kan bekomen worden. Bovendien creëert het op de andere vlakken geen extra voordelen ten opzichte van de tweede optie. Dit houdt in dat de kosten-baten van optie 2 als de meest optimale situatie aanduiden.

Het taalkundige en wetgevingstechnische (en RIA-)advies over het ontwerp van decreet werd bekomen op 10/06/2005 onder het nummer 5222.

<Geef aan hoe de verkozen optie zal worden uitgevoerd en gehandhaafd: Hoe en wanneer zal de regelgeving ingevoerd worden? Hoe zal toegezien worden op de naleving van de regelgeving?>

Monitoring: De administratie houdt een register bij van de door de landbouwers met intentie tot GG-teelt gemelde GG-teelten.

De GGO-teler deelt elk onverwacht of abnormaal feit mee dat hij waargenomen heeft i.v.m. de coëxistentie op de percelen van GG-planten of in hun omgeving. Dit betreft de monitoring, namelijk de noodzaak om teelten goed op te volgen om het effect op het leefmilieu na te gaan.

De GGO-teler moet elke informatie die hem gevraagd wordt over de gegevens die vereist worden door artikel 4 Verordening 1830/2003 meedelen betreffende de geteelde rassen, de teelthandelingen en het transport tot aan de eerste stockage.

Controle en opsporing: Vlaamse ambtenaren zullen aangewezen worden om toezicht te houden op de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan. Zij mogen hierbij personen ondervragen over feiten, relevant voor de uitoefening van het toezicht, inzage neme van alle boeken en bescheiden, stalen en monsters nemen van gewassen, met oog op analyse of ontleding, de gronden vrij betreden en overgaan tot bewarend beslag indien nodig. Zij zijn eveneens bevoegd om verslagen van vaststelling op te stellen. Zij kunnen mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven. Indien een persoon zich verzet tegen controle en opsporing, kan aan hem een strafsancie worden opgelegd.

Strafbepalingen: Er worden enkel administratieve geldboetes voorzien bij overtredingen.

<Geef aan wat de verwachte administratieve lasten voor de doelgroep zijn. Worden nieuwe administratieve lasten gecompenseerd door een eerder bij de Kenniscel Wetsmatiging geregistreerde verlaging van bestaande administratieve lasten?>

= Compensatieregule

Er worden administratieve lasten opgelegd aan de GGO-teler, de loonwerkers, de buurlandbouwers gelegen binnen de isolatieafstand rond een toekomstig GGO-veld en de landbouwers die economische schade lijden.

De administratieve last per GGO-teler is weliswaar meetbaar, maar het aantal GGO-telers is niet voorspelbaar (omdat er nog geen praktijkervaring is met GG-teelt en de acceptatie ervan in Vlaanderen). Een totale administratieve last kan bijgevolg ook niet berekend worden. Idem voor de loonwerkers en landbouwers die economische schade lijden.

GGO-teler:

- Halve dag opleiding;
- Kennisgeving van het voornemen om GGG's te telen bij de bevoegde instantie;
- Kennisgeving van het voornemen om GGG's te telen b.m.v. een intentieverklaring aan de omliggende buurlandbouwers waarvan een perceel zich volledig of gedeeltelijk binnen de meldingsafstand bevindt 5 maanden voor zaai of planten;
- Kennisgeving van het voornemen om GGG's te telen b.m.v. een intentieverklaring aan de landbouwer waarmee hij voor het betreffende GGO-perceel een cultuurcontract heeft afgesloten, 5 maanden voor zaai of planten;
- Kennisgeving aan de eigenaar van het perceel waarop hij de GGG's wenst te telen, uiterlijk 15 dagen na zaai of planten;
- Kennisgeving aan de loonwerker die tussenkomt bij de teelt of de oogst van het genetisch gemodificeerd gewas voorafgaandelijk aan start activiteit/tussenkomst;
- Kennisgeving aan al de landbouwers met wie hij mogelijks landbouwmachines deelt, ongeacht of de machines zijn eigendom zijn, voor start activiteit/tussenkomst;
- Betaling bijdrage;
- Mededeling van de GGO-teler aan de bevoegde instantie van elk onverwacht of abnormaal feit dat werd waargenomen i.v.m. coëxistentie op de percelen van GG-planten of in de omgeving;
- Ter beschikking stelling van de gegevens vereist door artikel 4 van de Verordening (EG) nr. 1830/2003 + bijkomende informatie hierover leveren betreffende de geteelde rassen, de teelthandelingen en het transport tot aan de eerste stockage. Deze gegevens moeten zij sowieso bijhouden op grond van genoemde Verordening, het gaat hier enkel om het ter beschikking stellen van deze gegevens.

Tussentotaal administratieve last = 259,59 EUR.

Loonwerkers:

- Halve dag opleiding;

Tussentotaal administratieve last = 76,99 EUR.

Buurlandbouwers binnen isolatieafstand:

- Indienen van bezwaar

Tussentotaal administratieve last = 18,95 EUR.

Landbouwers die economische schade lijden (binnen meldingsafstand en buiten isolatieafstand):

- Indienen aanvraag schadevergoeding bij de bevoegde instantie;

Tussentotaal administratieve last = 18,95 EUR.

Totaal administratieve lasten = 374,48 EUR voor het totaal van 1 GGO-teler, 1 loonwerker, 1 buurlandbouwer en 1 landbouwer die economische schade lijdt.

<Geef aan of en op welke manier de regelgeving zal worden opgevolgd en herzien: Hoe zullen de effectiviteit en efficiëntie van de regelgeving worden opgevolgd? Is er een evaluatie gepland?>

Er zal een evaluatie van de regelgeving plaatsvinden nadat de bijhorende uitvoeringsbesluiten twee jaar in voege zijn. Tot dan is er de afspraak gemaakt om geen extra personeelsmiddelen te vragen voor de handhaving van dit decreet. Daarna is een vijfjaarlijkse evaluatie voorzien. De evaluatie moet zich ondermeer toespitsen op de omvang van de teelt van genetisch gemodificeerde teelten, van de schadedossiers en van de administratieve last (kosten-batenanalyse) binnen de Vlaamse Overheid, evenals de stand van zaken in de andere Europese Lidstaten.

De overmaking van dit evaluatierapport aan het Vlaams Parlement is decretaal vastgelegd in de slotbepalingen.

6 Consultatie

<Vermeld de consultaties die hebben plaatsgevonden en hun resultaten.>

- Studie ALT-AMS: GGO's in Vlaanderen: coëxistentie van verschillende landbouwsystemen (Caroline Vrijens, Pieter Gabriëls, Dirk Van Gijsegheem)
<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/landbouw/publicaties/volt/15.html>;
- Opvolging wetenschappelijk onderzoek:
 - 9-10/6/2005: Conference on Coexistence of GM and non-GM crops, Zürich, Switzerland;
 - 14-15/11/2005: Second International Conference on Co-existence between GM and non-GM based agricultural supply chains, Montpellier, Frankrijk;
 - 20-21/11/2006: Third International Fresenius Conference on GM Crops and Foods, Frankfurt, Duitsland;
 - 19-21/11/2007: Third International Conference on Co-existence between GM and non-GM based agricultural supply chains, Sevilla, Spanje.
- Werkgroep coëxistentie binnen CCIM Bioveiligheid: 30/10/2003;

- Algemene en technische werkgroepen (deelnemers uit administratie, kabinet, ILVO): 3/12/2003; 16/1/2004; 18/2/2004; 19/11/2004; 7/12/2004; 14/12/2004; 26/1/2005; 16/2/2005; 6/4/2005; 12/5/2005; 30/5/2005; 23/6/2005; 21/10/2005; 15/12/2005; 21/03/2006; 19/4/2007; 8/6/2007; 19/6/2007; 31/1/2008; 7/3/2008; 25/3/2008;
- Kabinetsvergaderingen met beroepsorganisaties (deelnemers uit administratie, kabinet, Boerenbond, Belbior, ABS, VAC): 14/1/2005; 14/2/2005; 11/4/2005; 9/5/2005;
- Informatie-uitwisseling met belangengroepen: Vlaamse Land- en Tuinbouwraad, Mina-Raad, Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, ...;
- Waals Gewest 8/3/2005; PW-ICLB op 11/3/2008.
- Nederland / Frankrijk: overleg te plannen in verder stadium van procedure voorontwerp van decreet;
- Europese Netwerkgroep COEX-NET (2x per jaar): 22/09/2005; 16/06/2006; 19/12/2006; 18/12/2007.

7 Overige informatie voor de Inspectie van Financiën

<Geef de door de Inspectie van Financiën vereiste beheers- en beleidsinformatie, zoals bepaald in een omzendbrief FB 2000 van 26 mei 2000, die niet in voorgaande hoofdstukken van deze RIA is opgenomen.>

Een eerste advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 16 augustus 2005. Na grondige wijzigingen werd een tweede advies bekomen op 25 maart 2007.

8 Samenvatting

<Wat de argumentatie voor de gekozen regelgeving kort samen.>

Sinds 2003 is het Europese feitelijke moratorium opgeheven rond de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen, en daarom de teelt van die gewassen in principe terug mogelijk wordt. De Europese Commissie heeft in dit kader aanbevelingen uitgeschreven om de lidstaten ertoe aan te zetten coëxistentiemaatregelen uit te werken de keuzemogelijkheden van de consumenten en de producenten te vrijwaren. Dit betekent de vrijheid garanderen van de consument om te kiezen tussen voeding met of zonder GGO's, evenals de vrijheid van de landbouwer om te kiezen tussen GG-gewassen en conventionele of biologische gewassen. Coëxistentiemaatregelen (keuze optie 2 uit deze analyse) moeten accidentele vermenging van GGG's via de wind of insecten met traditionele of biologische teelten zo minimaal mogelijk houden.

Deze maatregelen creëren anderzijds voor de verschillende partijen ook meer rechtszekerheid, omdat o.a. het decreet voorziet in een objectieve aansprakelijkheidsregeling en eventuele schadevergoeding bij onvrijwillige verspreiding van de GGG's. Bij de beoordeling van concrete schade-eisen zullen wetenschappers van diverse disciplines betrokken worden (i.s.m. de administratie).

Bij de uitwerking van dit voorontwerp van decreet is uitgebreid overlegd gepleegd met alle rechtstreekse betrokkenen: de landbouw, de leefmilieu- en biotechnologiesector en de consumentenorganisaties en zal dit bij het uitwerken van de concrete decreetsbepalingen in het Besluit van de Vlaamse Regering en de Ministeriële Besluiten blijven doen.

9 Contactinformatie

<Vermeld de naam en contactgegevens van de persoon die beschikbaar is voor vragen over de impactanalyse of de voorgestelde regelgeving.>

Cindy Boonen – tel. 02 /552.79.47 – cindy.boonen@lv.vlaanderen.be